

NOUL LITERATOR

CULTURĂ • ARTĂ • LITERATURĂ

An XV, Nr. 58, iunie 2025

APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA – FILIALA CRAIOVA

NOUL LITERATOR

Revistă trimestrială de cultură

Nr. 58, iunie 2025

**APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN
ROMÂNIA – FILIALA CRAIOVA**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ȘTEFAN VLĂDUȚESCU

Secretar GEORGE GEAFIR

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Florian Copcea

Dan Ionescu

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Tudor Nedelcea

Florentin Popescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Mihaela Albu

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Firică

Spiridon Popescu

Camelia Zăbavă

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor-șef

Mircea Pospai - Redactor-șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

George Geafir - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de Aurora Speranța Cernitu

Prezentare grafică & DTP

edituragrafix@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-339

Gelu Negrea

VISUL DE A AJUNGE DEPARTE

De câteva decenii, diaspora – expresie structurală și definitorie a ideii de „departe” – a devenit, pe meleagul nostru mioritic, o realitate problematică multiplu fațetată: demografică, economică, socială, culturală și – în ultimul timp – accentuat politică. Cel puțin în varianta sa electorală, care ne-a tulburat zilele și nopțile în ultimul timp. Mi s-a părut potrivită, în acest context, reluarea câtorva reflecții despre „departe” formulate în urmă cu câțiva ani, dar care cred că își păstrează neștirbită actualitatea.

Dicționarele expediază, de cele mai multe ori, adverbul în cauză și majoritatea derivatelor sale în zona denotativului, reducându-le înțelesul la ideea de situare la distanță – în spațiu sau în timp. Într-un singur caz am întâlnit expresia „a ajunge departe”, dar și ea era definită cam inexact și limitativ prin: „a depăși granițele permise”, respectiv, „a dobândi succese”. În prima situație, însă, avem de-a face cu o extensie semantică inadecvată sau, mai exact, cu un substitut circumstanțial și forțat al expresiei „a merge prea departe”. Cât privește al doilea caz, aici lucrurile sunt ceva mai complicate.

„A ajunge departe” poate, într-adevăr, însemna, cu oarecă de bunăvoință, și „a dobândi succese”, dar asta numai în al doilea sau în al enșpelea rând. Sensul primordial și riguros al expresiei se plasează, după părerea mea, undeva, la hotarul dintre etica și metafizica lingvistică proprii poporului român. Este formula care sugerează atingerea idealului – profesional și/sau social – dacă nu chiar bulversarea orizontului de așteptare cu care este creditată devenirea cuiva. Admirativul „a ajuns departe” însoțește cu egală îndreptățire, în vulgata orală, condiția de academician (eventual, francez), de prim-ministru sau de moștenitor al imperiului financiar al lui Elon Musk. Este forma supremă pe care o îmbracă imperativul realizării ființei umane în varianta românească și chintesența filozofiei împlinirii sale superlative. De mic, copilului i se inculcă convingerea că, dacă învață carte, „o s-ajungă departe” – recte, că va deveni Cineva. Cine-

va proeminent, important și invidiabil, evident. Că își va transcende condiția nativă, așadar, și va păși imperial într-o castă superioară, pătrunzând triumfător în lumea elitistă a aleșilor sortii. Distanța dintre El, cel cu stea în frunte, și destinul comun al celorlalți se măsoară în unități de depărtare.

Există în acest joc al toposurilor fundamentale – aici, „aproape” versus acolo, „departe” – nu numai o nostalgie a migrației, ci și o determinantă condițională, în egală măsură evazionistă și întristătoare până peste poate, care nu survine doar în retorica uzuală, ci urcă din bolgiile obscure ale mitologiei primare a neamului. În cele mai multe dintre basmele românești, poligonul experimental care validează înzestrarea excepțională a eroului se situează în afara habitatului său curent: undeva, departe, peste mări și țări, pe tărâmul celălalt, în Țara Făgăduinței, în geografia ambiguă a tinereții fără bătrânețe și a vieții fără de moarte etc. Nici măcar Păcală nu e profet în satul lui, pe care, vrând sau nevrând, la o anumită vârstă îl părăsește... Mai mult, chiar: aici, acasă, feciorul de crai este mai degrabă insignifiant, tăntălău și fără carismă; revelația calităților sale eroice și virtuților sale morale fiind omologată numai de evoluțiile pe teren străin. Punctele câștigate at home nu contează în clasamentul existențial: doar depărtarea îl validează pe Prâslea cel Voinic în ipostaze impecabile și exemplare, cu toate că merele de aur cresc în pomul din livada părinților.

Această religie profană a unui „departe” nebulos și morganatic mi se pare a sta la temelia multora dintre poziționările nefaste în istorie ale românilor. Plasarea aspirației și idealului de viață în alt spațiu decât acela predestinat prin naștere și tradiție cutumiară vorbește despre o sumedenie de tare psihice și disfuncționalități comportamentale care ne afectează grav mentalul național. Iată-le într-o enumerare succintă: neîncrederea maladivă în propriul sine, pasivitatea dublată de așteptarea mistică a stranieții providențiale care va pogori asupra-ne miracolului izbăvitor, cultivarea în toate împrejurările a unui provizorat etern, pan-relativizarea valorilor proprii, rezerva față de sublim și oroarea de absolut, lipsa de combativitate în chestiunile majore, cu varianta sa congenitală – defetismul, paralizia civică, filozofia circumstanțială a jumătăților de măsură etc. Românul nu face mai nimic pentru a-și apropria un target existențial oricât de aburos. Nu trăiește sentimentul imperativ al lui hic et nunc și nu are

un perimetru etic individual: și răul, și binele lui sunt în altă parte. Răul în ceilalți, binele într-un „departe” indefinit.

Locuitorii Franței sunt francezi, ai Angliei, englezi, ai Germaniei, germani; doar locuitorii României nu sunt români, ci Ceilalți: pentru fiecare dintre cei 19.000.000 de români, 18.999.999 sunt Ceilalți. Rezemați în toiagul mioritic, supraviețuim resemnați cu ochii împăienjeniți de un „departe” ce va să ne legitimizeze și să ne ofere împlinirea. Părem o etnie și o națiune de azi pe poimăine, fără anvergură și fără capacitatea de a ne delimita de partea imperfectă sau condamabilă a filogeniei noastre. N-avem părinți fondatori fiindcă ne lipsește radicalismul și grandoarea de a imagina un proiect cu adevărat nou, de a porni de la zero. Edificăm lălău și nedurabil pe ceva preexistent, chiar dacă acel ceva este o ruină. Ne place să credem că mănăstirea Argeșului, pe care meșterul Manole o ridică pe „zid părăsit și neisprăvit”, vorbește despre continuitate, despre valorificarea moștenirii istorice, despre prelungirea în prezent a trecutului. OK, dar este un trecut al neîmplinirii, un dezastru arhitectonic, un eșec edilitar. Și, în plus, uităm ori nu dăm îndeajunsă importanță continuării textului:

„Câinii când îl văd
La el se reped
Și latră-a pustiu
Și urlă-a morțiu”

Zidul nu este doar părăsit și neisprăvit, ci și prevestitor de moarte. Sacrificiul Anei e menit, în primul rând, să învingă blestemul funebru și abia în al doilea rând să spulbere damnațiunea eternei alegeri a prafului care pecetluiește din vechime locul selectat de Negru Vodă să confere durabilitate zidului înălțat de cei meșteri mari, calfe și zidari, subalternii competentului său bărbat. Nu edificarea unei istorice minuni arhitecturale este de urmărit aici de către Negru Vodă, ci anularea sumbrei damnațiuni. Mănăstirea cea mai luminoasă și cea mai frumoasă poate fi înălțată, dar lucrul acesta nu echivalează neapărat cu anularea blestemului. Nu întotdeauna frumusețea salvează, dostoievskian, lumea...

Suntem un popor întors spre trecut și fără organ pentru viitor. Avem o constituție retro, gândită să evite ceea ce, în învelișul anticomunist al post-decembrismului tulbure, ni se părea a fi detestabil, nedemocratic și criminal, iar nu în măsură să edifice viitorul. Retorica anticomunistă (de

împrumut, între noi fie vorba) a făcut mai mult rău României decât comunismul însuși.

Singurii care și-au fixat azimutul către viitor („vom face o țară ca soarele sfânt de pe cer”) au fost legionarii. Paradoxul este că doctrina lor era de un naționalism radical care se opunea structural, prin fascism, direcției fundamentale a propriei ideologii. Probabil că dimensiunea futuro venea dinspre ortodoxie – religia cu toate promisiunile plasate în viitor. Legionarismul este unica mișcare de idei românească nu numai dispusă să abandoneze trecutul, ci opusă lui în mod programatic. Trecutul trebuie anihilat, desființat, ars în flăcările sacre ale noului.

Se cuvine distins între ideologia legionară și metodele ei de acțiune politică. Legionarii au fost proști politicieni practicanți, radicalismul i-a împins spre crimă și terorism politic. Doctrinar, însă, erau redutabili și profunzi, pentru că porneau de la om și de la o tablă de valori morale generoasă și revoluționară. Utopia omului nou, care stă în centrul doctrinei legionare, este una perenă în gândirea umanității, doldora de tradiție și resuscitată copios ulterior (fascismul, comunismul, libertarianismul...). Fără să difere prea mult de filozofia anti-prezent cultivată atavic de majoritatea popoarelor – cu deosebire, cele creștine – weltanschauung-ul românesc șochează printr-o radicalitate holistică și un paseism fără frontiere. Orice trecut este mai bun decât prezentul – oricare ar fi și oricum s-ar configura el într-o ecuație comparativă.

Până și comunismul, proclamând lichidarea din temelii a trecutului regim burghezomoșieresc, a fost brutal și inflexibil mai mult la nivel declarativ, neavând curajul de a elimina efectiv acel trecut odios (din punctul său de vedere). L-a marginalizat, doar, l-a persecutat, a încercat să-l schimbe, să-l facă să se adapteze. Dincolo de atrocitățile sale împinse dincolo de granița imaginabilului, conceptual vorbind, „experimentul Pitești” denotă o enormă naivitate. În schimb, Noua Anglie – America zilelor noastre – nu s-a încurcat în astfel de delicatețuri procedurale: a vârat în rezervații sau a exterminat, pur și simplu, vechea populație autohtonă de piei roșii, în pofida tentativelor ei utopice de rezistență prin cultură...

Istoria e crudă – românul este milos, are inima slabă și renunță ușor. Măsura lui este jumătatea de măsură. În practică, n-are fermitatea rigidă a inflexibilului „–Nu-l iert, boierule!” ca

răspuns la conciliantul „– Iartă la el, bre, că e lege al tău!” dintr-o nuvelă a lui Gala Galaction. Suntem violenți și sângeroși punctual, nu în atitudine și nu cu metodă. Alegem să minimalizăm pericolul și să domesticim răul pe motiv că nu-i dracul chiar atât de negru. Să batjocorim și să contemplăm cu satisfacție pitică degradarea decât să distrugem din temelii ce e de distrus. Îngerul exterminator nu este român; sălășluiește în noi prea mult omenesc ca expresie a slăbiciunii etnice și a deficitului de radicalitate. N-avem încredere deplină în nimeni și în nimic, dar mai cu seamă în noi înșine, în șansele marilor noastre întreprinderi (puține, de altfel, și repede abandonate). Nici măcar nebuniile istorice în care ne-am angajat (România lui Antonescu împotriva bolșevismului rusesc, de pildă) nu ni le-am asumat în totalitate: se pare că diviziile de elită ale armatei

române n-au fost trimise pe frontul din răsărit, ci ținute în rezervă, în carantină montană. Pentru orice eventualitate istorică, probabil. Și iată-ne, ca întotdeauna, frați de cruce cu jumătatea de măsură circumspectă și, poate, fatală, cu jocul dublu, la cacealma, în condițiile în care anumite momente de cumpănă reclamă imperios decizia neechivocă și rectilinearitatea metodologică a ruletei rusești. Nu totul pe lume este discutabil, relativ, negociabil, supus compromisului!

Avem în fondul paremiologic național o vorbă frumoasă și generatoare de optimism edilitar: omul sfințește locul. Dar ea este și adevărată dacă (și numai dacă!) „locul” acela nu reprezintă doar un reper geografic oarecare, un „aici” tranzitoriu și accidental, o alternativă pasageră la năluca „de parte”-lui la care visăm pururi cu ochii deschiși și fără sentimentul vinovăției ontologice!

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Regretatul Nicolae Manolescu, Gabriel Chifu și Florina Zaharia

Elena Armenescu

PRIN LUME

De mergi în Grecia, nu ocoli Micene
Cetatea lui Agamemnon, eroul
Amintind de Clitemnestra, de scene
Din antichitatea de unde vine ecoul.

Locul cel mai drag este Epidaur
Locul ideal ales spre vindecare
Unde Asclepios în vremurile de aur
Invoca zeii și se ruga la soare...

Văd aieva drumul (din istorie) cunoscut
VIA APIA mărginită de leandri și pini
Pe care cu emoție l-am străbătut
În anii mei înfloritori, nostalgici, buni.

Revin în Roma, celebra cetate eternă
Mi-e dor de bulevardul cu platani
De Forum, de îndrăgita Columnă traiană
Care a înfruntat timpul două mii de ani!

Veneția mă chemă demult, an de an,
Catargele se depărtează, abia le zărești
Primăvara – distincte măști în carnaval
Amintesc vremuri medievale, cavalierești...

Florența impunătoare, cu galeriile de artă
Înălțător, încântă ochiul, mișcă sufletul
Aici, în vremurile de înflorire, altădată
Dante cu "Purgatoriul" răscolea cugetul.

Dar Lumea Noua, atât de atrăgătoare
Numită Patria celor însetați de libertate?
Este un fel de paradis, final de căutare
Pentru mulți nedreptățiți în a lor state.

Aici, acum atâtea nații trăiesc în armonie
Uimitor, devin model pentru timpul viitor
Mai ales când te lași invitat în prerie,
Unde găsești sensul vieții, tămăduitor.

Stupefiantă, cascada Niagara te cheamă,
Ascultător, Duhul fluviilor i se supune
Prin cântul apei ca de sirenă, te-ndeamnă
La meditație, la minunea creației pe lume.

Tara celor o mie de lacuri, fascinantă
Cu pădurile ei seculare de arțar și pin
Canada, mândră, misterioasă ca o infantă
Invită la prezent, să trăiești pe deplin...

TIMPUL PROMIS

Voi trece prin veacuri cu inima vie,
Să caut o lume de pace pe această glie,
Unde nu este ură, nici frică, nici foc,
Și timpul coboară în tainicul joc.

Acolo copiii cu aspida se joacă,
Și omul surâde, cu zorii se îmbracă,
Lupii dau pace, iar mieluții, răbdare,
Din cer se revarsă o sfântă chemare.

E timpul promis de profeți în tăcere,
E clipa în care iubirea devine Înviere,
Și leul cel mare, cu coamă de foc,
Se culcă cu mielul sărutați de noroc.

Văd cetăți de lumină pe munți înălțate,
Fără ziduri, fără porți, fără teamă-n cetate,
Omenii umblă pe alei cu suflet curat,
Și nimeni nu strigă: „Sunt singur, uitat.”

Pământul își scutură vâlul de sânge,
Și tot ce-a fost luptă, în amintiri plânge,
În pustiu renasc flori cu parfum de iertare,
Iar apele poartă în ele alin, vindecare.

Timpul se-oprește să respire în pace,
O clipă e veac, dar veacul nu tace –
Telepatic, grăiește cu sori prin tăcere,
O lume întreagă tresare trezită-n plăcere.

Iar eu, călător printre umbre de ani,
Privesc spre lumina dinspre Vega, vegani,
Și scriu: speranță! inima bate-n neștire
E Mileniul de aur, este Pace, este Iubire!

IZVORUL CÂNTECULUI

Zorii aurii aduc caldă strălucire
Peste uimirile ce dorm în muguri,
Căci Lumina, născută din Iubire,
Răsare blândă, în inimi și cruguri.

Copacii au frunzișul ca pe-o rugă,
Îndreptat smerit spre cer, foșnitor,
Florile își deschid petalele-n fugă,
Iarba șoptește prin verdele odihnitor.

Toate trăiesc un miracol nevăzut.
Iubirea, adierea ce le ține vivante,
Vin fără să știm, din adânc necunoscut,
Le primim și noi cu capete plecate

Iubirea țese fire vibrante, idilice pânze
Între petale și irizanta lumină de apus,
Ea stă ascunsă-n tremurul de frunze
Și-n foșnetul din clipa care m-a supus.

În ea sălășluiește izvorul cântului,
Unde păsări vin în zori să se adape,
Din inima trăirii, din miezul jocului,
Se furișează dor ascuns sub pleoape.

Iubirea-i suflul cald, din sânul adierii,
Cuvântul nerostit din prima privire,
Fără ea, pământul, în pragul primăverii
N-ar crește grâul, nici cerul – nemurire.

Fără iubiri, nu s-ar mai naște clipa,
Nici timpul nu și-ar mai rostui pașii,
Căci tot ce crește, tot ce înseamnă aripa,
Adică zbor, hrănește și mirii și nuntașii.

URMÂND IUBIREA

Păsările călătoare ale zărilor noastre
Toamna, urmează chemarea spre sud,
Revin apoi ghidate de undele din astre
De dragul cuibului ce le-a rămas în gând.

Lupii, rătăcind ca umbre prin păduri
Cu ochii lunii agățați de coamă,
Simt iubirea foc, când sunt în călduri
Unindu-se sub cer, urlând fără de teamă.

Toate fiarele cu gheare și sângele cald,
Își poartă puii cu o blândețe rară –
Căci iubirea nu-i un simplul fald
Ci unghii, dinți, ce ocrotesc comoară.

Fiecare gest din lumea necuvântătoare
Poartă un ecou din dragostea dintâi –
Un legământ mai gingaș ca o floare
Când Universul zidea lumii căpătâi.

De-a lungul vremii, această trăire aleasă
S-a transmis fără cuvânt, ca o lumină,
Ca o învățătură tainică, neînțeleasă,
Care dă lumii sens, rânduială divină.

Fără dragoste, roua nu ar mai cădea
Să mângâie iarba, să-i fie răcoare, hrană,
Nici soarele, motiv nu ar mai avea
Să îmbrace zorii în aur, slăvită mană!

Fără Iubire, viața s-ar stinge încet, încet
Precum o floare părăsită, ruptă de rădăcină
Iar zărilor, în loc de joc și cântec, discret
Ar cunoaște aspre tăceri, sub trista lumină

Iar zorii, de-ar mai răsări din nou vreodată,
Ar fi doar lumină oarbă, fără viață și cânt,
Dacă n-ar fi Iubirea să le deschidă Poartă,
Drum tainic, spre lumea de viață fremătând.

ÎN INIMI TREZITE

Aștept Mileniul de aur, vestea bună
Când leul va paște cu mielul sub lună,
Când fierul frânge doar iarba la coasă
Iar sabia stă în muzee, așa...de frumoasă.

Văd cetăți de lumină pe munți înălțate,
Fără ziduri, fără porți, fără teamă-n cetate,
Unde sufletele au devenit izvor de puritate,
Și fiecare pas e dans și rugă în eternitate.

Fiecare clipă e o șoaptă de pace, o stare,
Un dans sacru ce adună Iubirea cea mare
Iar munții îmbrățișând orizontul, altare
Unde pâraie cu susur blând, aduc încântare.

Timpul se curbează în taină, fără vină,
Tot ce-a fost ascuns răsare în lumină,
Oameni cu ochii deschiși, înflorită grădină
Privesc spre cerul infinit, se închină.

Aceste cetățile nu sunt doar acolo, în zare
Ci în inimi trezite, unde se-nalță în așteptare
Si ne învață să fim lumina ce-n noapte răsare,
Să fim fără teamă, să fim însăși Iubirea cea mare.

Diana Dănișor

GRAVITAȚIA DIN OASE

În oasele mele locuiește greutatea
unei lumi care s-a prăbușit fără zgomot,
fiecare vertebră e o arhivă de întrebări
la care n-am primit notificare.
Genunchii mei știu rugăciunea pământului
spusă în limbajul presiunii și al căderii controlate,
iar clavicula - acea paranteză uitată de Dumnezeu -
ține în echilibru un adevăr netradus.
merg printre oameni cu pași de epocă glaciară,
în timp ce gravitația din mine
nu trage doar în jos, ci și înapoi,
unde trupul e o hartă nesemnată
și memoria - un pixel blocat în carne.
Nu am căzut.
Am fost atrasă, în mod deliberat,
de centrul unui sens pierdut,
unde sufletul nu se evaporă,
ci se încheagă în schelet.
El doar rescrie ce-am uitat să simțim.

PIELEA CARE UITĂ

Pielea mea nu mai are memorie,
doar urme de atingeri care n-au fost
și amprente de emoții netrăite.
Se exfoliază amintirea cu fiecare zi,
ca o hartă de lume arsă la margini.

Nu mai știe cum e să fiu eu,
dar ține minte cum să mimeze căldura.
A învățat de la ecrane ce înseamnă lumina
și de la haine cum să se ascundă.

Cândva, pielea era alfabetul meu,
scriam cu porii poeme de ființă.
Acum, fiecare atingere e o criptare,
un cod pe care nu-l mai pot descifra.

Pielea care uită
nu doare.
Doar tace mai profund
decât o rană.

CĂDERE INTERMINABILĂ

Cad de când m-am născut.
nu e un gest, e o stare.
O gravitație subtilă care nu atrage,
ci convinge.

Mă prăbușesc în ritm de secundă,
dar totul pare încremenit:
tăcerile, corpurile,
zidurile care se uită la mine
ca la o întrebare retorică.

Nu e haos, nici accident.
E o eleganță discretă a renunțării,
un zbor spre interiorul abisului personal,
unde fiecare limită e un nou început.

Nu ating solul.
Nu pentru că nu pot,
ci pentru că solul se mută odată cu mine.

Căderea interminabilă
e felul în care învăț
că stabilitatea e o iluzie
cu parfum de control.

FEMEIE CU BRAȚE DE TOAMNĂ

Sunt femeia cu brațe de toamnă,
care îmbrățișează numai ce cade:
frunza, clipa, tăcerea ta prelungită.
Mă întind peste absențe ca peste o pătură caldă.

În vene îmi curg foșnete.
Nu sânge, ci frământări pigmentate.
Dragostea mea are miros de ploaie
și gust de nucă amară.

Am atins oamenii ca pe niște păduri
pe care le știam pe de rost,
apoi i-am lăsat să plece
fără să le cer rădăcinile înapoi.

Nimeni nu rămâne cu o femeie de toamnă.
E prea fragilă pentru vară
și prea vie pentru iarnă.

Dar, uneori, când vântul e blând, se oprește ci-
neva pe pielea mea,
ca pe o bancă veche dintr-un parc uitat
și spune:
„aici e liniște”.

TEREN INSTABIL

Sub pașii mei nu e pământ,
e o întrebare care tremură.
Fiecare zi e o hartă revizuită peste noapte,
cu granițe care se mișcă
ca frica sub piele.

Construiesc case în gând
și ele se dărâmă când respir mai adânc.
Îmi pun credințele în ramuri subțiri,
dar ramurile au învățat să mintă.

Nimic nu stă.
nici timpul, nici trupul, nici tu.
Doar neliniștea e fidelă,
ca o pisică fără nume care mă urmează
peste tot.

Îmi fac rădăcini în aer,
pentru că solul îmi răspunde
cu ecoul pașilor altora.
Eu nu locuiesc în stabilitate,
ci în posibilitatea de a cădea
fără să mă sparg.

Terenul instabil
e locul în care am învățat
să devin.

ANATOMIA UNEI ABSENȚE

Ai plecat fără să închizi ușa.
și, totuși, în cameră e curent
de gânduri neterminate.

Absența ta nu e lipsă,
e structură.
Are coloană vertebrală,
respiră prin spațiile dintre cuvinte,
se așază pe scaunul din fața mea
și mă privește
cu ochii mei.

Ți-am făcut radiografia dispariției:
umbra ta e prezentă în reflexiile oglinzii,
numărul tău stă ca o coastă ruptă în telefon,
iar vocea — e doar o vibrație
în mușchii gâtului meu.
Absența ta are greutate,
nu în kilograme,

ci în gânduri repetate de douăzeci și trei de ori
pe zi.

În anatomia ei,
inima bate invers
și, totuși, funcționează.

Lidia Zadeh Petrescu

UN PUMN DE ȚĂRÂNĂ

abia într-o stare letală de sete
mi-am dat seama
că nu sunt
un rebut înfometat al istoriei contemporane
dar nicio linie perfectă
în podul palmei

aș putea fi un nod gordian al prezentului
sau un experiment sortit eșecului

gurile bune vorbesc despre ziua de mâine
ca și cum trecutul nu ar exista

de aici începe cuvântul
de aici se scrie istoria
de aici se plămădește viitorul

totul se întâmplă din puterea astrelor
și tot din puterea astrelor
unii nu înțeleg ziua din cauza nopții

ca și cum clipele
și altarele lor năruite
pe de-a întregul

nu sunt decât
resturile unui moloz petrificat
inutil

obosită de atâta imperfecțiune
am ales să fiu un pumn de țărână
moartea vine
oricum

REZERVAȚIA TĂCERILOR

pe câmpuri neumblate de om
tăcerile își poartă umbrele
mai grele ca amintirile
ce se adună
în colțuri de suflet

fiecare vis neîmplinit
devine o lacrimă
ce nu își găsește drumul
spre lumină

cuvintele se risipesc
ca frunzele într-o toamnă
fără sfârșit
iar timpul le scrie povestea
pe coaja unor arbori uscați
de neîmbrățișarea
ploilor

dragostea ca o pasăre rătăcită
zboară fără țintă
peste rezervația tăcerilor
dar nu găsește niciodată
un loc
unde să-și odihnească
aripile

ÎNTREBAREA

în mijlocul unui deșert al minții
mi-am găsit conturul
dar nu ca o formă nedefinită
ci ca o umbră decolorată
în praful veacului
în care
nu sunt nici răspuns
și nici întrebare nu sunt
ci doar un ecou străin
din pieptul timpului

aș putea fi un val trecător
sau tăcerea unui munte

dar ce rost ar avea
să cred că sunt mai mult
decât un suflet oarecare

când ziua și noaptea
se închid una pe cealaltă
ca două palme unite în rugăciune
aprind o lumânare și încep să scriu

doar așa gândurile mele prind viață
și doar așa pot deveni răspunsul
la întrebarea "tu mai știi cine ești?"

CENUȘA

tot ce scriu
se naște din memorie
și din dorința de a fi utilă zilei de mâine

și tot ce uit
se așterne sub pașii mei
ca un drum care nu duce nicăieri

mă ridic din cenușa nimicului
doar ca să-mi dau seama
că sunt un fulg
purtat de vântul indiferenței

moartea vine pe neașteptate
fără vreun preaviz

și poate veni cu pași grăbiți
sau ca o lacrimă ce cade
fără să atingă pământul

MÂINE

un poem simplu îmi pândește viața
cu mâinile pline de litere și de cuvinte
scriu pentru ziua de mâine
cea care
va fi trecutul meu

lumina îmi pătrunde în gânduri
și gândurile îmi taie respirația

sunt un om obișnuit
de cele mai multe ori
dornic de o singurătate nejustificată

ca de o cușcă plină de reguli absurde

aici se condamnă gândurile toate
aici se doarme somnul vieții
aici bat clopotele turelor de fier

aici
învăț despre mine în fiecare ceas
ca și cum ziua de mâine nu ar exista

aici
spun mai multe lucruri atunci când tac

teama de a greși este deja o spaimă
adusă de noapte și de grijile cotidiene

poezia este tot ce mă face
să merg mai departe

înfrângerile sunt ruinele peste care trec
fără să mai zăbovesc
în cuvinte

CATEDRALA

Trăiesc vis autentic într-o țară
Și pașii prinși în cerc sunt temători
Când silueta-mi ziduri înconjoară
Într-un altar ferit de prădători

Cu sufletul sătul de amăgiri
Pe buze-mi stă un zâmbet ce mă minte
Și-n stolul meu de triste amintiri
Mă împletesc cu aripi de cuvinte

Mi-am construit în gând o catedrală
Cu candelabre grele de cristal
Azi candelă arzând pe verticală
Lumină ca o rază pe metal

Și în oglinzi golite din altar
Ocean evaporat dintr-o poruncă
Năluca unei plaje fragmentar
De veacuri eșuată sub o stâncă

O mare aurită-n jurul ei
De când veneau la țarm zei să înoate
Pe plajele vândute de atei
Acum se-aud doar valuri repetate

Dar uneori bat clopote de ceară
Printr-un ecou trec cioburi de fereastră
Și văd din turla gândului de seară
Doar aripi dintr-o pasăre măiastră

Emilia Dănescu

ȘI PLÂNSUL MEU...

Se făcea de-o zi,
se făcea de-o furtună.
Cerul ochilor mei lăcrima
cu marea de mână.

Aerul mirosea a pasăre gri
până-n departele din depărtare.

Fără să știi, fără să știu
treceam mână-n mână
prin aceeași singurătate.

Și plânsul meu te ploua,
mă ploua...
Și inima ta mă striga,
mă striga...

MEMORIA COPACILOR

În pădurea prin care
nicio pasăre
nu mai cântă,
copacii m-au uitat
demult...

Poate doar umbra mea
le va aminti într-un târziu
ce mult i-am iubit cândva...

DRUMUL ÎNSPRE TINE

Pe drumul înspre Tine,
urmele mele dispar
și se prefac
în cuvinte...

Merg drept înainte
pentru că știu,
la capătul drumului
ești Tu.

DOUĂ UNIVERSURI

Suntem două universuri
venite din galaxii diferite.

Am putea fi un singur
univers.

Dacă ne-am suprapune
perfect,
dacă poemul pe care
l-am scris împreună
ar rima
vers cu vers,
fără a putea fi
șters.

NISIPUL DINLĂUNTRUL CLEPSIDREI

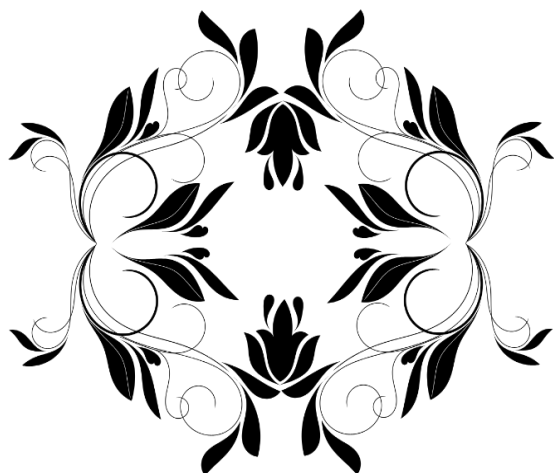
Niciodată nu am fost
singură!

Întotdeauna am avut
o mână de care
să mă sprijin,
o mână care mi-a înțeles
dezamăgirile, trăirile.

Nici în clipa cea mai
din urmă
nu voi fi singură.

Mâna stângă peste cea dreaptă
vor face un scut magic
până în clipa când mă voi trezi
iar la viață în

Nisipul dinlăuntru clepsidrei.

Teodor Preda

INCENDIEREA VOCALELOR

să nu-ți dai palme peste față
să vezi stele verzi
încercarea va fi zadarnică și dureroasă
tot nu le vei vedea
pentru că au fost înghițite prea repede
de stările tale hămesite de viață

în noaptea spațiului intim
noaptea obișnuită insomniacelor neliniști
fredonai o melodie veselă de despărțire
pe care o cântai de anul nou
cu speranța că cineva te va imita

astfel la ora 12 și 1 minut
după ce beai șampania
erai freș
și porneai să calci cu grijă
pe amintirile anului abia plecat
cum ai fi călcat pe tine
evitând locurile dureroase ce te-au însoțit
și uraaa ce straniu
amețit de bucurie
tristețea se prezenta în fața cuvântului iubire
incendiindu-i vocalele
cu veselia ta bolnavă

FERICIREA NU ARE TIMP SĂ NE AȘTEPTE

fericirea nu are timp să aștepte
în acest oraș
trebuie să treci prin boală
ca să-i poți descifra însușirile
sau să devii un dansator pe sârmă
un scamator al plictisului
un cineva ce strigă că este fericit
când ceilalți exhibă disprețul lor
ca pe un tsunami îngrozitor
ce se apropie de țărmul sufletului

și ca orice poet serios
am învățat să-mi desfrunzesc amintirile
să mă grăbesc spre infinit
cu picioarele goale

să fiu prezent la ospățul cosmic
al infinitului
va rămâne ceva după moarte
căci sfârșitul sigur mă va încurca
cu poveștile lui neterminate

fericirea nu are timp
pentru că se rătăcește
în această viață
și-n marile intenții ratate
de scurtele promisiuni

ETERNITATEA ABSENȚEI

te-am ascultat tot timpul dar am uitat
cum să te așez în inima mea
și oboseala vieții îmi dăruiește somnul
să nu mă chinui cu stările tale sufletești

nu m-am deprins cu obișnuințele tale
pe care le neglijai chiar în prezența mea
și-am preferat să le ard
în speranța că-ți voi dărui o altă inimă
care să învețe cum să răspundă la întrebările
cărora le lipsesc vocalele iubirii

disperați
ne-am ascuns într-un cuvânt
un fir de praf pe un perete alb
o cicatrice invizibilă
semnul nostru din eternitatea absenței

ȘARPELE TIMPULUI

poate alaltăieri
cândva
a început să te caute adevărul
pe care l-ai cunoscut în vis
aici azi și de când mă știu
poți amâna mereu sau cum te va distruge

războiul cu tine însuși
sau cu luna vopsită în galben
știu cum se termină povestea unui suflet
pe care nu l-am cunoscut
o, iubirea mea rămâi pentru că
nu știu cum se poate stăpâni micul nostru uni-
vers
în care am fi putut să rămânem
ca pe lângă ceva cunoscut pe care ni l-am dorit
hai vino lângă mine
neglijează tot ce știi despre tine și despre mine
fascinează-mă cu privirea ta precum șarpele
timpului
ce știe că eu voi fi ultima sa pradă

NEGLIJENȚA CUVÂNTULUI

nu este ușor
să găsești cheia gândurilor de altădată
ce ar putea să deschidă lacătul imensei amintiri
câmpie pe care să vânezi fazani
în amintirea ultimei toamne
din existența bunului Constantin

acum este cu totul altfel
lumina nu mai fixează vânatul
în arealul de bătaie al puștii
și strămoșii s-au stabilit demult
într-o delimitare a infinitului
pe care n-o înțelege
universul tău de acum

mă scol cu noaptea insomniei pe cap
și visul pe care-l întrezăresc
îmi scăpă printre degete
ca și cum ar fi răpit de un sunet sau de o rază
ce mă învață să iert
neglijența cuvântului uitare
din închisoarea iubirii

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Evelyn Croitoru și Varujan Vosganian

Florian Sălcău

OBSEDANTA CLIPĂ

Ce-ascunzi în ochii tăi cumiți
renăscătoarea de dorințe?
când te privesc, de ce-mi ascunzi
sub pleoape ochii tăi rotunzi?
de mult în gând și-n visu-mi pur
tu căpătai ușor contur,
pân-am ajuns ca, într-o zi,
să nu mai pot deosebi,
cu simțurile care-nșeală
pe cea din vis de cea reală!
te urmăream prin nopți, vibrând,
cu fiecare simț și gând
c-un gând te atingeam ușor
și trupu-ți devenea sonor
sub fuga-i orice nur, pizmaș
scotea un sunet pătimaș,
făcând din frageda-ți ființă
o melodie, o dorință
și-atunci, în suflet tulburat,
am îndrăznit și-am întrebat:
ce-ascunzi în ochii tăi cumiți
răscolitoareo de dorinți?
„o, taci! ai repetat, o taci!”
și-au înflorit doi pudici maci.
pe-obrajii tăi nedați cu fard.
mi-ai spus că ochii-mi frig și ard
ei ți-au răspuns că eu te cer
ca râuri iuți de foc și ger
curgea în mine viața-n pripă,
ea se strânsese într-o clipă,
se concentrase-n ea egală
o, ți-aș fi dat o veșnicie
din clipa-aceea colosală
dar ne-am oprit fără temei
în piscul frumuseții ei,
uimiți, cu păru-n vânt, bălai,
păream ca izgoniți din rai
și tu fugeai plângând, fugeai...
azi poate-n ochii tăi cumiți
ascunzi regrete și dorinți,
ori poate că aștepți să vie
iar clipa care nu înșeală,
dar a trecut o veșnicie
din clipa-aceea colosală.

Acum e vremea de-o pastrama
de-un pui pe jar și cu mujdei
de-un vin adus direct din cramă,
de-o mămăligă și-un ardei
de-un chef șurliu că-i toamnă rece
și brumele-au bătut pe vii,
iar cine-i om mai și petrece,
cât viu mai este printre vii
eu m-am ferit ca de dârvală
de pastor și de omu-anost,
de doctor, de-avocat, de boală
de munca grea și traiul prost
da-ngenunchi seara la icoană
să-i cer lui Dumnezeu iertare,
c-am mai iubit câte-o cucoană
când a căzut și-n postul mare
și-arăt mereu în rugăciune
că ea-i de vină, jur pe cruce,
cu dracul, Doamne, nu te pune,
că e femeie, te seduce
iar dacă ești la cramă-n vie
și bei vin-vin nu din araci,
îți face ea ce dracu' știe
și gata, nu mai știi ce faci.
îți pune-așa un sân pe gură,
îți trece-o mână lin prin păr
și uiți de post și de Scriptură
și te trezești mușcând din măr
degeaba-ncerci să fugi în laturi,
că poftele nu-ți scad, sporesc
și muști din măr, dar nu te saturi,
că măru-i fruct dumnezeiesc

DRAGOSTE ÎN TRANZIȚIE

Pe nurii tăi, zidiți cu har,
stau ochii mei aprinși, pândari
ah, te-aș sorbi într-un pahar
plin ochi cu vin de la Cotnari
îți văd mereu în față bustul
și ochii tăi focosi, specifici
dar ceea ce-mi șochează gustul
sunt sânii tăi apocaliptici
mijlocul tău de viespe, trunchiul
mă fac să cad pe loc în culpă,
nu mai pun șoldul și genunchiul,
când ai și cea mai sexi pulpă
mi-am zis precum un derbedeu:

ia, uite-o domnule, -t-o-n lambă,
păi, asta e pe gustul meu,
că-i numai coapsă, numai gambă
i-aș dărui definitiv,
o noapte să cunosc infernul,
cuponul meu nominativ,
pe care mi l-a dat guvernul
să am o astfel de minune,
la pieptul meu de dor și jar
aș fi mereu în acțiune
și-aș deveni acționar
să n-am un sfaț de-o acadea,
de m-ar iubi un ceas, o seară,
mi s-ar părea, pe-onoarea mea,
toată tranziția ușoară

LEACUL

Ce-am văzut nu-i de văzut,
de-nțeles, de ne-nțeles
de știut, de priceput
și nici nu e de ales;
din trup sufletul mi-aș smulge
că mă frige și mă doare,
ba, dumnezeiesc de dulce,
ba diavolesc de tare
sui în mine și m-afund,
să mă-ntreb, nu să-mi răspund,
ce faci, Doamne, uneori
cu dulceață de mă dori?
cum strecuri tu, în durere,
smirnă și balsam și miere?
Sfântule și Mare Vraci,
suferința cum mi-o faci,
doar cu apă ne-ncepută,
sufletului meu plăcută?
cum faci Tu, cu leacul Tău,
binele să-mi pară rău?
și din plâns și din suspine,
rău-l faci să-mi pară bine?
iei un ochi de diavoliță
și din păru-i o șuviță
și mi le strecuri în minte
c-un oftat și-un zâmbet,
Sfinte, și pe urmă-ți râzi în barbă,
cum pot ele să mă fiarbă
cum îmi țin, cu dulci ispite,
gândurile priponite
cum pot de la zeci de leghe,
somnia să mi-l facă veghe

șed pe gânduri și tot șed,
și cred, Doamne, iată, cred,
că oricât ai fi de vraci,
nu poți singur tot să faci
este-n leacul fermecat
și Satan-amestecat,
sau cine-a putut să-l vadă
și-a vârât un sfârc de coadă,
altfel nu puteai Tu face,
leacu-atât de eficace.

Marin Constantin

UNU

E Lumea jilavă. Pune-ți Mantaua
De vreme rea, să treci prin reaua
Ursită ce-ți urzește cucuveaua.
E Lumea jilavă. Pune-ți Mantaua

Sub care născocesci cuvinte noi,
Netrăitoare, încă, printre noi.
Îmbracă-te-n Mantaua de Apoi
Sub care născocesci cuvinte noi

Și, mai presus, din care înflorești,
Despovărat de patime lumești.
Ieși cu Mantaua ce o locuiești
Și, mai presus, din care înflorești.

DOI

Pe zi ce trece, dar nu vine,
Între mândrie și rușine,
Mă-nstrăinez, abrupt, de mine.
Pe zi ce trece, dar nu vine.

Pe zi ce vine, dar nu trece,
Nepăsător de trist și rece,
Prin mine, altul se petrece.
Pe zi ce vine, dar nu trece

Se tulbură tăcerea-n sine
Dar Marea Liniște nu vine.
Zbătându-mă-ntre rău și bine,
Se tulbură tăcerea-n mine.

CINCI

Sufletului, mai curat ca neaua,
Gheara nopții-i sfășie perdeaua
Spânzurându-mi, viața, în cureaua
Sufletului, mai curat ca neaua.

Din ce-a fost, nimic nu mă-nfioară...
Știu că sufletul mi-a fost vioară
Plină de furtuni ce disperară.
Din ce-a fost, nimic nu mă-nfioară.

Și aștept, lucid, ce va să vină
Peste devenitul fără vină,
Îngropând și dezgropând, lumină.
Prea lucid, azi, știu ce va să vină.

ZECE

Urlă pustiu, -n mine, urlă
Cum urlă câinii părăsiți la târlă,
Cum urlă straja nopții-n turlă
Urlă pustiu, -n mine, urlă

Și nu e om să nu se înfioare
De liniștea adâncă, urlătoare,
Primită, precum moartea, din naștere.
Și nu e om să nu se înfioare

De rostul vieții sale fără rost
În care urlă, ca-ntr-un adăpost,
Lupi ce ar fi, dar nu au fost,
În strâmtul vieții sale rost.

DOISPREZECE

Plânge singurătatea în ospiciu,
Ca un copil născut din viciu
Și lepădat la ghena de serviciu
Plânge singurătatea în ospiciu,

Ca un pisoi în nopțile smolite...
Cu scâncet slab, cu pleoapele lipite,
Simțind că-i viața pe sfârșite.
Ca un pisoi în nopțile smolite,

Se tânguie singurătatea lumii
De parc-ar tângui nebunii.
Sub, putredă, lumina lunii,
Se tânguie singurătatea lumii.

TREISPREZECE

Ține-mi, Doamne, îngerul în pază
Că aud cum noaptea mă vânează,
Cum singurătatea mă trădează.
Ține-mi, Doamne, îngerul în pază

Pe ruinele sub care, viața,
Încă pâlpâie spre dimineața
Ce ne va îmbălsăma cu ceața
Pe ruinele sub care, viața,

Se va prăbuși pe sine-n sine.
Ține-mi, Doamne, îngerul de bine
Până când ce vine nu mai vine,
Prăbușindu-se pe sine-n sine.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

*Mihai Fircă
și Cristian Liviu Burada*

Radu Aldulescu

VIZITA LA ODĂI

Casa lui, casa soră-sii, gardul de ulucă și curtea mică, slab luminată de becul de pe stâlpul de la drum și un câine venind din întuneric, mârâind, rânjindu-și colții, lătrându-ne. Pe mine mă latră, de fapt, o corcitură bălțată cu negru și alb, foarte îndârjită, care nu s-ar sfii să mă muște. Mă salvează Aurel, strigând: Bibanu! Cuminte, Bibanu! Bibanu se cumintește, când deja îl vedeam înfigându-și colții în fusta mea, ca să tragă de ea, până m-ar lăsa în chiloți, cum mi s-a întâmplat într-o seară, în drumul spre casă, pe coclauri centurii Otopenilor. Aici suntem în periferie și la țară, unde se retrag haite de câini sălbaticiți, mulți dintre ei castrați de primărie, ceea ce se pare că le-a atrofiat instinctul care făcea din ei niște buni prieteni ai omului. Mama m-a sfătuit să am un băț la mine când trec pe porțiunea aceea de centură de jumătate de kilometru. Am un băț pe care îl țin ascuns într-o tufă și-mi este într-adevăr de folos. Și când aş mai veni în Odăi va trebui să iau bățul să mă apăr de câini...

Casa-i joasă, pare un hangar îngust, lungindu-se spre fundul curții pierdut în întuneric. La geamul camerei din față, se vede pâlpâind un televizor. Nu s-au culcat, spune Aurel. Intrăm fără să bată la ușă, ceea ce nu pare să-i deranjeze pe soră-sa și cumnatu-său, lungiți în pat sub un cearșaf, în semiîntuneric și în pâlpâiala televizorului. O telenovelă turcească și sora lui Aurel sărind sprintenă din pat, ne întâmpină într-o pereche de bikini minusculi, pe care în primul moment nu i-am văzut, am crezut că-i chiar goală, și un tricou scurt și strâmt, mulat pe țățișoarele obraznice și lăsându-i la vedere burta. Bucuroasă din cale-afară să mă vadă; o femeiușcă micuță, la vreo treizeci de ani, cu o carismă erotică ce pare să-i amplifice bucuria, interesul, curiozitatea, mai ales, pe care i le trezesc făptura mea. Îmi dă roată, târcoale, evaluându-mă avidă, amestecându-mă, pe mine mă cheamă Mihaela. Tu? Florența, da, bărbatu-său mormăie ceva în pat. Parcă s-ar prezenta și el, nu, nu se prezintă. E mahmur, mormăiala lui devine un strigăt răgușit, ivit parcă din străfundul unui coșmar: dezlegați câinele, că umblă hoții pă șușea și intră în curți după prădăciuni! L-am dezlegat, Chirile-

ne! face Aurel pe un ton vehement, aidoma celui folosit cu câinele, mai devreme. Chirileanu are o reacție asemănătoare Bibanului: se liniștește, începe să sforăie.

Aurel s-a așezat pe singurul scaun din camera, în timp ce soră-sa mă iscodește, ținându-mă în picioare. S-ar părea că-i obiceiul casei, să ții mușafirii în picioare, ca să-ți exhibi bucuria de a-i vedea. Privirea ochilor ei mici și negri cercetează și iscodește. Ești din oraș, Florența? N-a precizat care oraș, mă rog, sunt din oraș, spun, din Otopeni. Se pare că asta a făcut-o să se holbeze și mai tare la mine, ca la o jucărie primită în dar, după ce multă vreme i s-a promis și și-a dorit din tot sufletul, iar acum e nerăbdătoare să descopere cum funcționează jucăria, femeia adusă de frate-său. Eram, probabil, mult așteptata cumnată, soție, mamă... Eram sau nu eram. Mă gândeam la lucruri de care nu-mi păsa, în definitiv, prea tare, în acel moment. Mă gândeam, pur și simplu, ca să-mi umplu creierul cu ceva; creierul meu prea relaxat, după ce-l scutisem de cursuri și de munca de la redacție, așa încât îi dădeam să rumege nimicuri de genul ăsta, ce impresie aş fi făcut familiei lui Aurel, ce șanse aş avea să mă integrez... Ba bine că nu, mai important decât toate astea era că ajunsesem acolo, în casă, și cât de curând aveam să ajung în intimitatea camerei și patului iubitului meu Aurel.

Lucrezi? Mă întrebă Mihaela. Unde lucrezi? Și Aurel, las-o, Mihaela. Suntem obosiți, mergem să ne culcăm. Mai e și mâine zi să vorbim, la care soră-sa i-o retează pe un ton mustind de isterie, de nevastă rea, că-i obosit nu din alte pricini, ci pentru că iar a turnat în el mizerie d-aia de genocid. Puți a boască de la o poștă. Nu-i așa c-a băut, Florența?

N-am găsit cu cale să-l părăsc pe frate-său c-a băut, să-i spun eventual că am băut și eu cu el. Nici să mint n-aș fi avut cum, fiindcă se pare că puteam amândoi a boască. N-ar fi dat bine să intru în casa lor cu o minciună atât de străvezie, așa încât m-am grăbit să-i răspund, în schimb, cât am putut de cald-cordial, la întrebarea pe care mi-o pusese mai înainte. I-am spus că lucrez într-o tipografie. Tot o minciună, necesară, la o adică. Ar fi sunat aiurea să-i spun că lucrez într-o redacție, că scriu cronici de meciuri de fotbal și comentarii de etape de campionat, interviuri cu fotbaliști și antrenori și patroni de cluburi... Aș fi părut că mă dau mare în fața lor. Între ei, păreau să mocnească niște diferende sau conflicte pe care prezența mea le ținea să nu explodeze. Aurel îi aruncă soră-sii o

privire înveninată, care o făcu să renunțe să insiste să afle de la mine că a băut. El voia să ne retragem la culcare, dar ea stăruia încă să ne țină în loc, scotocind prin șifonier după niște așternuturi, redevenită afabilă-grijulie: stați, stați, mai stați puțin. Nu puteți să dormiți în așternuturile alea, Aurele, neschimbate de-o lună. O aduci pe fată prima oară pe la noi, ca să ne facem de baftă, să zică că suntem niște împluțiți... Niște olteni împluțiți! o apostrofă Aurel, cu un cinism strepezit, pe care ea nu i-l luă în seamă. Un pic de obraz, frățioare, ce naiba! Și să mâncați, să nu ții fata nemâncată. Vezi că am făcut o cratiță de varză călită cu ciolan afumai și jumeri prin ea, o bunătate. A mâncat copiii, da' a mai rămas și pentru voi. Vezi în frigider, să vin cu voi să vă pun la încălzit? Nu, nu-i nevoie, surioară, nu te deranja, ne descurcăm...

Ia-ți etichetele de pe mine, vierme! se auzi atunci strigând Chirileanu, din străfundul coșmarului său. Te spintec, vierme! Te tai, te fac tocăniță! Nevas-tă-sa îi lipi o palmă plescăită peste umăr. Taci, năpărcă alcoolistă! Mare mirare că palma aceea nu-l trezi, ci doar îl făcu să se vâie în somn, să schelălăie ca un câine bătut: nu mă bate, nu mă bate, nu mă bate...

Pe Aurel părea să-l plictisească, să-l întristeze, mai degrabă, spectacolul ăsta, care mie, una, îmi capta interesul. Îmi făcu semn, smucind din cap, s-o luăm din loc. Să mergem, așadar, la treburile noastre, pe care le așteptam cu sufletul la gură, din momentul când l-am reîntâlnit la volanul lui 643. Dacă nu cumva le așteptam de șase ani și jumătate, de când începuse să mă urmărească și dispăruse, iar iubirea mă îndemnase, pasămite, să-i rămân fidelă atâta vreme, atâta amar de vreme... În fine, în fine, mult a fost și n-a mai rămas mare lucru. Să mergem, domnilor, zise viconte... Gândurile îmi deveniseră incoerente de emoție, aiurând cu replici și imagini din romane și filme. Să mergem, să mergem, iubirea mea. El înainte cu așternuturile în brațe, ducând parcă șeaua calului cu care se va duce la luptă să-și dezrobească neamul și să-și salveze iubita, și eu, urmându-l, precum un scutier credincios, prin camerele palatului său, dând din una în alta, unele mai scurte, altele mai lungi, unele cu fundate în întuneric, altele colcăind de niște lumini livide prelingându-se pe ferestre.

Am făcut un popas în camera unde dormeau copiii. Aurel mi-i arată chicotind drăgăstos: uite-i, pușorii noștri. Îi distingeam destul de greu, ghemu-iți căteșitrei pe o dormeză, cu un pled răpănos îngămădit la picioare, pe care Aurel îl trase peste ei și-l aranjă, învelindu-i, precum o mamă iubitoare.

Uite, ăla mic e Gabriel al meu. Nu-i așa că-i frumos? Chiar nu-i vedeam fața în penumbra cu miros de haine vechi și, oricum, mi-ar fi venit peste mână să-i gâdil orgoliul patern, cum îmi sugera, să cad pe spate de frumusețea lui fiu-su. Tăceam, dar nu făceam bine. Aurel îl trezi pe fiu-su, îl ridică în picioare, susținându-l de subțiori, și copilul începu să se smiorcăie că fusese trezit. Nu mai chinui copilul, Aurelule... Ba uite că începe să se bucure când își dă seama că-l are-n față pe taică-său. Iar când acesta scoate din buzunar două eugenii din cele de care mi-a cumpărat la bodegă, pare de-a dreptul fericit.

Ea e Florența, Gabriel, ți-a adus eugenii. Spune-i lui Florența câți ani ai. Mi-a spus că are patru ani cu o voce mică, peltică, în timp ce-l mângâiam pe cap și pe obraz, minunându-mă cât de frumos este. Avea o figură de cintezoie brunetel, cu năsul în vânt și părul negru scurt și aspru. Nu semăna cu taică-său deloc. Abia mă abțineam să nu-i iau eugenii din mână, de foame ce-mi era. Numai bine că Aurel l-a pus să se culce la loc, strângând eugenii la piept, și ne-am dus la bucătărie. În sfârșit, vom mânca. Varza lor călită cu ciolan de porc afumat și jumări. Am mâncat două farfurii pline, cu o bucată de mămăligă rece și un ardei iute. Îl lăudasem pe fiu-său că-i frumos, și uite că venise rândul soră-sii s-o laud ce bine gătește. Îmi spune că am să văd, el gătește mai bine decât soră-sa. Oh, Aurele, abia aștept să mănânc ce o să-mi gătești tu. Acum cred că ar trebui să mergem la culcare. Mi s-a făcut somn, Aurelule.

Nu se grăbea, însă, cătuși de puțin, la culcare. În frigider era o sticlă de plastic de un litru și jumătate de vin roșu de masă Dealu Mare, goală de trei degete. Asta-i a noastră, Florențo. Văd că au băut din ea, dar nu contează. Îi iert, de data asta. Unul din cele mai ieftine vinuri, probabil, de o proveniență la fel de dubioasă, ca genocidul ăla de la bodegă, din care băusem, totuși, o sută de grame, de foame. Sunt rea de foame, asta e, foamea mă îndeamnă să bag în mine tot felul de porcării. Acum eram sătulă, însă. Nu te supăra, Aurelule, dar eu nu mai pot să beau. Rachiul ăla de zarzăre nu mi-a picat prea bine. De zarzăre, dragă, mă corectă, sugubă. Nu-i problemă, dacă nu mai poți. O voi dovedi singur.

L-am vegheat, răbdătoare, cât a băut de unul singur toată sticla. N-arătam, totuși, îndeajuns de răbdătoare, de vreme ce simți nevoia să se justifice: trebuie să sărbătorim revederea noastră, Florențo, nu crezi? Am încuviințat, și el purcese să-mi povestească aceleași lucruri pe care mi le povestise în autobuz, problemele lui și ce va face ca

să le rezolve. De astă dată n-am auzit nimic, până în momentul când a spus: să mergem la culcare.

În sfârșit, a dat Domnul! Camera lui e ultima din cele șase sau șapte prin care am trecut. Se pare că nu poți ajunge aici, decât defilând prin tot teritoriul... Ba bine că nu: Aurel a vrut să-și facă cheful de a mă plimba prin toată casa. Acum, îmi arată o ușiță scundă, la care trebuie să te apleci ca să ieși în curte, o fâșie lată de trei metri, prelungindu-se pe lângă zidul jos din calupii de BCA al casei-vagon. În fundul curții, la vreo zece metri de ușiță, este privata, o gheretă de scânduri acoperită cu carton gudronat. Acolo-i baia, Florențo, s-a ars becul, instalația s-a bulit, de fapt, dar am să-ți dau o lanternă... Nu știu de ce, am tendința să-i disting în glas o nuanță cinic-ironică: asta-i baia, da, dacă-ți convine, bine, dacă nu, iarăși bine. L-am întrebat dacă avem și unde să ne spălăm și a râs, preluând-o pe soră-sa: avem, că doar nu suntem niște împruțiți. Ne putem spăla cu apă din găleată, în lighean. Apă adusă de la cișmeaua din stradă. Există de ani mulți apă curentă în Odăi, da' sor-mea și cumnată-miu nu se-nvredniciră să-și tragă. Așteaptă să le trag io. Îmi mai spuse că ușița asta care dă în curte el a făcut-o, ca să aibă intrare și ieșire separată când se duce la closet, când vine și se duce la serviciu sau cumpărături. Are chei pe cele două uși din camera lui. Îmi arată răsucind cheile în broaște. Încui, descui, cât stau aici, îmi aparține. Am înțeles, Aurelule. Sor-mea și cumnată-miu n-au nicio greață să se vânture prin toate camerele când au nevoie într-un loc. Casa-i făcută după planurile lui Chirileanu ăla care-l auziși sfâdindu-se în somn cu viermii și cu hoții de pe șușea: cameră peste cameră, grămadă, să fie acolo, dacă prinse atuncea, imediat după revoluție, când dădea primăria voie să se construiască alandala. Chiar așa, Aurele, ce-are cumnată-tu de se sfădește cu viermii în somn? Niște blesteme și niște păcate amărâte, o boală care se zice că de la băutură i se trage, și dacă el nu se poate lăsa de băutură, i se tot agravează. Delirum tremens, cică. Eh, lasă să fie la el acolo. Spusei dă casă, da, păi, să vezi casa mea de la țară... Abia aștept s-o văd, Aurelule. Făcui niște investiții, niște modificări, separai cele patru camere un hol pătrat între ele. În una din ele am să fac baie. Am să mă racordez la rețeaua de apă curentă și voi lua o centrală termică pe lemne. Tot confortu', Florențo, apă caldă, duș, veceu în casă, nu ca aicea. Am să-l duc acolo pe Gabriel, când îl dau la școală, că doar acolo s-a născut, și io tot acolo; acolo-i locu' nostru. Am să-mi iau serviciu la Craiova. Ce-mi trebuie București și Odăi? N-avem nevoie, Florențo, ne ducem

la țară și gata. De nevestă, nu mai zic nimic. Fiindcă tot așa zisei cândva și ieși pă dos... Tu înțelesei că-ți luași serviciu și-ți terminași facultatea, cum plănuiai când ne cunoscuream prima oară. Nu stătuși degeaba în ăștia șase ani...

Suna ca o cerere în căsătorie nedusă până la capăt. Ca de obicei, timid, se sfia să fie explicit, în timp ce scotea de pe pat așternuturile vechi ce exhalau mirosul lui de sudoare dospită, de care începusem să prind drag și le îngămădea în partea de jos a unui șifonier cu două uși. Întinse apoi pe pat așternuturile pe care i le dăduse soră-sa, netezind cearșaful cu palmele ca și cum l-ar fi mângâiat și înfășând pernele meticuloș, bătându-le între palme și aruncându-le la capul patului cu o rutină de cameristă, încât mă gândeam că și abilitățile lui de gospodină fac parte din cererea în căsătorie. E un soț bun, care știe să se îngrijească de un menaj. Știa doar că am serviciu. M-am gândit, totuși, că ar mai trebui să știe, și i-am spus că am un salariu destul de mic, care abia îmi ajunge să mă întrețin în facultate. Stau cu mama, care câștigă și ea puțin. Totuși, totuși, mai am un an până să termin facultatea și atunci nimic nu m-ar împiedica, Aurelule, să merg cu tine la țară...

Mințeam. Multe m-ar fi împiedicat. Mințeam cum respiram, de-acum mă vărsasem rapid în meșteșugul ăsta al buneii relaționări: să minți fără să clipești, până ai ajunge să crezi și tu. În câteva ceasuri de când îl reîntâlnisem, spusese poate mai multe minciuni decât spusese de când mă știam, în afară că făcusem lucruri pe care n-aș fi crezut că le voi face vreodată în viața mea, și încă îmi doream să fac astfel de lucruri, în primul rând să mă las posedată de Aurelul meu, după care cine știe ce va urma. Dădea, pasămite, să se aleagă praful de buna mea creștere. Aș fi vrut, totuși, să cred că nu erau mai mult decât niște scăpări de moment. Cum să merg după el la țară? Pur și simplu, nu mă vedeam dezlipindu-mă de mama mea, care mă învățase să mă rog, pedepsindu-mă, concomitent, punându-mă în genunchi ca să spun ca pe apă Crezul, Tatăl nostru, Rugăciunea către sfântul înger păzitor al vieții și câte altele, și mă dusesse de copilă în casa Domnului, la biserică, și mă învățase să nu mint, să nu fur, să nu curvesc, să mă smeresc, să-mi ascult și să-mi iubesc părinții, atenționându-mă, uneori, preventiv, cu palme peste gură, sau prin șantaje sentimentale. Nu, n-aș fi conceput s-o las singură, măcar c-ar fi fost firesc, normal, să mă mărit și să mă duc la casa soțului meu, și uite că, fără să-mi dau seama, făceam un pas în direcția aceea: lipseam prima noapte de acasă...

Minciuna mea îl liniștise, se pare, pe Aurel. Se putea culca liniștit. Stinse lumina și l-am simțit

cum se dezbracă pe întuneric, mai pudic decât mi-l închipuisem, și se bagă repede în pat. Patul era o dormeză joasă, cu arcuri, veche, cum se purta pe vremea tinereții părinților mei, îndeajuns de largă, totuși, ca să mai încapă o persoană pe lângă noi. Aurelul meu s-a ghemuit pe o parte, la o margine, cu spatele la restul patului, unde părea să mă invite să mă întind, să mă fac comodă, că nu mă va deranja. Ce drăguț! mi-am șoptit pentru a doua oară în ziua aceea, fără nicio intenție de ironie. Era, într-adevăr, mai drăguț și mai delicat decât mi-l-aș fi închipuit, ca să nu mai zic, pudic. În pofida așteptărilor și dorințelor mele de desfrânare, el era exact așa cum mi-l-aș fi dorit.

Mi s-a părut că-l aud oftând când mi-a spus: Noapte bună, Florenț, să ne odihnim, că mâine o luăm iar de coadă. Noapte bună, Aurelule. Mi-am dat jos fusta și mi-am pus-o pe un scaun pe care l-am tras aproape de pat. M-am băgat sub pătură în chiloți și cu tricoul pe care-l aveam pe mine, așezându-mă pe partea stângă, cu fața spre spatele lui, la o distanță pe care el părea să mi-o impună, lăsând între noi un loc în care ar fi încăput o a treia persoană. După o vreme, i-am auzit glasul, stins de acum, vlăguit: Să-ți dau ceva să te schimbi? Nu-i nevoie, i-am spus, dar cred că nu m-a auzit. L-a luat somnul, instantaneu.

Multă vreme i-am ascultat respirația susurând ritmic, ruptă în răstimpuri de sforăituri și horcăieli. În câteva rânduri nu l-am mai auzit respirând deloc mai multe secunde, și mi s-a făcut frică. Nu se poate să moară tocmai acum, lângă mine... O dată a gemut prelung, pradă parcă unei suferințe atroce, de mi s-a rupt inima de mila lui. Mereu nemișcat, totuși, țepăn, pe marginea patului, și eu stăpânindu-mi dorința de a mă apropia ca să-i îmbrățișez spatele. Nu se cuvenea. Mi-am amintit că tot așa dormeau mama și tata, dar după niște ani de căsnicie și patru copii, iar tata, cum aveam să aflu de la mama, după ce a murit, era de-acum neputincios. Neputința îl făcea, probabil, să doarmă cu spatele la mama. Presupun doar, n-am experiență în sensul ăsta... S-ar putea ca și Aurelul meu să fie neputincios. Mi-a spus că a fost bolnav rău, de-a crezut c-o să moară. Bolile, cum s-a întâmplat, de altfel, cu sârmanul meu tată, merg adesea mână în mână cu impotența. Într-o astfel de situație, ce m-aș face cu Aurelul meu? L-am așteptat atâta vreme, mai ales pentru asta, ca să mă dezvirginez. Ce m-aș face, deh, cred că mi-l-aș asuma și l-aș iubi așa cum este. Aș face chiar sacrificiul de a mă duce după el la țară. Aș rămâne acolo toată viața acolo cu el și cu fiu-său, dedicându-mă din tot sufletul acelei familii. Aș rămâ-

ne virgină, dacă așa mi-o fi sortit, și în acel moment mi-au trecut prin cap și prin inimă sărutul și îmbrățișarea de pe marginea drumului, întrerupte de claxonul și de farurile microbuzului.

Încercam să fac o legătură între acel sărut și spatele nemișcat pe care mi-l arăta acum. Trecuse-ră poate mai bine de două ore de când îi priveam spatele și nu reușeam să fac vreo legătură. Poate că nici nu exista vreo legătură. Sărutul și mângâierile lui se amestecau cu ocheadele lacome ale soră-sii, care ar fi dat să mă înghită, să mă devore, îndemnată de delirul înfricoșat al soțului ei. Taci, năpârcă alcoolistă! Toate făceau parte dintr-un alt timp, străin mie. Toate se destrămau în apa învolburată a somnului.

Mircea Perpelea

STRATEGUL CÂRNU, FIUL SATULUI

Când era doar Costel al lui Cârnu, citea la lanternă în podul șurii. Nu din pasiune, ci de frică: dacă nu lua bacul, Cârnu îl amenințase c-o să-l pună cioban la oile lui Guguleanu, unde doar câinele și oile lui își duceau traiul dimpreună cu ciobanul. A învățat pe rupe. A intrat la facultate, a făcut și pe portarul, apoi și-a tras diplomă, master, toate una după alta, de credeai ca le are așezate ca la bingo. De copil învățase el de la al bătrân-ăia din neamul lui Cârnu, negustorul cum să miște lucrurile cu oamenii în tranziție.. O vorbă dulce, o scamă, o atenție... Ce mai, om de omenie...

Că vorba aia, la toți li se deschisese pofta de jupănie și cu o mică unsoare (pe vremea aia nu trebuia multă), lucrurile mergeau strună...

Învățase să poarte costum cu batistă, să privească un pic pe deasupra și să dea mâna moale, așa „ca intelectualii de rasă”. Că îi zicea și mătușa Floarea-sora cu Cârnu-, uimită de nepotu Costel, care se schimbaseră de nu-l mai cunoștea...

- Ce dai mă, mâna așa ca o pisică și mă privești parcă nu mă vezi.. Oi vrea să te dai boier cu mine? Ori te-oi fi ajuns la oraș și eu n-am auzit? – zicea ea cu năduf, când mai trecea pe acasă.

Nevastă nu a luat pentru că nu a găsit ceva pe potrivă și nici una cu viitor, așa că a gândit să

lase norocul să îl ajute, să găsească o femeie de lume bună.. Numai că norocul l-a uitat și a rămas neînsurat..

Se mai lipea de câte una dar după o vreme, aia fugea de trai bun..

De obicei nu erau prea demne de el zice el la câte unul, care se dovedea curios..

Apoi au venit vremuri și mai bune. S-a angajat într-o instituție cu nume pompos: **Direcția de Strategii Intersectoriale**. Nu știa nici el exact ce face acolo, dar își cumpăraseră agendă, pix Montblanc, costum nou și cravată cu ac pantofi asortați fără șiret și mergea la conferințe unde vorbea mult și clar... după hârtii scrise de angloați....

Într-o zi, după o „restructurare strategică” cum o numiseră la centru, Costel a fost numit director general. Avea birou cu vedere spre clădirea în care fusese portar pe timpul facultății. Când se uita pe geam, simțea o mândrie atât de mare încât nu mai încăpea în costum (oricum, costumul îi venea tot mai strâmt).

A transformat biroul într-o catedrală a parvenitismului: tablouri cu bustul lui Eminescu și cu poza lui bunicu Dilă-tatăl lui Cârnu-, o statuie cu gânditorul (care semăna suspect cu el) și o poză a lui făcută cu un ministru la un chiolhan..

Colegii îl porecliseră „Strategul” căci vorbea la toți despre știința lui în domeniul asta neștiut de mai nimeni.... Nu ziceau asta în față, ci pe holuri, la cafea. Când trecea el, toți tăceau, trăgând din ceai ca din trabuc. Le era teamă tuturor, nu pentru că era dur, ci pentru că era ridicol și boala asta, cum se știe, doare cel mai tare când vine de la oamenii dimprejur...

În satul său, Cârnu al bătrân nu uitase să răspândească la conțărani isprăvile și marile realizări ale fiului Costel!

-Auzi bă, ce a ajuns Costel al lui Cârnu!! E mare pe la oraș!! Zice lumea ca face strategii la oameni, ca doctorii!!! Poate o ajuta și satul asta să iasă din sărăcie...

Oricum, prin sat, trecea rar și nu prea saluta lumea.. Când cineva voia să îl întrebe de vorbă, răspundea, puțin deranjat..

-Sunt foarte grăbit, nea Ioane-zicea el la câte unul mai obraznic, care dorea să intre în vorbă cu el.. Am multe pe cap și poate data viitoare..

Într-o zi, a venit în vizită un profesor al lui din facultate, bătrân, cu haină roasă în coate și vorbă domoală.

Voia să se intereseze de o nepoată angajată la Sinergii..

– Costele, mă bucur pentru tine... ai ajuns mare. Să știi că am și eu o nepoată aici și vreau să știi de ea că am crescut-o de mică cu știință de carte și în respect de oameni... Dar spune-mi sincer: ai rămas tot la fel?

Costel a zâmbit, și-a potrivit cravata și, privind puțin absent și pretențios, fără să înțeleagă tâlcul întrebării, a oftat teatral:

– Dom' profesor... cum mă știți, dar mult mai evoluat. Mă rog, updatat... Și de-abia mai fac față, adăugă, gata-gata să își șteargă sudoarea inexistentă..

Bătrânul profesor n-a zis nimic. Nici nu a aflat detalii despre nepoata lui.. A ieșit tăcut și trist.. A doua zi, secretara a găsit o carte veche, fără dedicație, dar cu o filă îndoită. O trimisese profesorul cu dedicație pentru Dom' Director.. Era deschisă la un pasaj din „Jurnalul de la Păltiniș”:

„Un intelectual adevărat nu-și construiește pedestal, ci întrebare.”

Costel a găsit în asta un semn de respect binemeritat de la bătrânul său profesor... A lăsat cartea acolo, dar n-a citit mai departe. Avea ședință cu ministrul despre „ghidarea empatică a vectorilor de performanță”.

Când s-a schimbat guvernul, Costel și-a păstrat o vreme poziția. Încă îi funcționau vechile obișnuințe.. Era abil, lingușitor și mereu „pe linia viziunii guvernamentale”, cum îi plăcea să spună. Dar vine o vreme când și viziunea se schimbă, și sinergiile se dizolvă.

Un raport de audit – rătăcit prin sertare ani de zile – a scos la iveală niște „cheltuieli creative”. Facturi umflate, cursuri în străinătate fictive și un proiect cu titlul „Strategii sinergice pentru climatul intern instituțional”, pentru care se decontaseră patru laptopuri, trei deplasări și o masă festivă la un restaurant de fițe. Proiectul era, în esență, un PowerPoint nereușit..

A fost demis rapid, fără zgomot, ca să nu se afle sus. A doua zi, i-a fost blocat badge-ul, apoi contul de mail. Secretara n-a mai răspuns la telefon. Când a venit să-și ia lucrurile, portarul i-a spus:

– Dom' Costel, da' grăbește-te, că vine noul director. Nu vrea să-ți mai simtă prezența în birou...

Și-a pus tablourile în cutii, a luat pixul Montblanc (fals, dar nimeni nu trebuia să știe) și a ieșit cu pași mărunți, ca să nu-i clănțane trofele din sacoșă.

La pensie, s-a întors în satul natal, unde voia să fie primit ca „fiul comunei”, dar lumea îl

aștepta cu altă față. Pană acum trecuse pe acasă doar în fugă, să-și vadă mai mult părinții și mai puțin sătenii care îi aflaseră traiul.. Pe bancă din fața magazinului sătesc, moș Ghiță a rostit:

– Uite-l, mă, pe domn' Strategie! Până acum se făcea că nu ne mai cunoaște... A venit să ne învețe și pe noi cum să ne vopsim oile în culorile Uniunii Europene...

Tinerii îl priveau cu ironie. Bătrânii îl priveau cu dezamăgire. Nici unul nu-l privea cu respect.

S-a oferit să scrie „Strategia de dezvoltare a comunei”. Primarul i-a zis, uitându-se prin el:

– Avem strategie. Se cheamă „să nu murim de foame”.

Ajunsese să stea singur, în casa părintească. Când ieșea în uliță, câinii nu-l lătrau – dar nici copiii nu-l salutau.

Într-o seară, și-a scos diplomele din cutie și le-a privit. Una era îngălbenită. Pe spatele uneia, scrisese cândva cu creionul: „O să fiu cineva.”

A oftat și, ca-ntr-un gest final de înțelepciune tardivă, le-a băgat în sobă. S-au aprins greu, ca toate lucrurile de carton.

Acum, Dom Costel trăiește dintr-o pensie mulțumitoare, și își poartă pălăria elegantă prin sat, în amintirea unor vremi apuse. Uneori ține discursuri, numai de el înțelese în fața oglinzii din prispă sau în fața a doi trei gura casca adunați pe la porți. Acel cineva ajunsese un oarecare..

„Ce-ai fost și cum ai ajuns...”

Acum, lumea nu mai râde. Nici nu mai plânge. Îl tratează cu nepăsare.. Doar trece pe lângă el, cu o tăcere grea, ca un verdict nerostit: „N-ai fost niciodată de al nostru...Ți-au fost dragi cartioanele, (diplomele) dar cartea și omenia, ba!!!

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Emil Lungeanu, Nicolae Georgescu și Aurel Maria Baros

Ian Dulugeac

PĂRINTELE IONESCU

Apucând ranița cazonă de mânerul din piele uzată, părintele Bujor luă în piept drumul către Rudărița prin Șaua Padinii Închise, către vârful Țimbalul Mare, apoi coborâră cu grijă prin Șaua Călinețului, pe valea râului Padina lui Călineț, către cabana Plaiul Foi. Îi salutară pe cei de la intrare, care stăteau la o bere alături de câțiva ciobani, și ieșiră pe valea pustie la acea oră.

După o mică pauză de odihnă grupul a pornit pe Valea Bârsei Groșetului, urcând spre Rudărița, unde cotiră la stânga spre Vârful Luțele, apoi au mers întins către Berivoiul Mare, ajungând în frumoasele pante ale Făgărașului. Popa Bujor se apropie de confratele Ionescu și, cu privirea pierdută, a stat vreme de-un minut învăluit în gânduri, sorbind din când în când licoarea plăcută a unei limonade, savurându-i prospețimea. Contempla în tăcere frumusețea locurilor de la granița dintre munții Iezer-Păpușa și Făgăraș, unde natura renăștea miraculos, ca de fiecare dată primăvara, fără să știe că această pace binecuvântată se va risipi în ziua ce urma. Nu se gândea bietul gălățean ce zile agitate și pline de evenimente urmau, care aveau să-i marcheze întreaga viață într-un mod decisiv.

— Părinte Ionescu, spuneți că ați luat hârtia de la Securitate pentru mine!

— Vasile, dacă nu avem hârtia aia, care ne folosește, în mod evident, am putea să fim arestați, sau omorâți, nu știu ce se poate-ntâmpla fără ea, mărturisi argeșeanul.

— Când vine prietenul nostru Ovidiu Drujba?

— Ne vedem cu el undeva pe creastă, că lui nu-i ieșise hârtia de la Securitate.

— Și unde vine, frate, cum dăm de el prin munții ăștia?

— Ne așteaptă mâine la refugiul din Valea Rea, să nu aibă necazuri.

— Știu că partizanii umblă nestingheriți prin munți, din cauza asta poate avea probleme, așa-i? rosti scurt părintele Bujor.

— Evident, ei nu sunt îmbrăcați în uniformă militară de regulă, deși uneori i-am văzut și

n uniformă militară, având grade și însemne militare pe ei.

— Sunt atât militari cât și securiști pe munte, și, dacă nu ai hârtia cu număr de buletin cu tot, bineînțeles că te arestează.

— Așa deci, ca să nu te aresteze, în mod evident e necesar să te duci să obții aprobarea. Aprobarea, de regulă, ți-o dădea ușor, dar trebuia s-o ai, le povesti tatăl lui Dan celor din grup, unde erau și alpiniștii, și iubitorii de munte.

— Cojane, vouă vă trebuie aprobare să mergeți pe munte? întrebă Dan, curios.

— Noi avem carnetele de legitimare, cu fotografie și număr de buletin, așa că nu ne trebuie, deși mai este câte un idiot care vrea hârtie, dar legea este clară.

Dan le povesti celor din grup că deseori a plecat cu tatăl său, alături de câte un prieten nedespărțit de-al prelatului care mergea foarte des pe munte, profesorul de limbă rusă la Pitești, Ovidiu Drujba. Era un basarabean din Chișinău, care făcuse facultatea în URSS, fiind din Republica Moldova. Studiase rusă, apoi la absolvire a îmbrățișat meseria de profesor.

— Cum este prietenul tatălui tău, măi Dane? îl chestionă Vasi pe puști.

— Nenea Ovidiu este un om cult, un tip draguț. Ca bărbat, este bine făcut, musculos, dar cânta și la chitară, profesorul având o chitară rusească cu șapte corzi, zise băiatul.

— Cântă și profesorul, măi Dănuțe, întrebă și Mihai.

— Cântă bine, de la el am învățat foarte multe melodii, foarte frumoase, unele dintre ele fiind în limba rusă, dar nu le mai rețin, la altele nu mai am textul, dar erau foarte frumoase, pentru că melodiile rusești sunt frumoase, iar poporul rus este un popor cult.

— Iar noi suntem inculți, așa-i? măi, băiat de popă! îl luă în balon Blanche.

— Nicidecum, fiecare popor are lucruri bune, cultură și măreție, răspunse tânărul, care părea destul de destupat pentru vârsta sa.

— Lăsați, măi, băiatul în pace, îi certă olteanul Petec, care îl trase aproape de el.

— Știți că mereu cântă împreună, taică-miu și cu el, iar melodiile astea le știau și le trăiau, de aceea erau nedespărțiți. Deseori, când mergeam pe munte, discutau probleme de filozofie, profesorul respectiv fiind un om citit, și taică-miu la fel, se făli micuțul argeșean.

— Deci aveai o companie selectă pe munte, dragă muzicianule, spuse Cojan.

— Da, și din cauza asta cei doi se înțeleg perfect, pentru că profesorul basarabean este un om foarte bine informat, un om care a citit mult, completă băiatul.

— Dar pe munte tu cum mergeai în echipă?

— De regulă eu merg în față, dacă mergeam numai cu ei, dacă mergeam prea repede, mai îmi puneau câte o conservă, două, și mă linișteau. Așa am mers, domnule Nae.

— Cum mergeați, așa, la întâmplare sau în ture, și cât durau de regulă?

— Cea mai lungă tură a fost din satul nostru, când undeva în pădure a căzut un balon.

— Cum așa, a căzut un balon la voi, Dănuț! se minună Blanche.

— Da, era un balon american, lansat dintr-un avion, în care erau manifeste împotriva regimului, și balonul era confecționat din nailon, atunci fiind prima dată când am văzut cum arată nailonul, mărturisi puștiul.

— Așa, ce-ați făcut, ați luat balonul? îl chestionă Bălan.

— Taică-miu, pentru că era liderul localității, s-a dus cu doi țărani de-acolo din sat, au pus mâna pe balon, au citit manifestele și din materialul sintetic ne-am făcut niște gecii de munte impermeabile foarte bune. Asta pentru că aveau două fețe și în interior era cusut, deși pe la cusături intra apă, dar în rest nu intra nimic. Asta e povestea cu nailonul.

— Când se întâmpla asta cu balonul, măi flăcău?

— Nenea Cojan, aveam cam șase ani cred, era înainte de '40.

— La un an, am făcut un cort din materialul din care se fac perne, care se cheamă năghin, știu că așa îi zicea acolo. Le-au impregnat cu ceară de albine și ne-am făcut un cort perfect impermeabil și din exterior în interior, și invers, dar făcea condens, ne ploua în cap.

— Dar cum îl montați, măi copile? îl descusu Vasi Petec.

— Cortul era susținut, probabil după vreun model inspirat din armată, de doi stâlpi făcuți din lemn de sânger aburit la o fabrică, care aveau vârfuri ascuțite de fier și urechi de ancorare.

— Părintele a fost ingenios cu bețele din sânger, adăugă Cojan, om de la munte.

— Ziua erau bastoane pentru mers și noaptea stâlpii de cort. Erau patru bucăți, dar am

văzut că avea doi stâlpi cortul, cu o țeavă care îmbina două bețe și făceau un stâlp al cortului, dar aveau și ancore. Și la ancorat era bună ideea bețelor. Cortul ăla a fost foarte bun.

Aerul proaspăt al muntelui era tras în piepturile lor tinere și pline de avânt, coborând uneori riscant, fiind adesea muștruluiți de Cojan, astfel că după un sfert de ceas au revenit pe Valea Urlii, trecând pe sub Vârful Dara, apoi au trecut pe lângă lacul de altitudine Urlea, coborând prin stâncile așezate din belșug pe poteca alpină, către cabana Urlea, loc unde străluceau rebele apele râului Pojorâta. Acolo grupul a fost oprit de o patrulă de jandarmi care a legitimat grupul condus de Cojan, care le spuse că se întâlneau cu grupa lui Paul a doua zi la cabana Urlea, fiind lăsați în pace.

— Măi Dănuț, dar care-a fost cea mai mare excursie unde te-a luat taica popa? îl întrebă zâmbind Vasile Petec, un oltean din echipa Grivița Roșie.

— Domnule Vasile, cea mai lungă excursie a fost de la Bușteni la Băile Herculane, excursie în care stabilisem o regulă, nimeni niciodată nu folosea vreun mijloc de transport, nici căruță.

— Așadar, ați mers pe jos de la Bușteni, în cât timp, puștiule?

— Nea Nae, dumneata știi că ne-am întâlnit la Bălea, acum un an. Atunci am făcut 24 de zile și o bună parte din excursie, mă refer la creasta Făgărașului, am făcut-o noaptea pentru că am prins o perioadă cu lună plină. Dormeam ziua și mergeam noaptea pe lună, că era o lună minunată, erau veri frumoase, domnilor, destăinui puștiul.

— Măi copile, nu le da ideii șmecherilor ăștia de alpiniști, îl luă la rost tatăl său.

— Dar ce, părinte, crezi că te întrecem în expediții montane? se adresă George Ciutacu, ce urcase cu Opriș și Tănase din Lisa, prin Breaza, pe valea Pojorâtei, la Urlea.

— Nu, măi Georgică, pentru că nu mă puteți ajunge, iar Făgărașul l-am făcut de vreo 30 de ori cap-coadă, de 30 de ori. Cu fiul meu l-am făcut de două ori, integral, de la Rudărița la Căineni, măi Ciutexule de Valea Albă, îl gratulă părintele din Zigoreni, care avea numeroși prieteni la Sinaia, unde bărbosul locuia cu fratele mai mic și cele două surori.

— Părinte, atunci te selecționăm în lotul României de alpinism, îi spuse voios Tănase.

— Nu am astfel de dorințe, dragă inginare, eu sunt preot și doar iubitor de munte.

— Dar cu partizanii nu te-ai întâlnit, părintele? îl descusu Cojanu.

— Băieții mei, deseori ne-am întâlnit și chiar am făcut schimb de produse, noi le-am dat țuică și țigări, ei ne-au dat brânză și pastramă, oameni civilizați, domnilor! mărturisi prelatul. În acest moment, popa Bujor tresări auzind acel dialog.

— Colegul dumitale, părintele Bujor, face față la mersul pe munte, nea Ioane?

— Cojane, părintele Vasile este mai bun ca voi la cățărare, să știi!

— Părinte, știi vorba aia: *Unde pune popa mâna, pune Dumnezeu piciorul!*

— Nae, asta este valabilă la voi, la țară, îl contră bărbatul din Argeș.

Atmosfera plină de veselie de pe terasa cabanei a fost câteva secunde întreruptă de un tunet ca un plesnet de bici, iar dinspre creastă veni un aer proaspăt, plin de foșnete ciudate, în vreme ce, pe cerul cenușiu, părea că norii plângeau prin lacrimile reci ale ploii, pe frunzele tremurânde în bătaia loviturilor sacadate ale stropilor mici ca mărgelele. Sufletul sensibil al părintelui Ionescu era plin de veselie, în vreme ce bărbatul de lângă el, Bujor, părea posac, cu sufletul plin de ceva întunecat și rece, prizonierul unui sentiment de singurătate, iar acel ciudat sentiment năștea întrebarea: *Cum voi trăi eu ca partizan, prin munți?*

— Dar cu partizanii noi ne-am întâlnit întruna, chiar din primele excursii, că așa era structura excursiilor noastre, se amestecă Dan în discuție.

— Taci mă din gură, că atunci, la prima întâlnire, aveai șapte ani, acum ești deja flăcău.

— Măine unde mergem, dragii mei?

— Plecăm spre Fereastră Mare a Sâmbetei, către Vârful Moldoveanu, pe sub Viștea Mare, părinte, și rămânem la Podragu, unde vine și Paul Fozocoș cu soldătimea.

— Nae, taci dracu' din gură, că iar îți iei bețe pe cur de la Paul! îl sfătui Opriș.

— Măi Mircione, știi bine că și de nu spun nimic, tot o iau, așa că...

— Eu merg până spre cantonul Butii, pe sub Piscul Miorii și sub Arpaș, să-l preiau pe amicul Gelu Andreescu, și-l iau și pe Bujor cu mine, pot să-l las pe Dănuț al meu cu voi, și ne vedem seara la cabana Podragu? se adresa către grupul din fața cabanei părintele Ion Ionescu.

— Desigur, părinte, că-l găsești tăbăcit, la Podragu! glumi Cojan.

— Măi brănean slobod la gură, vrei să-ți iei un băț de sânger pe scăfârlie?

— Haide, părintele, că am glumit, știți bine că mi-este drag micul chitarist.

— Bine, atunci hai să vă cinstesc în seara asta din încasările de la nunți, măi prieteni.

— Nea Ioane, să-ți țină Dumnezeu obiceiul! rosti sec Tănase.

Noaptea de vară era senină, iar alpiniștii au intrat în cabana de sub cerul spuzit de stele, care se oglindeau leneșe în strălucirea încremenită a râului Pojorâta din apropiere, în timp ce luna, obosită parcă, moțăia ascunsă printre crengile stejărilor de peste poteca montană, fiind aproape de căderea nopții. Din dreapta sălii de mese, vegheau frumos mirositoare straturile cu regina nopții, și-n vreme ce pe-alocuri un greiere îndrăgostit fredona balade, totul în jur era învăluit într-o liniște deplină și-n umbre pline de mister. Nepotul lui Bujor se gândea la norocul fiecăruia dintre cei din grup, considerând că unchiul era un tip norocos.

— Măi Daniel, cum plecați voi pe munte, puștiule!

— Taică-miu are bani, fiind preot, și are un vecin la parohia unde oficiază, așa se numește zona ce o deservește. Are un vecin peste râul Argeș, care este bun prieten și, când tata plecă, ăla vine, mai îngropa pe câte unul care murea, că se împutea până venea taică-miu, le povesti dezinvolt băiatul în vreme ce tatăl său era la bar să comande masa de seară.

— Dar ce, măi băiete, ăștia nu se îngropau fără popă! se miră Vasi, curios.

— Nicidecum! Popa Baciul îl chema pe colegul care are grijă de evenimente în lipsa tatei, duminica făcând slujbele, iar din când în când mai vorbeau la telefon.

— Așadar, aveți înlocuitor la serviciu, părinte, și plecați toată vara în concediu, îl luă la sigur Opriș, când părintele se apropie de grup.

— Dănuțe tată, nu mai da din casă, că alpiniștii sunt foarte șmecheri!

— Părinte Ionescu, așa cum spuneai, suntem bucuroși că ne cinstiți, așa că am uitat tot! îi spuse George, în vreme ce pufăia din pipa lui din lemn de cireș.

— Hai, băieți, treceți la masă că a venit friptura! le spuse Gelu Leicu, cabanierul.

— Nenea Leicu, să vă țină Dumnezeu obiceiul, rosti scurt George și Cojan în cor.

— La masă, băieți, aveți și o bere, apoi somn de voie! spuse popa Ionescu.

Depart, către platoul de deasupra Fereastrei Sâmbetei, păreau să apară razele soarelui precum spicele de aur, ale astrului dogoritor care, doar în câteva clipe, a șters ca din senin umbrele de la poala vârfurilor Trăznita și Cațavei din valea nordică a masivului, risipind ceața cu puțin înainte de plecarea către creastă. Cei din grupul alpiniștilor, care urmau drumul cu sufletul posedat de frumusețea și măreția peisajului montan, au mărit pasul ca să ajungă într-un loc mai înalt de popas, sub o stâncă ușor surplombată din Șaua Urlea, către Dara.

— Dane, ai fost și iarna la Bălea, măi puștiule?

— Desigur, nenea Cojan, sunt prieten cu Gary, băiatul lui nenea Honu, zise tânărul.

— Dar plimbat ești, măi chitaristule. Cu modul ăsta de viață, cu un tată cu bani, aveai loc oriunde, deci trai pe vătrai, băiete, îl luă în vizor Blanche.

Grupa s-a pus în mișcare la semnul lui George, care a luat-o în capul șirului, apoi Opriș, Mihai, Blanche, Ion și Dan Ionescu, nedespărțiți în călătoriile și escaladele montane, apoi Vasi, frații Nae și Benone Cojan, venise și sasul Norbert Himesch de la Zărnești, Dan Vasilescu, Adrian Tănase, și încheia grupul părintele Bujor. Toată grupa avea un pas hotărât, energic, pregătiți pentru o tură grea, dar frumoasă, deși plecarea era anevoioasă.

George Geafir

SUNT CE SUNT ȘI NU CE PAR A FI. DE VORBĂ CU NIMENI

Am întârziat la întâlnirea cu mine, așa cum mi se întâmplă de obicei, sau, mai bine spus, cum mi s-a întâmplat acum. Poate din cauza grijilor, poate din cauza orgoliului nemăsurat ori a setei mele de parvenire, cert e că n-am fost punctual, încât aș putea crede că sunt nesperios și că nu mă cunosc nici cât negru sub unghie.

„Încă mă mai aștept”. Sunt cuvinte care îmi răsună ca o muzică de clopot uriaș în ureche și care se revarsă în afara mea cu aceeași forță acoperitoare cât deasupra unui sat cufundat în liniște de mormânt. „Am întârziat..., dinga-dang, încă..., dinga-dang, încă mă mai aștept”...

*

Ne apropiem de întâi aprilie. E încă ger. Încă. Și dacă tot m-am așteptat atât, ce mai contează o zi, două, o lună, două, un an, doi... Azi-noapte a înghețat furtunul de la fântână; nu se mai poate scoate apă, iar chipul mi-l văd înțepenit, cu ochii sticloși, lichefiați, cu acea privire care mă îngheață ca și gerul de afară... Frate, frig! La bloc, țevile caloriferelor sunt amorțite, doar, din când în când un trosnet înșelător, iar la case ce să mai zic, la case lemnele s-au împuținat. Nu? E moartea săracului în iarna asta prelungită cât trei luni de post.

Auțiți? Moartea săracului.

Deja este ora zece, iar eu sunt în întârziere. Prin perdeaua fumurie a cerului se arată, sfios, soarele: rece, ca de tablou. Câțiva lucrători din construcții se perpelesc, în aer liber, pe lângă un foc improvizat și nici că le pasă de mine- zgribulit, întârziatul cel fără de cuvânt, fără de obraz, cu alte cuvinte, și îi urăsc din adâncul sufletului, aparent fără motiv, doar vremea-vremurilor pare a fi de vină. Că, după o cățea de iarnă, acum, o cățea de criză!

Nu-mi explic de ce mi-e așa de frig. Cred că am căpătat nevroza frigului. Poate că tremur mai mult de nervi, decât de frig, și nu-mi dau seama. Poate de frică, ori de emoții. Ce-o mai fi și asta?!

Intru într-un bar, după aspect, un local ieftin, să beau o cafea lungă, aromată, dulce și să mă dezmořesc. Mofť. Un lichid cãlduť nu are cum anihila rãceala adãnc pãtrunsã în trup pãnã la sãnge și, mai departe, dincolo de suflet. În realitate caut doar un pretext pentru a fi ajuns la locul de întâlnire și un spațiu public pentru așteptare, ca în garã, de pildã, sau ca pe coridoarele judecãtoriilor.

*

Am întârziat la întâlnirea cu mine dar încă mă mai aștept.

La masa mea se așează un bărbat, o figurã banalã, cu privire difuzã. Unul din aceia care ușor poate fi confundat cu un obiect oarecare. Unul cu care n-ai ce vorbi, sau dacã gãsești, totuși, o punte de legãturã e plictisitoare, ca un dialog între proști sau ca un dialog între un inteligent și un prost, când dialogul devine obositor pentru primul și plictisitor pentru al doilea; oricum, dialog surd, când fiecare se ascultã pe sine, mândru și chiar uimit de importanța spuselor sale.

- Ți-ar plăcea sã...? mi se adreseazã el, nistam-nisam. Sã devii.

Pentru început, îl privesc ca și când aș avea de-a face cu un nebun – sau cu un normal, caz în care eu aș fi nebunul. După o scurtã gãndire– ceea ce înseamnã un lucru bun pentru mine, timp în care tentația propunerii sale e pe cale de a mã învinge, încep sã-l privesc ca pe o ciudățenie.

- N-am..., mã poticnesc eu, sec. N-am har.

- Nu-ți trebuie.

- N-am... idei. N-am.

- Nu ai nevoie. Tot ce ar trebui sã faci este sã scrii. Sã pui pe hãrtie ce-ți povestesc eu. Și, ca sã-ți fie mai ușor, înregistrezi pe bandã și apoi transcrii. Te asigur, va fi o experiență interesantã și...

- Aș!

- Da, da. Vei deveni. Cãci purtãm, în noi, germenii devenirii, în stare latentã... Vei deveni celebru și mândru de tine. E mare lucru sã fii mândru de tine!...

Îmi vorbea ca și când l-aș fi cunoscut de o viață, nu ca pe mine însumi, aproape deloc, ca și când aș fi înțeles la ce se referea: „Mai ții minte, la școalã, când am luat nota zece”... Am fost tare mândru de mine..., ca de unul care luase nota zece la purtare...

- Nu mã convingi... Însãși viața e o iluzie..., mã împotrivesc eu în continuare. Sã lãsãm totul sã curgã de la sine, nu sã forțãm lucrurile ca sã iasã așã cum vrem noi...

- Vei fi un autor ilustru, mã ademenește el.

Tentația, însă, mã încearcã tot mai mult. Îi rezist, totuși... Îi rezist.

- Vei fi un autor ilustru, insistã el. Ar trebui sã ne bucure faptul cã se scrie mult și cã se publicã și mai mult.

- N-aș zice. Cartea, vedem cu toți, e pe cale de dispariție. În ziua de azi omul stã în fața calculatorului, nu ca altãdatã, în biblioteci... N-aș zice.

- E-he! Cu timpul, cartea poate cã va dispãrea, așã cum spui. Poate. Cum sã zic?! Poate... cartea, ca suport pentru scris... Scrisul, însă, nu.

- Nu ești convingãtor, încep eu sã cedez vizibil.

- O sã vezi. Scrisul va dãinui cãt omul. Scrisul ca și creație. Cã, din pãcate, omului îi place sã se joace de-a zeul. Sã creeze noi lumi, noi universuri. Sã se creeze pe sine ori sã se recreeze. Omul se naște din pãcat și moare în pãcat și, pe deasupra, e nebun, pentru cã ajunge sã se creadã zeu. Numai atunci când se târãște prin șanțuri precum un cãine jigãrit, cu balele șiroaie, chinuindu-se sã-și dea sufletul, numai atunci își dã seama- dacã și atunci, cã e o suflare de vânt, nicidecum zeu, para-zeu.

- De unde cititori?!, mai crãnesc eu, din ce în ce mai slab în împotrivire. Cã astãzi oamenii, acei zei-de-împrumut, nu au timp pentru citit. Ce sã-și oboseascã ochii! Ei aleargã. Culeg informații din zbor, din pãreri șuierând, atãta timp cãt timpanul le e teafãr, ori din video-clipuri în timp ce dorm cu televizorul deschis. În restul timpului, aleargã dupã hranã, dupã îmbrãcãminte, dupã plãceri și, de ce nu, dupã ne-plãceri. Aleargã ca niște zãnatici, legați la ochi și la minte cu basmale înflorate, din material de import.

-... Ai zis ceva de plãceri. Și cititul poate fi plãcere...

- Dacã aș fi sigur cã undeva, într-un colț de camerã, o singurã persoanã ar fi interesatã de ceea ce aș face eu, ți-aș sta la dispoziție. Dacã.

- Eu sunt acela: Nimeni. Îți sunt eu cititor. Și încă unul de nãdejde...

- Adicã, sã înțeleg cã dumneata îmi povestești și tot dumneata mã citești...

- Asta e. Eu... și tot eu...

- Fugi de-aici, cine ești mata sã... Cine ești, cã nu am avut plãcerea sã te cunosc?!

- Aa... Nimeni. Numele meu e Nimeni.

- Cum așã?

- Cum auzi: Nimeni. N-i-m-e-n-i.

- Bine. Dacã astfel stau lucrurile..., o sã-ți spun simplu: Nimeni. N-o sã te superi, nu?!

*

El nu-mi răspunde. Simt, însă, cum mă pătrunde cu săgețile ochilor prin consistența țesuturilor și înțeleg că, pentru el, nu prezint nici un fel de secret. Mă "citește", cum să spun?... Știe că mă numesc Cineva, și că îmi place numele de Cineva, că sunt măgulit când mi se spune așa... Se ridică greoi de la masă și mă salută, "Dragă Cineva, pe curând!", apoi, prin fumul des, dispare în deplin mister, așa cum și apăruse.

„Hm!... Nimeni. Nimeni...”

Stau ce mai stau în aerul greu respirabil de tavernă cenușie, răstimp în care mă năpădesc gândurile precum lăcustele în câmp; mușcă din mine adânc, devorator, dar încă mă mai aștept pe mine. Și, de niciunde, îmi vin idei. O sumedenie. Iar din puținul mărunțiș, risipit prin buzunare, achit consumația și pornesc spre casă. Idei...

*

Îmi doresc să fiu aproape de mine. Și nu fac nimic pentru aceasta. Aștept doar să se întâmple. Să ajung ceea ce nimeni nu mai visează : o idee.

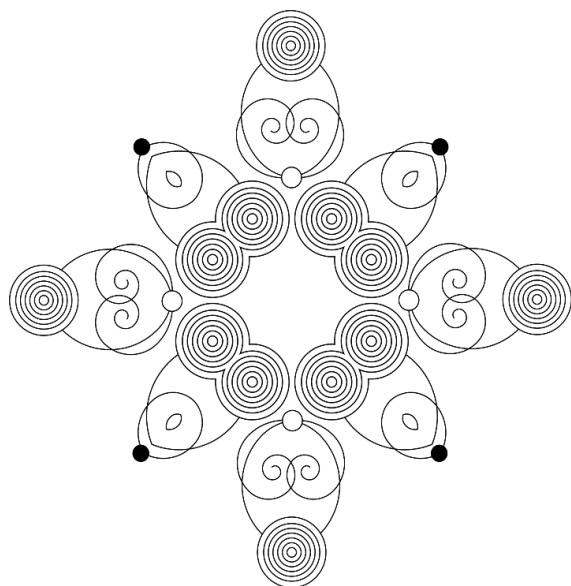
Aștept doar să se întâmple. Să devin ceea ce nimeni nu-și mai dorește: un om.

*

Iată-mă în lift! Sechestrat în lift prin voia întâmplării! Nu sunt nici primul, nici ultimul. Dar de ce trebuia să mi se întâmple tocmai mie, nu știu. Nu știu.

Până de curent.

Mă așez ghemuit și socot: să forțez liftul, poate că forțez destinul; să aștept să vină curenul, îmi pun la grea încercare răbdarea...

Ovidiu M. Curea

ABSENTIA

Absențele începeau să se strângă. Absenții nu erau întotdeauna aceiași, dar lipseau. În fiecare zi era cineva absent. De exemplu dacă astăzi lipseau doi de la litera „A”, mâine lipseau trei de la „D”, apoi unul de la „A” și trei de la „M”, doi de la „C”, unul de la „P” și așa mai departe. Unii absentau o zi, reveneau la școală ca apoi să lipsească mai târziu, din când în când, dar fără să atragă prea mare atenție. Alții absentau zile la rând, o lună, două, iar unii puteau ajunge chiar să fie absenți permanenți. Pentru ei nu mai era nici un remediu. Rămâneau totuși trecuți în catalog cu titlu de inventar, ca elevi care au trecut pe acolo, dar din motive și întâmplări diverse fuseseră rețrași sau plecați de la școală.

Erau totuși zile în care nu se înregistra nici un absent. Rar. Foarte rar. Atunci când nu se striga catalogul, pentru că fusese uitat în cancelarie. Era vremea când se schimbau profesorii și prezența elevilor nu mai era o preocupare pentru școală. Fiecare dintre ei urma să se descurce cum știa și cum putea, acolo unde se găsea în acel moment.

Culmea era că în zilele de sâmbătă, duminică sau de sărbătorile nelucrătoare se înregistrau cei mai mulți absenți. Clasele erau pustii. Coridoarele, băncile, grupurile sanitare, sala de sport, bufetul, goale. Cancelaria închisă cu cheia. Pline erau doar spitalele de ai fi zis că școala s-a mutat în spital. Aici nici nu mai era nevoie ca dimineața să se strige catalogul. Toți erau trecuți prezenți. Dacă totuși se constata că în ciuda catalogului câțiva erau absenți, li se motiva pe loc absența și în locul lor erau așezați în grabă alți elevi luați din alte clase unde rămăseseră repetenți din cauza unei materii sau fuseseră exmatriculați în urma activității lor nesatisfăcătoare, urmate de rezultate negative, obținute la lucrările din laboratorul de chimie.

Prezența vizitatorilor în clasele de la spital era interzisă ca de altfel în orice altă clasă de oriunde. Vizitatorii puteau veni, b chiar erau rugați să vină, la ședințele cu părinții. Aici se împărțeau foile de observație cu notele obținute

de elevii cursanți și se încasau banii pentru fondul clasei.

După trecerea sărbătorilor elevii se întorceau la clasele lor de la școală și la absențele lor obișnuite. La orele de dirigentie, când se făcea bilanțul, fiecare se bucura să afle că și ceilalți aveau una, două sau mai multe absențe, că nu era singurul chiulangiu. Chiulangii erau numiți cei care aveau absențe nemotivate, deși chestia cu motivarea era destul de relativă. Ce era, de fapt, o absență motivată? Cine sau ce o motiva? În fața cui se făcea motivarea? În fața celui care o înregistrase, de bunăseamă. Și acesta accepta motivarea de bună voie sau nu avea ce face pentru că i se băga pe gât cu forța sau, și mai bine, acceptul lui nici nu conta? La urma urmei, de ce ar conta? O absență rămâne întotdeauna o absență, indiferent de cauza care a produs-o, fie că este considerată motivată sau nu. Pierderea cauzată de absentare va rămâne. Dacă ea va putea fi compensată din altă parte, e bine, roata va continua să se învâртеască. Va merge și cu 9 spițe în loc de 10. Mai greu, nepurtând suporta aceleași greutatea, dar va merge. Problema este până la a câta spiță ruptă va mai putea merge. Cât și până când vor putea prelua spițele rămase din sarcinile spițelor rupte? În ingineria construcțiilor există o știință extraordinară, cu aplicabilitate universală. Se numește statica, stabilitatea și dinamica construcțiilor. Ea stabilește că forțele aplicate unei structuri de rezistență (un bloc de locuințe, să zicem) se distribuie pe grinzile și stâlpii ei. Aceste forțe se concentrează în elementele de legătură ale stâlpilor și grinzilor, adică în noduri. În această stare numită stare de statică a structurii, toate elementele lucrează sub limitele lor de rezistență. Când asupra sistemului vine o supraîncărcare, un cutremur de pildă, forțele care apăsau până atunci structura și erau statice se transformă în forțe dinamice care suprasolicitează sistemul. Suprasolicitându-se sistemul, unele noduri cedază, sau curg, așa cum se zice în limbajul tehnic. Dar forțele care se concentraseră pe nodul curs se vor distribui pe nodurile vecine, astfel că blocul va rămâne în picioare, intrând în așa-zisul stadiu de stabilitate. Problema este că atunci când au curs mai multe noduri, structura nu mai rezistă și o ia la vale, intră în starea de dinamică, după care nu mai urmează decât operațiunea de îndepărtare a molozului și cadavrelor de sub dărâmături.

Știința din ingineria construcțiilor se aplică și la ingineria funcționării ființelor vii. La un orb sunt mai dezvoltate decât la ceilalți oameni normali simțurile auzului și pipăitului sau la un surd, simțurile văzului și de asemenea pipăitului? Cei care își scot prin operație vezica biliară sau cei rămași fără o parte din ficat sau cu un singur rinichi? Nu trăiesc mai departe? Trăiesc. Sigur, nu în aceleași condiții și cu aceleași performanțe, dar stau în picioare. Nu?

Așadar absențele din clasă se înmulțeau, dar clasa continua să funcționeze. Golurile și lacunele din cunoștințele elevilor se înmulțeau, dar ei continuau să vină la școală. Știau drumul pe care nu-l uitaseră, deși uneori memoria le juca feste și făceau unele ocoluri inutile în alte vremuri. Ce era mai rău era că în unele zile, din ce în ce mai multe, începeau să lipsească și colegii lor de clasă apropiați, chiar colegul de bancă, deși aceștia se jurau că fuseseră prezenți, dar că nici ei nu-i văzuseră pe mulți dintre cei pe care se așteptau să-i vadă. Se ajunsese la un moment dat că, deși clasa era plină, fiecare învinuia o grămadă de lume că era absentă, că ei nu văzuseră decât una sau două persoane, iar zile întregi se vedeau chiar singuri în toată clasă, fără colegi și fără profesori. Nu mai știau nici ce manual să mai deschidă, la ce materie era ora respectivă și la ce lecție ajunseseră. Pe la început nu putea să fie, pentru că nu veneau la școală de azi de ieri, pe la mijloc ar fi fost bine, dar acolo foile din carte se vedeau roase, ca dovadă că fuseseră bine tocite. Atunci spre sfârșit? Într-adevăr, acolo foile păreau noi, dar nu se vedea bine câte erau și, dacă elevii erau singuri, nici nu aveau pe cine să întrebe.

Toate aceste lucruri s-au întâmplat elevului Vasile Ion. Nu mai știu bine dacă îl chema Ion Vasile sau Vasile Ion. Cred totuși că era vorba despre Vasile Ion că și Sfântul Vasile e pe 1 ianuarie, înaintea lui Sfântu Ion, care e pe 7 ianuarie. Oricum, elevul Vasile Ion, așa cum am stabilit că îl chema, astăzi este absent pentru nu se știe cât timp. În acea zi toți cei prezenți erau absenți. Vasile Ion nu vedea pe niciunul, iar el, absentul era prezent tuturor celorlalți, pentru că îl vedeau cu claritate acolo, în fața lor. O lume de absenți. Apoi toți colegii s-au întors la clasele lor, la lecțiile lor de făcut sau desfăcut, la absențele și la prezențele lor neglijate sau nedescoperite încă.

Pentru ei anul școlar era în desfășurare.

Ion R. Papa

DISPUTĂ FRĂȚEASCĂ

Într-o zonă geografică deosebit de mănoasă, au trăit doi frați, Negomireanu și Dragomir, bărbați viguroși, foarte puternici și bogați. Numai că mezinul, Dragomir, își dobândise averea prin dezvoltarea celei moștenite de la părinți și străbuni, prin muncă avântată cu familia sa numeroasă, cu mijloace de muncă perfecționate și prin valorificarea produselor pe piețe avantajoase, iar fratele cel mare, Negomireanu, prin muncă forțată, impunerea de taxe pentru... apărarea contra străinilor care ar putea să... invadeze; cei care nu-i livrau cele pretinse puteau să se trezească cu gospodăriile și recoltele incendiate, vitele bolnave, peștii din bălțile proprii otrăviți și câte altele, autor fiind Negomireanu, iar Dragomir fiind prima dintre victime.

Sfătuindu-se cu vecinii, Dragomir a hotărât să înlăture asuprirea lui Negomireanu, practică moștenită de acesta de la înaintași, cum arăta el într-un pretins „act de ocrotire a megieșilor”. Aflând, Negomireanu i-a răpit lui Dragomir cele mai bune pământuri de la marginea moșiei moștenite de la tatăl lor. La judecată, Negomireanu a motivat că a corectat o împărțire nedreaptă a înaintașilor și a... câștigat.

Prinzând curaj, Negomireanu i-a răpit una dintre bălțile care îi asigurau lui Dragomir negotul cu pește. Acesta s-a sfătuit din nou cu vecinii temători. Văzând reacția lor, pentru a nu mai bate drumul pe la judecăți cu fratele său, Dragomir s-a lăsat păgubaș, stârnind furia familiei.

- Tu crezi că ăsta se va opri aci? a sărit cu gura Anastasia, soția sa, o femeie vânjoasă, mamă a patru băieți.

- Dar ce crezi că va face, mamă? a intervenit Anton, fiul cel mare.

- Se va întinde mereu în moșia noastră până când o va cotropi cu totul. ăsta nu e ca taicu-tău; el din robirea altora trăiește, din samavolnicii și-a făcut averea și a devenit spaima comunității. ăstuia nici de Dumnezeu nu-i pasă; de l-ar trăsni Sfântul odată!

- Eu am aceeași părere, dar tata a zis să rămână între mine și el, să nu te amărăm..., dacă nici cu judecata nu-l răzbim.

- De ce l-ai lăsat să rămână așa, cu...cu capu'n traistă? Or... vă asemenați?

- M-a convins că pacea de dinaintea războiului e mai bună decât cea de după război și să mă potolesc. Eu l-am crezut; altfel, făcusem o ceată de băieți și ne hotărâserăm să-l îmbrâncim afară de pe pământurile noastre pe unchiu.

- Așa-i Dragomire? Dacă ție nu-ți pasă, de ce n-ai lăsat băietanii ăștia s-o fi rupt odată cu trecutul rușinos și să-și fi însăilat viitorul lor? Vrei să trăiască și ei tot cu frica-n sân ca noi? Ori... unde ți-e frate, faci tu așa, ha?

- Nu mai răsuciți cuțitu-n rană, ajunge! a țipat Dragomir. Crezi că mie-mi convine? Așteaptă să vedem ce-i mai trece prin cap! nu a mai suportat Dragomir.

Nu a trecut mult de la intrarea în noul an și Negomireanu l-a somat pe Dragomir să-i cedeze alte terenuri, multe deja semănate din toamnă. Bineînțeles, Dragomir a refuzat.

Nu cântase cucul când Negomireanu și-a încolonat tractoarele „Solis” și le-a trimis în perimetrul posedat de către Dragomir. Ceata lui Dragomir, în frunte cu fiii acestuia, le-a lăsat să se apropie, apoi le-au oprit, pregătiți să le incendieze. Tractoriștii angajați, nemulțumiți de câștiguri, după trei zile, în urma discuțiilor, au abandonat tractoarele al căror combustibil îl consumaseră pentru a se fi încălzit pe timpul nopții și au plecat nemulțumiți, unii chiar răzvrățiți.

- De ce ați părăsit locul faptei? au fost întrebați la întoarcere.

- Care loc al faptei? Acolo încă nu se poate ara fiindcă terenul e apărat de către oamenii lui Dragomir. Misiunea noastră a fost să arăm, nu să ne încăierăm cu oamenii lui Dragomir.

- Apoi – a intervenit alt tractorist – nu mai aveam hrană, nici combustibil, iar altele ...

- Trebuia ca, în trei zile, voi să fi terminat treaba, erau de ajuns, s-a oțărât administratorul stăpânului.

Întrebat de către primar de ce a intrat în averea fratelui său, Negomireanu a motivat că Dragomir se înstrăinase prea mult de neamul său, nu mai voia să mai știe de-ai săi, se încuscrise cu dușmanii noștri și vindea producția în străinătate, „la concurenții noștri”...

Invocând aceleași... motive, Negomireanu a înaintat mereu în proprietatea fratelui său.

A intervenit Weston, cu interese ascunse și cu putere în zonă, dar nu se manifestase încă. Promițând că îi va împăca și va face dreptate, a stat de vorbă cu fiecare dintre frați. Înțeles cu Negomireanu, Weston, în numele opiniei publice care dorea liniște, a trecut la o împărțire, zicea el justă, a terenurilor. Când a reușit să-i... nemulțumească, atât pe unul cât și pe celălalt încăierându-i, l-a imobilizat pe Dragomir și l-a îndemnat pe Negomireanu să lovească în fratele său. Dragomir nu s-a putut apăra decât cu picioarele, dar nu a reușit să-l lovească hotărâtor..

Când lupta a încetat, Weston a trecut în fața lor. I-a lăsat să se liniștească, să își șteargă transpirația, Dragomir să își oblojească rănille sângere, apoi a început să-i mustre:

- Voi sunteți doi frați. De ce vă bateți? Dragomire, tu ești mai mic, de ce-ți lovești fratele ?

- Dar el a lovit....

- Gura! Acum eu vorbesc, eu hotărâsc. De ce te-ai opus, Dragomire? Ai mai umblat și prin judecăți cu fratele tău mai mare. Nu ți-a fost, mă, rușine?

- Stai să vezi...

- Gura! Nu văd nimic. Știu tot. Dacă te mai opui fratelui tău, îți desființez proprietatea, îți alung familia. Să te duci unde vei vedea cu ochii! Totul va rămâne cum am hotărât eu și în pace.

Neavând ce face, Dragomir s-a supus, făcând un semn discret către băieții săi.

Pentru moment, s-a mulțumit cu moșia cio-pârțită, dar a pus la cale alianțe cu prieteni din alte comunități, și-a îmbunătățit și diversificat armele, băieții s-au căsătorit aducând familiei aliați.

Între timp, în familia lui Negomireanu lucrurile s-au produs în sens invers. Unul dintre gineri i-a murit, altul a divorțat de fiica sa, iar fiul nevolnic nu s-a putut căsători, indiferent de dotă, nici cu cea mai săracă fată, din cauza tatălui recunoscut ca hapsân.

În timpul unei petreceri cu prietenii și aliații săi, unul dintre cuscari și-a amintit de o datorie a lui Negomireanu către sine; îi vânduse, cu ani în urmă, o combină, îndată depășită tehnic, și s-a produs o încăierare, în urma căreia Negomireanu a fost rănit și a rămas cu beteșug la un picior.

- Blestemele celor păgubiți și umiliți de el, ce credeți! considera Anastasia.

- Nu huli! i-a replicat Dragomir.

- Fratele tot frate-ți rămâne, din câte văd. Dar pentru asta nu pot să te învinuiesc, nici nu se cade. Dar uite că Dumnezeu nu doarme; vede tot și știe El ce face.

Între timp, băieții lui Dragomir acționau clandestin împotriva lui Negomireanu, folosind chiar mijloacele acestuia de odinioară.

Bătrân și ajuns de pe ură de urmările propriilor fapte, Negomireanu, a vrut să se comporte ca în tinerețe: fiind contrat de un mărunț slujbaș, a încercat să-l lovească și să-l alunge. Toți slujbașii au sărit în apărarea celui lovit. Prinzând curaj, acesta a ripostat trântindu-i în cap foarfeca de fa-sonat via. Negomireanu a încercat să fugă, dar nu departe puterile l-au părăsit și a căzut.

- Dacă nu murea îl omoram eu, a apărut vijelios Drăgoianu. M-a dus cu vorba, m-a mințit.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

*Cassian Maria Spiridon și
Gabriel Chifu*

Mircea Paspai

ISTORIA TRĂITĂ SAU „FICȚIUNEA NONFICȚIUNII”

În rândurile de mai jos ne vom opri asupra eseurilor pe care universitarul craiovean Geo Constantinescu le-a grupat într-o carte (*Întoarcerea istoriei. Literatură diaristică și de memorii*, Editura Eikon, București, 2020), iar acestea sunt, toate, cum arată și subtitlul, dedicate unor jurnale și memorii, publicate mai ales după anul 1990.

Pornind de la afirmația lui Eugen Simion, că „...respingând sistematic ficțiunea, confesiunea diaristică devine, adesea, o ficțiune a non-ficțiunii, o ficțiune a trăitului, a realului, a autenticului”, autorul privește cărțile asupra cărora se oprește ca mărturisiri ale unor oameni care au căpătat conștiința despre ei înșiși în contextul în care au trăit și conchide că sunt jurnale care sondează în interior persoana sau jurnale interesate de reflectarea exteriorului, a vremurilor și a condiției umane.

Autorul subliniază, de la început, că asemenea scrieri „considerate de critica literară ca genuri frontaliere, cu duble valori, între literatură și istorie, între ficțiune și adevăr, unde esteticul nu precum precumpănește (...) continuă să atragă cititorii cu forță dublă”.

El a observat și a venit în întâmpinarea atracției cititorilor pentru genurile nonfictive, care, chiar dacă, de regulă, au o doză mai mare sau mai mică de subiectivitate, sunt importante pentru documentarea asupra unei epoci sau asupra unei probleme, aducând amănunte care sunt ocolite sau care scapă istoriei oficiale. Perioadele pe care le are în vedere sunt cele interbelică și comunistă, ambele caracterizate prin rigori în publicarea unor opinii libere, în prima doar în anumite intervale și în anumite limite, iar în cea de a doua duse la paroxism, de la instaurarea comunismului până la căderea sa.

Așadar, autorul a avut în vedere „un corpus din creațiile biografice românești, jurnale, memorii, amintiri, biografii” scrise de-a lungul secolului trecut, dar apărute după 1989, care

mărturisesc despre protagoniștii acestor genuri și mai ales despre relația lor cu epoca în care prezentarea realității era interzisă.

În *Cuvânt înainte* autorul face, pentru cititor, o foarte scurtă incursiune prin istoricul scrierilor de memorii și jurnale, amintind, de exemplu, celebrele *Memorii* ale ducelui de Saint-Simon, *Memorii de dincolo de mormânt*, a lui Chateaubriand, *Jurnalul* lui Samuel Pepys, înalt funcționar al Marinei regale britanice, sau celebrul jurnal al lui Stendhal.

Avem la îndemână și o bibliografie selectivă care, dincolo de citarea firească a lucrărilor prezentate, include și volume sau articole ale unor cercetători, critici și istorici literari care s-au aplecat asupra fenomenului literaturii diaristice și de memorii.

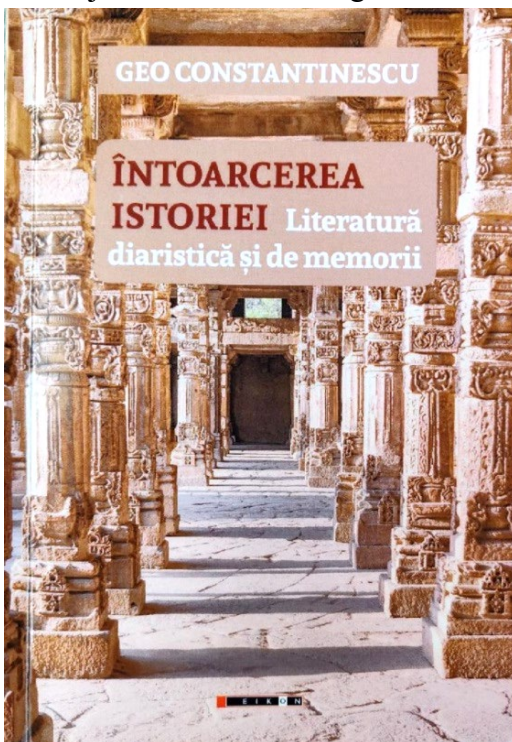
Geo Constantinescu se oprește asupra a 42 de autori, cu tot atâtea lucrări, iar domeniile cărora aparțin cei ce le-au scris sunt dintre cele mai diverse: scriitori, ziariști, oameni politici, istorici, militari, deținuți politici, clerici.

Volumul se deschide cu eseu *Mărturiile intransigenței conștiinței morale românești* și este dedicat cărții de memorii *Zile albe, zile negre* (Casa editorială Gândirea, 1991), semnată de Nichifor Crainic, fiind vorba despre „una dintre mărturisirile cele mai valoroase și profunde despre o viață și o epocă a țării, ambele deturnate violent de la fireasca devenire de tancurile necruțătoare ale utopiei sovietice” și se încheie cu considerațiile asupra cărții *Fals tratat de manipulare* (Editura Humanitas, 2013), de Ana Blandiana, care pune problema omului în comunism, „cu experiența dură a claustrării într-o ideologie a minciunii totalitariste, în ce măsură mai este el însuși, bombardat de o media în care conspirația puterii își exersează atâtea și atâtea voci contradictorii”.

Memoriile lui Alexandru Vaida Voievod – care a făcut parte din Parlamentul Ungariei, a fost pion principal în Unirea Ardealului cu Țara, la 1 Decembrie 1918, a participat la Conferința de pace de la Paris și a deținut, în perioada interbelică, trei portofolii ministeriale – sunt considerate de autor o „bogată colecție de trăiri, gândiri și fapte, constituie o imensă bogăție de informații dar și o pildă de stăpânire a lor și un îndreptar pentru viitorul politic românesc și european”. Cartea de *Memorii* scrisă de un alt om politic, Mihail Manoilescu, inginer, economist și fondator al unei doctrine economice, scrisă între 1944 și 1948, dar referitoare la perioada

interbelică, prezintă o epocă „nu fardată, ci una reală, cuprinzând toate aspectele vieții social-politice”, reliefând unele dintre ideile sale „de contrasens” sau conflictele cu regele Carol al II-lea pe tema sprijinirii de către stat a unei cunoscute bănci. Interesante sunt și notațiile despre cartea *Jurnalul generalului Sănătescu*, care „are în primul rând o valoare istorică”, prezentând mai ales opiniile de militar în vârtejul celui de Al Doilea Război Mondial, ajuns, prin natura împrejurărilor, șeful unui guvern și constatând neputincios modul în care țara se scufunda către o eră a totalitarismului. Pe o perioadă îndelungată se întinde *Jurnalul* lui Ion Rațiu, din 1940, când a plecat la Londra, în diplomație și până în 1990, când s-a întors în țară după un exil de o jumătate de secol. Cele două volume înfățișează o personalitate politică de prim rang în contemporaneitate. Aventura *Caietului albastru* este prezentată în eseul dedicat jurnalului lui Nicolae Balotă; „drumul spinos către fericire” în rândurile despre *Jurnalului fericirii*, de Nicolae Steinhardt; munca forțată prin aplecarea asupra volumelor *Întoarcerea din infern* și *Canalul morții*, aparținând lui Ion Cârja, doctor în drept și secretar al Asociației scriitorilor din Ardeal în 1948, despre detenția sa dintre anii 1949-1964. *Viața unui om singur*, cunoscutul jurnal al lui Adrian Marino, este o carte „în care expune punctele sale de vedere despre lumea în care a viețuit și de care se desparte cu același gust amar cu care a trăit”. Deși numărul eseu-

lor care prezintă cărți de memorii interesante este, cum am precizat, mult mai mare, mai menționăm doar *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*, cartea în două volume a lui Ion D. Sârbu, care „constituie una dintre cele mai cutremurătoare mărturii de conștiință a unui intelectual din estul comunist, în societatea minciunii, delațiunii și a urii, instalată de sovietici, în țara noastră, după 23 august 1944”.

Adunarea într-un volum a eseurilor, dintre care unele au fost publicate în presa culturală, reprezintă un posibil ghid pentru cei interesați de lucrări ale genului, dar și opinii asupra valorii documentare a scrierilor. De remarcat este faptul că prin aceste eseuri, Geo Constantinescu face și, în cele mai multe cazuri, incursiuni benefice cititorului în biografia autorilor, dincolo de referirile la cuprinsul propriu zis al jurnalelor, ceea ce transformă volumul într-unul mai interesant și mai folositor. Având în vedere aplecarea pe care universitarul craiovean se pare că a căpătat-o pentru studierea literaturii diaristice și faptul că selecția prezentată cuprinde doar o parte dintre mult mai multele lucrări de gen apărute după anul 1990, unele ale unor personalități cel puțin la fel de importante și interesante precum cele cuprinse în carte (dacă ne referim numai la Constantin Argetoianu și Paul Cornea credem că este deja suficient), ar fi de așteptat ca, într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, să avem parte și de un volum continuator.

Lucian Gruia

FASCINANTELE POVESTIRI ALE AURELIEI CORBEANU

După părerea mea, în general, proza poate fi de trei tipuri: realistă, imaginar verosimilă și fantastică. Proza scurtă scrisă de doamna Aurelia Corbeanu – *Povestiri de la marginea amintirii* (Editura Libertatea, Panciova, 2025) acoperă acest întreg registru, cu predilecție pentru epica fantastică.

Proza realist este vizibilă în povestirea *De vorbă cu râul*, în care autoarea re trăiește amintirile legate de râul Vâlsan, râul copilăriei sale. Autoarea își amintește cum: făcea baie în apele sale cu alți copii, femeile spălau rufe și băteau cânepa, plutașii duceau la vale trunchiuri de copaci de la munte. Astăzi toate acestea au dispărut, satul a îmbătrânit, tinerii au plecat la muncă în străinătate, unii bătrâni s-au înălțat la cer.

Imaginarul verosimil, cu tentă fantastică la sfârșit, îl găsim în povestirea *Românul Ion*. Este vorba de avatarurile suportate de acest personaj de-a lungul vieții. Căsătorit cu Maria ducea o viață fericită, aveau o fetiță dulce, dar izbucnește al doilea război mondial în care Ion își pierde piciorul. La întoarcerea de pe front găsește casa dărâmată de bombe și familia locuind în grajd. Începe să-și reconstruiască locuința dar CAP-ul îi ia pământul cu care fusese în proprietate, caii și plugul. Nu poate scăpa de CAP întrucât era obligat să plătească cotele insuportabile în produse agricole și datorii de război, în lei, din mica pensie de veteran de război. După 1989 devine liber, își reprimște terenul și o pensie insignifiantă de 15 lei, dar moare de frig și de inimă rea. Deasupra cadavrului și

în mormânt îl va însoți o flacăra albastră, ca deasupra unei comori.

Abordăm acum două proze scurte fantastice din volumul cercetat. În prima dintre acestea, intitulată *Copacul (2)*, un copac stingher din câmp este invitat de pădure să se alăture copacilor acesteia. Singuraticul o ascultă și se așează lângă un plop plin de omizi. Nu mai erau păsări să le stârpească, copacii ascultând doar trilurile lor înregistrate pe CD-uri. Concluzie: unde pătrunde tehnica, moare natura.

A doua proză scurtă fantastică, *Vânătorul de bronz*, este o capodoperă. Este vorba de o statuie din parcul frecventat de autoare, de care aceasta s-a îndrăgostit. Sprijinit în genunchi, cu pușca alături, *Vânătorul de bronz* mângâia o căprioară din același material. Gestul suprem de tandrețe transmis de sculptură, o face pe autoare să-l viseze pe vânător care o cheamă în pădure să vadă dansul cocoșilor sălbatici. Pe drum, vânătorul o ține de

mijloc și-i șoptește cuvinte de dragoste. Admiră și dansul cocoșilor de munte, dar apare o căprioară pe care vânătorul o împușcă. Ori-pilată, autoarea aleargă spre casă, sfârșindu-și hainele în tufișuri. Trezindu-se din vis, protagonist va trece mai rar prin parcul cu *Vânătorul de bronz*. Povestea are ceva din tristețea poeziei *Moartea căprioarei* de Nicolae Labiș.

În sfârșit, ajungem la povestirea care sugerează titlul volumului, *Cui lăsăm amintirile*. Autoarea își imaginează că un prieten îi lasă o ladă cu albume fotografice și alte mărunțișuri, pentru că nu aveau urmași. Aurelia Corbeanu conchide: ce tristețe să nu ai cui să-ți lași amintirile. Dar autoarea a găsit soluția, și-a lăsat amintirile cititorilor, prin această carte-bijuterie.

Stilul cărții este direct, colocvial. Prozele scurte sunt scrise într-o frumoasă limbă românească și limpede ca o apă de munte care pare mai puțin adâncă decât teste, dar când te cufunzi în ea, îți ajunge la inimă.

Radu Vida

RĂZVAN VONCU: „O ISTORIE LITERARĂ A VINULUI ÎN ROMÂNIA”

Criticul și istoricul literar Răzvan Voncu a în-
treprins un lung periplu în țară pentru lansarea și
promovarea consistentului volum: „O istorie lite-
rară a vinului în România”. Numerosul auditoriu
aflat în sălile de prezentare din mai multe orașe ale
țării a putut afla că nu există încă, în Europa cel
puțin, o asemenea lucrare. Evident există cerce-
tări, tratate de enologie și viticultură, mai puțin
accesibile publicului larg, spune autorul, iar studiile de
specialitate nu sunt făcute
pentru deliciul lecturii, ca
hrană sufletească și spirituală
pentru iubitorii literaturii și a
relațiilor cu lumea materială
abordată de scriitori. Căci –
așa cum se poate constata
după lectura celor 610 pagini
ale demersului – „O istorie...”
aduce cu sine o amplă și do-
cumentată pledoarie pentru
deslușirea relației dintre pro-
ducția viei și vinului și abor-
darea, în timp, a fenomenului
în literatura română.

Împreună cu autorul,
trebuie precizat de la început:
„Astfel așezată în paginile
cărții de față, istoria literară a vinului evidențiază
atât apartenența culturii române la cultura euro-
peană a vinului, cât și diferențele care au apărut
atunci când destinul țării noastre a fost rupt de cel
european, așa cum s-a întâmplat după cel de Al
doilea război Mondial” Și că este o a doua ediție,
revizuită și substanțial îmbogățită cu informații
aduse la zi, atât despre scrierile literare în care
vinul este personaj principal sau secundar, cât și
relația autorilor cu străvechea licoare.

Parcurgând aventura fiecărui scriitor sau
curent literar în tandem cu vinul (și, tangențial și
alte ispite bahice) autorul pare să ne dezvăluie
ordinea deistă a societății românești, în care
vinul (și mai târziu berea) au stâlpuit viers îna-

ripat și proză sprintară. Răzvan Voncu se alătura
ideilor strălucite ale filosofului W. Windelband,
decretând oarecum legătura dintre vin și autorii
importanți ai literaturii române ca o succesiune
adevărată de vreme a fericirii. La sfârșitul lectu-
rii am avut senzația că autorul a fost cel puțin
ghidat de zisa lui Blaga din „Trilogia cunoaște-
rii”: „Metafizica, cu izbânzile ei întotdeauna
vremelnice, posedă, într-o neasemnat la largă
măsuri decât știința, contactul înviorător și tra-
gic cu destinul creator al omului”. Criticul ne
propune astfel calea de urmat spre iluminare. Și,
odată cu el, ajungem pe teritoriul transcendenței
dualiste. Din această perspectivă, Răzvan Voncu
aduce în fața cititorului informații inedite, urma-
re a unor lecturi temeinice și consistente. Iar
cercetătorul – s-a dovedit – este dublat de istori-
cul și scriitorul de talent. Acest uriaș efort inte-

lectual produce cititorului
clarificări de substanță,
revizuirea unor concepte și
stereotipe visavis de scrii-
tori și operele lor funda-
mentale. Răzvan Voncu și-a
căutat și găsit un *Veac de
aur*, un *Mileniu de Paradis*,
în care personajele princi-
pale – stâlpii literaturii ro-
mâne de la începuturi și
până astăzi – înstăpânesc
cuvântul adamant în relația
sa cu conotațiile și denotați-
ile pretextului generat de
vin, vie, viticultură. Un imn
goliardic, între *kief* și *agape*
cum zice istoricul, cu Ovi-
diu, Cantemir, corifeii Șco-
lii Ardelene, Odobescu,

Eminescu, Caragiale, dezastrul Filoxerei, nepă-
sarea comunistă, și iar Păstorel Teodoreanu,
Agârbiceanu, Arghezi, Ion Barbu, Marin Preda,
Fănuș Neagu ș.a., contributory la temelia, creș-
terea, descreșterea și iarăși creșterea culturii
potatorice de pe meleag.

Un *carpe diem* pentru podgoriile literaturii de
calitate. Iar lectura – vă asigur – va fi o încântare.

Eliza Raha

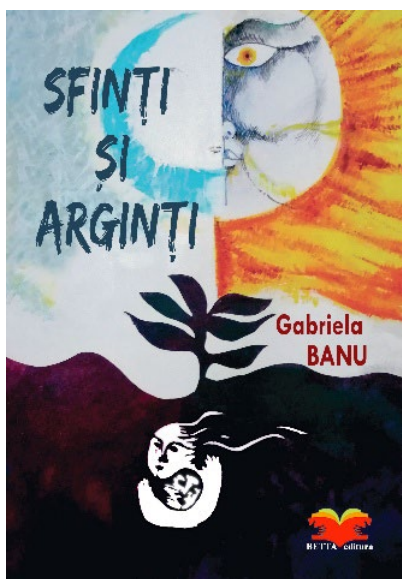
**VIRTUOZITATEA
LITERARĂ A
CONDEIULUI**
(GABRIELA BANU, SFINȚI
ȘI ARGINȚI, roman, Editura
BETTA, 2025)

În pragul unei primăveri cu adevărat așteptate, d-na prof. Gabriela Banu, soția regretatului critic și istoric literar Aureliu Goci, căruia, de-a lungul vieții, i-a fost alături cu devotament și îngăduință, cunoscută traducătoare de limbă spaniolă, portugheză, cât și ca jurnalist cultural și importantă prozatoare, ne aduce în dar un nou roman, „Sfinți și arginți”, publicat la Editura Betta (2025) confirmând, și cu această apariție editorială, virtuozitatea literară a condeiului său.

D-na Gabriela Banu vine pe linia descendenței boierilor cărturari și politicieni Banu, primind o educație riguroasă, specială, pe linie umanistă, din fragedă copilărie. Învățarea unor limbi străine, multă lectură, frecventarea concertelor de muzică clasică și a spectacolelor de calitate, studii liceale de artă plastică, apoi facultatea de limbi străine, împreună au concurat la formarea personalității scriitoarei ca om de cultură. De avut în vedere și experiența directă, căpătată în mijlocul lumii rurale, ca profesor-navetist, ce i-a îmbogățit orizontul de cunoaștere a vieții la modul general. Trecerea prin diferite medii sociale, izbindu-se direct de vicisitudini, i-a folosit întru dezvoltarea și aprofundarea percepției asupra realităților înconjurătoare, devenind o reală conștiință a vremurilor străbătute. Desigur, în ceea ce privește crearea personajelor, sunt lesne de sesizat cunoștințe din domeniul antropozofiei și filocaliei. Dar, peste toate acestea, un talent literar impetuos, rafinat printr-o continuă șlefuire, și-a găsit expresia într-o operă literară viguroasă de certă altitudine și originalitate. Adică de neconfundat.

Cel mai recent roman - „Sfinți și arginți” - ne poartă ca un vârtej de neoprit în lumea fascinantă

a lumii culturale, îndeosebi în lumea artelor plastice și anume a artei picturii icoanelor. Ca stil literar, îmbină cu dezinvoltură replici cu liniuță de dialog, cu dialoguri ale personajelor inserate în fraze, dar și comentarii ghiduse ale naratoarei ca un alter ego. Trecerea, pe cât de firească, pe atât de tulburătoare, de la o idee la alta, inducând către abisuri filozofice, alternând fermecător zeflemaua intelectuală a tinerilor tobă de carte cu pios și pașnic lexic al terminologiei specifice artei picturilor bisericești, respectiv murale și icoane pe sticlă. Aflăm multă informație din domeniu narată cu eleganță literară. Nu lipsesc mirifice descrieri ale naturii, descrieri și detalii artistice ale lăcașurilor și diferitelor obiecte de cult, cât și, paradoxal, „întoarceri” ale acțiunilor, „lovituri de teatru”, specifice dramaturgiei. O bogăție de informație culturală, de întâmplări interesante... București, Veneția, drumul către Sibiu, continuând către mănăstirea Nicula, împrejurimi, ritualuri, stări sufletești smerite ce animă credincioșii veniți în pelerinaj, poteci umbroase străbătute prin păduri seculare, apoi șesul teleormănean, rostuiți bisericești și mănăstirești, satul Letca și oamenii săi, toate acestea conferă cititorului un tablou variat, prins în mare viteză, cu acuratețe profesionistă și profund spirit de observație și asupra căruia pare să plutească un inefabil poetic, binecuvântat și îngăduitor față de frământările omenești, nefiind altceva decât privirea din înălțimi a creatoarei.

Toate aceste peregrinări se datorează, în special, celor trei personaje principale, buni prieteni, aflați în plenitudinea tinereții fremătând de visuri și dorințe de bine, și anume, Dorian, artist plastic, Claudiu, profesor de filozofie și Ariana, poetă. Dorian este nu numai un talentat pictor dar și iubitor de frumos, de obiecte vechi de artă, mai ales atras de tehnica pictării icoanelor pe sticlă, pe lemn, pe carton. Tânărul artist își deschide un magazinăș cu diferite lucruri migălite artistic, de la abajururi la mobilier de lux. Și cum respectiva „dugheană” se află în vecinătatea Bisericii Albe situată pe Calea Victoriei, naratoarea face o vizită și în grădina Muzeului Literaturii Române, bună ocazie de a ne detalia amănunte din viața literară a unor mari scriitori și gânditori români. Aici are loc și o

lansare de carte a Arianei și un incident cu tâlc, a cărui dezlegare se amână către sfârșitul cărții. Și fiindcă veni vorba de lansări de carte, intrăm și în intimitatea grădinii de vară de la London Club, unde au loc importante întâlniri literare unde se dezbate scrieri la zi cât și din literatură la modul general. Cam așa, firesc și fermecător, ne trece autoarea, cum s-ar zice dintr-una într-alta, prin labirintul fără sfârșit al culturii naționale și universale.

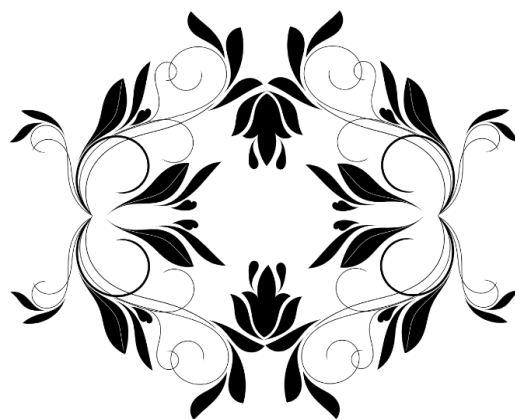
Dorian este interpelat la Viena de un negustor de tablouri și icoane, vorbitor de limbă germană, cunoscător al plaiurilor mioritice, propunându-i să-i procure icoana Maicii Domnului cu Pruncul Iisus, făcătoare de minuni, de la mănăstirea Nicula, situație care declanșează acțiunea romanului. Dorian și însoțitorii săi – Claudiu și Ariana - pleacă la drum cu dorința de a vizita mănăstirea, nicidecum de a subtiliza vestita icoană, în paralel aducând prețioase informații despre tehnica pictării icoanelor pe sticlă și despre istoricul acestei arte. În drumurile prin țară ale celor trei prieteni cunoaștem diferite personaje, rude de ale lui Dorian din satul natal, mama Zorina, Anița, localnici, oieri din Rășinari și Mărginime, preoți, călugări, meșteri pictori de icoane, dar și lumea hoților de odoare religioase. Dorian are ocazia să-l cunoască pe Moșu, un călugăr hirsut retras în desimea pădurii din apropierea Mănăstirii Nicula, personaj misterios, de la care află istoricul locurilor și al mănăstirii.

În paralel, se înfiripă o frumoasă poveste de dragoste între Claudiu și Ariana, integrată perfect peisajului mirific, sub privirile îngăduitoare ale lui Dorian, cândva îndrăgostit de Ariana.

Cei trei prieteni hotărăsc să înființeze un Muzeu al icoanelor într-un topos teleormănean, comuna „Letcă, în căsuța lu’Pilotu” pe care o renovează cu ajutorul câtorva meșteri localnici. Știind că fiecare casă, mai mare, mai mică, reprezintă realitatea materială a spiritului acesteia, iată cum ne descrie povestea d-na Gabriela Banu: „După o lună, căsuța își schimbase complet înfățișarea - rămăsese prisma cu intrarea în tindă, pereții albi, văruiți, îndreptați și consolidați, erau gata să primească icoanele, sub ele câte o cergă ici, o scoarță colo și, la loc de cinste, un odor de preț: Precista, pictată pe oglindă, desigur, stilul era diferit de icoanele pe „glajă” dar „dădea bine”... Aduseseră cele câteva icoane vechi găsite în pod la Anița, sfântul Gheorghe și balaurul, Cina cea de taină, Fecioara cu Pruncul, toate se odihneau acum în

rame țărănești pictate cu meșteșug, Dorian nu „restaurase” nicio imagine (...), în mijlocul camerei trona o măsuță pitică cu trei picioare și două scăunele așijderea, nea Ștefan își dăduse osteneala și scosese un locaș ca o floare. Iar Dorian pictase fresce pe peretele prispei, două în dreapta și două în stânga, sfinți moderni, viu colorați, să atragă trecătorul de pe uliță. În tindă, lângă ușă, pictase tabloul votiv pe care-l promisese tuturor: în mijloc îl pusese pe episcop, lângă el starețul de la mănăstire, mai mici în dreapta și în stânga, apăreau ctitorii „cu cârca”: Dorian, meșterul Ștefan și Claudiu, iar în plan îndepărtat, Memo cu băieții care lucraseră acolo. Ariana nici n-a vrut să audă – mie nu-mi furați chipul ca să mi-l lipiți pe perete, nu vreau, că am multe păcate!, îi strigase pictorului, care însă o păcăli: una din frescele de exterior cu Maica Domnului o avea pe Ariana reprezentată sub forma unui personaj biblic, o femeie oferind Fecioarei un bol misterios...” După sfințirea Muzeului și a bucatelor are loc masa de pomenire, săvârșire a tradiției toposului teleormănean. Deschiderea Muzeului ca supremă victorie a luptei duse de personajele implicate constituie un act semnificant, încurajator ce aureolează acțiunea romanului.

SFINȚI ȘI ARGINȚI, cel mai recent roman al scriitoarei Gabriela Banu, se citește pe nerăsuflăte - de la acțiune, personaje, descrieri, la informație culturală la modul general și, mai ales, din domeniul artei icoanelor pictate pe sticlă, stări de spirit, întâmplări, situații ce induc către meditație, în același timp accente cu impact social sugerând unele tare ale politicilor din vremurile noastre și dintotdeauna, calități și defecte omenești, în concluzie - însumând o multitudine de aspecte, de existențe concentrate cu măiestrie scriitoricească între copertile unei cărți atotcuprinzătoare a vieții ce merită a fi trăită, așa cum este ea, clocotitoare, misterioasă, fermecătoare, trecătoare, paradoxal, într-un lanț nepieritor...

Monica Grasu

JURNALUL, O FORMĂ DE LIBERTATE

Cărțile distinsei poete, prozatoare și eseiste Ana Blandiana sunt vibrante prin curajul adevărului rostit până la capăt. În cazul volumelor de memorii sau al celor diaristice, se creează și mai mult contextul ce permite o dezvăluire aproape completă a evenimentelor, a întâmplărilor și a întâlnirilor semnificative. Emoția însoțește aceste dezvăluiri de o parte și de alta, însuși cititorul lăsându-se impregnat de impactul confesiunii și al realităților povestite, fiindcă acestea sunt și realitățile sale, realitățile omului recent, trezit într-o lume în care conceptul de libertate a devenit relativ, o lume în care apele se tulbură ușor, iar fețele binelui și ale răului sunt adeșori iluzii prinse în plasa istoriei.

Gen fără reguli, jurnalul a constituit pentru mulți scriitori români un caiet secret, fără viitor literar, o oglindă a unui timp la care unii nu se mai întorc niciodată. Și totuși, vremurile s-au schimbat și odată cu ele s-a ivit și momentul revizitării unor pagini pierdute în sertarul cu amintiri. Abia în perioada ce a urmat Revoluției din 1989, s-a putut constata existența unor astfel de lucrări diaristice, unele dintre cele mai tulburătoare, dosite pentru mulți ani, trunchiate uneori, și date tiparului abia acum, în mult așteptata democrație. Curiozitatea cititorului s-a putut hrăni din plin la masa confesiunilor și a amintirilor, de la cele mai tragice, până la cele mai savuroase. Din fragmentarismul unor însemnări, s-a putut astfel reconstitui un timp trecut, trăit și mărturisit cu forța salvatoare a cuvântului. Și mai mult de atât, într-un sistem totalitar, cum a fost cel traversat de societatea românească, jurnalul a reprezentat pentru mai mulți autori o formă de exprimare și de libertate implicită, singu-

ra, în lipsa accesului la publicare. Nu se poate exclude în acest context nici confesiunea cu scop cathartic, fiindcă oprirea cuvântului era semnul unei maladii de care scriitorii au încercat să se vindece, cum altfel decât scriind. Fiecare cum considera și putea și fiecare cât îndrăznește, căci riscurile erau imense. Au rezultat, în acest fel, adevărate documente de istorie literară, mărturisiri inedite de maxim interes nu doar pentru criticii literari, ci și pentru istorici, sociologi, cercetători și lectori din toate domeniile.

O carte-mărturie, emoționantă și singulară din mai multe puncte de vedere, este cea a Anei Blandiana, *Mai-mult-ca-trecutul* (Humanitas, București, 2023), care adună în paginile ei însemnările celor patru caiete, începând cu 31 august 1988 și încheind cu 12 decembrie 1989, deci cu câteva zile înainte de căderea regimului ceaușist. Avem, așadar, filmul tensionat al ultimelor luni, cu privațiunile, frica și deprimarea ce cuprinseseră întreaga societate românească, epuizată și

incapabilă să mai reacționeze la formele opresiunii și ale disprețului sistematic pentru valorile umane. Jurnalul Anei Blandiana se naște și din această revoltă interioară pe care încearcă să o exorcizeze prin scris, să o țină în frâu, în aceeași măsură în care înregistrează spectacolul cotidian tot mai dezolant și dureros, unul de neconceput astăzi pentru generațiile mai tinere. De aceea, așa cum subliniază autoarea, întâmplările povestite pot părea chiar și celor care le-au trăit străine, și atunci devine cu atât mai dificil de închipuit pentru cei care

nu au avut cunoștință de ele. Utilitatea jurnalului, ca formă nemijlocită de memorie, nu se dezmințe nici de această dată, însă informațiile depozitate pot părea pentru cei de azi, cum spuneam, nu doar „încredibile, ci de-a dreptul ireale, stranii, imaginare.”

Chiar și astfel percepute, paginile de față compun fragmentar povestea unor oameni, cu luptele lor, cu amprenta timpului în care aceștia își consumă bucuriile și mai ales dezamăgirile. Că jurnalul de față are valențele unei opere literare în sine este susținut și de faptul că el reflectă portretul unui timp, mai mult decât al unei subiectivități

narative. „Răul secolului” e creionat în atmosfera cărții și imprimat ca un stigmat în amintirile acelor ani. Oamenii ajung să se comporte într-un anumit fel împinși de acea nevroză colectivă, din care au fost excluse, rând pe rând, dreptatea, adevărul, cinstea, prietenia, dragostea de țară. De libertate nu mai putea fi vorba, iar lupta grea se dădea pentru supraviețuire.

Interdicția de a publica, ivită din nou în viața scriitoarei Ana Blandiana, în august 1988, îi alungă ezitățile privind scrierea unui jurnal: „am simțit că a nota ceea ce trăiesc... este singurul mod în care pot face ca tot ce trăiesc să nu dispară în neant și, pentru că întotdeauna am gândit mai bine cu creionul în mână, nu numai să fixez, ci și să gândesc și să înțeleg ceea ce mi se întâmplă.” Se activează în acel moment spaima scriitorului dintotdeauna, aceea că nu mai poate scrie: „Contra-dicția dintre dificultatea cu care suportam societatea și spaima că sunt scoasă în afara societății mă așeza într-un echilibru instabil, în care scrisul era singurul punct obsesiv, aproape mistic, de sprijin.” Dacă autoarea nu include în jurnal poezii sau fragmente de proză, problema scrisului rămâne una recurentă. Sub teroarea grijilor cotidiene, a permanentelor urmăririi și semne pe care Securitatea i le transmitea, constant rămâne regretul că nu poate scrie mai mult, că timpul prețios se pierde cu îndeletniciri gospodărești, cu vizitatori inoportuni, cu procurarea celor necesare traiului, îndeletnicire deloc facilă pe atunci. Chiar dacă se aflau la țară, în satul Comana, unde își cumpăraseră o casă de paianță, până și obținerea unui sac de cartofi implica un adevărat consum de energie. Se adăugau drumurile la București, unde nelipsita mașină a Siguranței supraveghea orice mișcare la intrarea în bloc, plus diversele obligații, lucrurile mărunte, dar consumatoare de timp. Pe fundalul relațiilor sociale profund alterate de neîncredere și duplicitate, mai rămân aproape doar câțiva prieteni și membri ai familiei. În schimb, se reflectă luminos, ajutorul și dragostea protectoare a soțului, scriitorul Romulus Rusan, precum și capacitatea omului de a admira frumosul din jur, natura cu roadele ei, gesturile de solidaritate.

Jurnalul conține și scene antologice redată cu sarcasm și pe un ton cât se poate de direct. Memorabilă e imaginea unui miting de 23 august în care zeci de fotografii multiplicat cu soții Ceaușescu erau purtate de mulțime într-o procesiune ce le era dedicată: „El și Ea în zeci și sute de exemplare, o adevărată viziune de coșmar, cu atât mai subliniată cu cât nu era vorba de fotografii diferite, ci de câte

una singură pentru fiecare, multiplicată la nesfârșit... ca o armată de ei înșiși, ca un popor de ei înșiși, și deodată totul mi-a apărut ca un imens monstruos simbol: așa văd țara, așa își doresc ei țara, locuită numai de ei, 22 de milioane de ființe care să le semene, care să nu-i depășească, care să nu li se opună, 22 de milioane de ceaușiști, sau, poate, dimpotrivă, numai ei doi, pur și simplu ei doi, în locul unui întreg popor.” În această atmosferă toxică, însemnările diaristice devin refugiul absolut, locul de întâlnire cu sine, cu amintirea tatălui, cu condiția scriitorului.

Jurnalul Anei Blandiana, document de mare tensiune interioară, impresionează prin acea coborâre sistematică în zona eului profund, în câmpul de observație al realității din jur, dar și în laboratorul ideilor și al amintirilor unui timp nefast pentru literatura română.

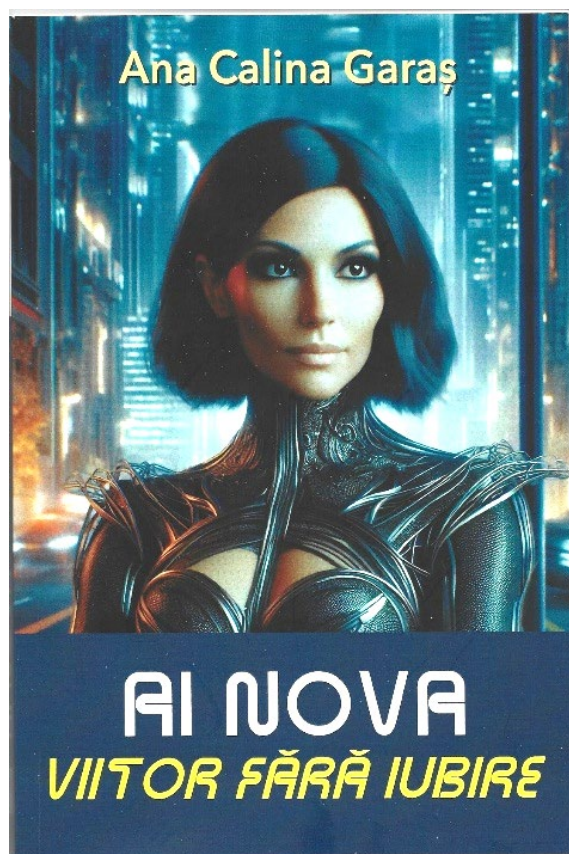

Mihai Antonescu

CLONY, FIINȚA ETERNĂ

Fabuloasă cartea Anei Calina Garaș, **AI NOVA - VIITOR FĂRĂ IUBIRE**, Editura RAO, 2024! Încerc să-mi imaginez ce a fost în mintea și în sufletul autoarei când și-a propus să scrie o asemenea carte. Concluzionând la finalul unei temeinice lecturi, aș spune că excursul autoarei în generosul domeniu al inteligenței artificiale pare unul cum nu se poate mai nimerit. El nu-i nici venit prea devreme, încât să poată fi trimis în derizoriu prin necunoaștere și în consecință neacceptare, dar nici prea târziu, să nu tragă un semnal de alarmă asupra unui fenomen ce tinde să ne copleșească prin varietate și neprevăzut. Dar, cum binele și răul sunt două noțiuni ce evoluează în egală măsură, chiar dacă uneori numai până la un punct, autoarea hotărăște să fie ea partea stabilă din alcătuirea unei balanțe cântărind lumina și întunericul de pe talgerele oricând predispușe la un dezechilibru.

Așa deci, pe fondul unei povești de iubire ce ia naștere între omul Teo și femeia-robot Alnova, ivită la rândul ei din obsesia autoarei de a avea o sosie, Ana Calina Garaș aduce preamărire sentimentelor umane, atribuindu-le printr-un

artificiu imaginar și inteligenței artificiale, încercând cumva să împace ideea de bun necesar ce ar sta la temelia AI, cu angoasele încă neclare ale unei imagini ce-i tulbură ființa ca o prevestire de rău în devenire. Povestea e fascinantă sub toate aspectele ei, iar melanjul dintre fantastic și realitate propus de autoare, spre a face cât mai interesantă lectura, este unul bine temperat, bine ținut în frâu, fiindcă altfel atunci când operezi cu elemente de noutate ele tind să ți-o ia înainte, dictându-ți starea și comportamentul.

În poveste, ideile vin să adauge noi însușiri femeii-robot AInova, lucru ce-l determină pe omul Teo să renunțe la condiția lui de ființă umană prizonieră a unei iubiri ce frizează imposibilul, făcând-o posibilă prin propria-i transformare într-un cyborg, chestie ce pare a se defini în chiar visul salvator al întregii umanității. Așa stând lucrurile, Yuval Noah Harari e posibil să nu fi avut dreptate când a spus că „istoria a început când oamenii i-au inventat pe zei și se va sfârși atunci când oamenii vor deveni zei”. „Păi de ce să se sfârșească, întreb eu. E dovedit faptul că și zeii aveau suflet, iar Homer le-a dat dreptate în multe privințe.”

În fine, explorarea altor îndepărtate planete, a planetei Marte în cazul de față, pare să aibă un determinant bine stabilit, acela al evadării dintr-

o lume pe cale de dispariție. Al faptului că Terra ar putea fi distrusă, la un moment dat, de însăși inteligența artificială, rod al minții umane scăpată de sub control. Asta, pe principiul că „drumul spre iad e pavat întotdeauna cu intenții bune”. Zicala e valabilă pentru majoritatea celor care, în paginile Anei Calina Garaș, s-ar părea că nu mai au nicio șansă. S-ar părea...

Cartea asta e aidoma unui duș scoțian în care OM și SUFLET trec de la rece la cald și invers, într-o năucitoare, devastatoare luptă a sentimentului pur uman cu himera ucigașă a unei realități pe cât de probabile, tot pe atât de posibile. Salvarea din acest coșmar, pare a fi, dacă nu chiar este, CLONY, ființa de lumină pe care autoarea și-o aduce martoră în trăirea-i spirituale, chiar mai înainte de a o fi inventat pe AInova. CLONY este ființa eternă, ultima formă a supraviețuirii sufletului oricând posibil să se reîncarneze prin voință divină. CLONY e mai presus de roboți, oricât de evoluți și obraznici ar deveni ei în dorința de a stăpâni lumea, mai presus chiar și decât TRANSUMANII, călăreții apocalipsei, dintr-un alt punct de vedere. CLONY, în viziunea autoarei, este cam tot ce-i rămâne omului din propria imaginație, putând însemna un alt început. O întoarcere la starea de OM, așa cum a fost el creat.

În concluzie, între bine și rău, între lumină și întuneric, sălășluiește mereu o speranță ce refuză să se predea unei realități pe care omenirea o traversează fiindu-i rob și poruncă, în egală măsură. Iar dacă însuși Dumnezeu nu ar mai fi, o scriitoare cu harul și talentul Anei Calina Garaș l-ar reinventa fie și numai din drag de Om și de măreția lui în univers.

Testul Turing ne arată cum inteligența artificială reproduce gândirea umană. Prin cartea ei, testul Anei Calina Garaș ne demonstrează cum din tot ce ne sfârșim la un moment dat ne putem și reîntregi, dacă avem credință.

Florentin Popescu

PRAGMATISM REMARCABIL, DAR ȘI IMPLICARE EMOȚIONALĂ

Întâmplător sau nu, la intervale de patru ani, aparițiile editoriale ale domnului Florian Laurențiu Stoica (Stoika) au loc în același ritm cu alegerile din România – ceea ce poate conduce la o corelare a prestațiilor domniei sale în publicistică cu evenimentele eșichierului politic.

Luminile abisale (Editura David Art, 2024) de acum se înscriu în siajul celorlalte două volume, apărute anterior (respectiv **Lumini sub umbre**, 2015 și **Lumini pes-trițe**, 2020), cărți de comentarii politice scrise, cum s-ar zice **la cald**, imediat după ce evenimentele sau întâmplările de pe scena politică s-au produs.

Nu încapă îndoială că fasciculele acestor **lumini** au fost/sunt aidoma reflectoarelor cu măiestrie dirijate focalizate) într-un spectacol desfășurat într-o locație special amenajată în acest scop acela de a sublinia anume momente, scene, gesturi etc.

Locația domnului Florian Laurențiu Stoica, nu este, însă, sala de teatru, ci însăși țara cu toate ale ei, din care autorul **decupează** ceea ce i s-a părut/i se pare demn de atenția sa și a publicului. Și cum atenția sa și a publicului sunt îndreptate spre zona politicului, editorialele și eseurile îi sunt inspirate de agenda acestuia. O agendă care, prin extrapolare devine și a dumisale, numai că sub ochii și condeiul personal evenimentele, faptele, mișcările eșichierului politic, aspectele sociale (și nu numai) capătă conotații aparte, comportă comentariile unui om nu numai detașat de ele, foarte obiectiv, dincolo de textul/textele respective aflându-se cetățeanul patriot, în rezonanță cu zecile de mii (dacă nu cumva milioanele) de privitori și ei la spectaco-

lul politic și la consecințele acestuia asupra vieții economice, sociale, culturale a țării.

Abordând o problemă sau alta la anume distanțe în timp (aceasta fiind condiția editorialului dintr-un periodic), textele autorului nu pot, fatalmente, acoperi un spațiu tematic ceva mai vast acest rol jucându-l volumele în care cel care le semnează poate oferi imaginea completă a universului său de gândire și de judecăți.

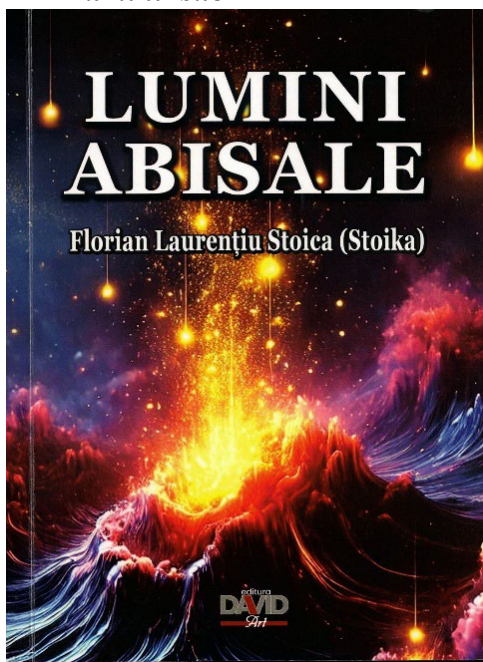
După felul în care și-a denumit cărțile de proză de până acum – din titlurile cărora nu lipsește cuvântul Lumină – domnul Florian Laurențiu Stoica pare a fi, structural vorbind, un optimist, un om care în ciuda marilor și grelelor momente prin care trecem, nu și-a pierdut/nu-și pierde speranța într-un viitor pe care Grădina Maicii Domnului îl va avea luminos și frumos, după cum ar merita locuitorii unei țări cu un trecut atât de glorios, greu

încercat de istorie, cu un patrimoniu de mari valori în toate domeniile – patrimoniu care se cere ocrotit și păstrat, sporit și transmis urmașilor cu mândrie și demnitate.

Cât privește conținutul propriu-zis al acestei noi cărți a domnului Florian Laurențiu Stoica, este suficient să-i parcurgi sumarul pentru a-ți da seama, tu cititorul, că autorului nu i-a scăpat nimic, sau aproape nimic din temele și subiectele aflate pe ordinea de zi a celor patru ani calendaristici la care face trimitere: pandemia și virusul ucigaș cu toate implicațiile lui, interne și

internaționale, cu minciuna, prostia și profitorii de pe urma ei, șovăielile guvernanților în luarea unor măsuri și adoptarea unor legi benefice pentru țară, încrengăturile mafiotice ale unor politicieni avizi de îmbogățire, practicile total neortodoxe din viața economică (șpăgile, vânzarea resurselor naturale ale țării, trădătorii ei puși în slujba unor puteri străine), decăderea învățământului și lipsa de perspectivă profesională a tineretului, migrația forței de muncă în lume, măștile ce ascund fețele hăde ale unor corupți etc.

Domnul Florian Laurențiu Stoica privește, ascultă, analizează, judecă totul prin prisma cetățeanului iubitor al valorilor tradiționale și al țării lui, nesfiindu-se să evidențieze influențele

românilor cu ajutorul cozilor de topor dinlăuntru. Nu de puține ori și nu în puține locuri autorul propune și soluții de redresare a țării și revenirea la normalitate, doar că cei care ar putea acționa în acest sens nu l-au consultat/nu-l consultă pe dânsul, cum de altfel nu-i consultă nici pe cetățenii cinstiți, harnici și muncitori, care sunt priviți doar ca masă electorală de la care să obțină voturi din patru în patru ani. Un titlu de editorial (dar și altele) spune totul: *Avem Parlament. Avem Guvern. Avem, circ.*

Ca orice om de bună credință și mai ales de bun simț, domnul Florian Laurențiu Stoica nu ezită să pună pe masa de *disecție* nici derapajele sesizate în unele mijloace mass media, îndeosebi TV, unde în câteva rânduri deslușește, dincolo de emisiuni, forțe ascunse plătitoare pentru macularea unor idei, a unor oameni și în ultimă instanță a țării.

Eseurile (pe care mai degrabă le-aș numi comentarii) mai probează, pe de altă parte – și nu în puține locuri – informația istorică și mitologică la care autorul face trimitere, spre a pune în lumină unele similitudini cu actualitatea. Inovația adusă de analist – anume aceea de a-și încheia unele texte cu versuri proprii – își are și ea, firește, un rost, chiar dacă nu toate poeziile nu se ridică, valoric vorbind la nivelul scriiturii (demonstrației).

Noul volum al domnului Florian Laurențiu Stoica, interesant de la un capăt la altul, atestă, fără putință de tăgadă că și în aceste vremuri tulburi și triste pentru țară mai există scriitori care știu să spună lucrurilor pe nume, fără ocolișuri, semnalând *încrâncenările* cotidiene, văzute și judecate de oameni care-și iubesc cu sinceritate patria și care văd, totuși luminile – chiar și așa, abisale – de la capătul tunelului din care nu se știe când și cum vom ieși.

Florian Capcea

ANNA EICHERT
GIURCĂ:
EXPLORAREA
POETICĂ A
MISTERELOR LUMII

Temele predilecte pe care Anna Eichert-Giurcă le cultivă în poezia sa – *lumina, viața, moartea, versul, umbra, timpul* ș.a. – vin să probeze existența unui eu infailibil, profund obsedat de sentimentul răvășitor al neantului. În volumul *Spre lumină* (Editura Radical, 2023) stihuitoarea pare continuu, întârziind premeditat în subteranele tainice ale unei realități imediate, în căutarea unui echilibru ființial, provocat între aceasta și abisul lăuntric: „Îngălbenește frunza, tăcută/ se lasă uitată-n vioara mută.// Și visele mele se irosesc-ntruna/ și din ape păsări îmi ridică luna.// Pământul umbra-mi cheamă/ veștejindu-i făptura-n vămă,/ eu am trecut spre soare-apune/ zeiesc așteptând un corn să sune.// O taină e pământul, roditor,/ chiar și atunci când frunzele mor/ și când uscă rădăcini de pom/ și când veșnicește trup de om” (*Pământul*). Într-o altă cheie, constatăm, „golul sufletesc” sugerează, dincolo de aparențe, credința în lumina izbăvitoare a lui Dumnezeu (identificat în multiplele sale ipostaze): „Raza venirii Tale/ mi-o aștern-n cale/ simt cum îmi sfârșesc tăcerea/ izvorâtă din înălțimi astrale” (*Ninge*); sau: „Te caut în templul Tău/ în templul credinței/ să mă rog Ție, Sfinte,/ spre limpezirea ființei// (...) Te caut prin poezia mea/ lăstar al bucuriei/ să rămâi în amintirea mea... eu sunt călătoare” (*Călătoare*).

Timpul este deseori suspendat, parcă anume să lase posibilitatea rememorării unor amintiri vremelnice, al evocării înfiorate a divinității păstrată/tăinuită în spațiul sinelui, acolo unde este convinsă că „aripi pentru viață cresc” (*Casa Tatălui*). Proiectarea metafizică a Demiurgului în elementele lumii în care trăiește autoarea, devine un leitmotiv în multe dintre caligrafii: „Vin din lumea lacrimiei/ rătăcitor, bătut de vânt,/ bat la ușa clipei/ trist fără cuvânt” (*Clipea*), și, cu subînțeles: „Din ornic când i-am smuls petale,/ timpul cugetul mi l-a sporit,/ și semne mi-a lăsat pe zale/ când în lumină m-a rostit.// Îmi caut restul vieții acum,/ din sufletul meu amar –/ își i-au zborul păsări de fum,/ cum trece

clipa, în zadar:// Sunt nevăzut, făcut din nimic,/ nu pot iubire să trăiesc/ dacă-n zbor când mă ridic/ foc în cuvânt să zidesc!// Eternul timp nu-i tăciune,/ măsură în toate el pune” (*Timpul*).

În plan imagistic, aspirația spre lumina celestă generează arhetipal, în spirit blagian, o explorare revelatorie a misterelor lumii astfel încât să justifice miracolul și temeiul existenței omului: „Chipul din umbră/ venea din depărtări/ altă lume o străbatea/ cu mine alături.// Spațiul fugea printre noi/ viața și gândul erau în ploi/ în derută și nevoi.// Târziu am înțeles/ că nu eram singură/ eram/ eu și propria mea umbră” (*Evocări*), și: „Eu călătoare, în pace/ cuprind lumina cerului/ când îngerul aripa-și desface” (*Lumina*).

Teama de sfârșitul iminent al ființei provoacă afecte de frică și anxietate atunci când spiritul, se îndepărtează, ludic, de transcendent sugerând atemporalitatea și ieșirea de sub tutela „eretică” a „îngerului negru” ascuns în „labirintul de cuvinte” (*Un gând*) care, nu?, îl înstrăinează pe creator de tot ceea ce este lumesc: „În timp totul se destramă/ rămâne frica de tăcere,/ eu cobor din ramă/ și merg...sunt trecătoare” (*Lied*), și: „Acum șlefuiesc cuvinte/ le trimit departe/ eu trec prin timp” (*Acum*); sau: „O umbră pe soartă/ adună durerea toată/ cuvintele rămân/ veșnic pe acest tărâm” (*Cuvintele*).

Indiscutabil, versurile Annei Eichert Giurcă exprimă, e adevărat, pe alocuri destul de arhaic, o voce tristă, al cărei ecou „când timpul mușcă clipele” (*Ecoul*), pune în abis, revelații interiorizate hieratic. „Divina lumină” (*Până la final*) este transfigurată în „arățării” metaforice intime în jurul cărora orbitează, simbolic, „gânduri aducătoare de viață” (*Dorință*), „cuvintele ce-mi luminează viața” (*Citesc*), „vise uitate în colț de viață” (*Speranța*).

Meditațiile parnasiene asupra condiției omului rătăcit de Dumnezeu, acesta din urmă devenit în arhitectura exultantă a textelor un topos configurat în imagini plastice austere, excesiv de extazia(n)te, sunt în consonanță cu starea ființei desfigurată de regret, tristețe, nostalgie, toate acestea având rostul să ipostatizeze angoasele „apocaliptice” ale existenței. În viziunile de extracție biblică ale Annei Eichert Giurcă se deslușesc intense/fluide accente ale unui discurs poetic care substituie, în modulație modern-romantică, realul cu ficțiunea, întruchipând astfel, inefabilul rostirii: „Te așez în fiecare vers,/ te caut în fiecare rimă/ ca viața mea să

aibă sens/ să fim împreună” (*Sentiment*), și: „Sunt om de dor stăpânit/ am citit în stele, am gândit/ cum zilele mele au fost amare/ acoperite de tăceri și durere” (*Sunt om*); sau: „Viața s-a rostogolit peste/ spațiu nemărginit,/ nu am prins de veste/ când timpul a trecut grăbit” (*Viața și timpul*). O poezie interesantă, cu rezonanțe livrești, reductibilă la ideea că prin creație omul poate deveni etern, este *Cartea mea*, din care extragem un fragment: „Cartea mea cu albastru veștmânt,/ trecută prin praf de stele,/ sporește frumuseți în cuvânt/ și-adună gânduri în spirale.// (...) Cartea mea înzidită-n noapte/ e răsărită cu dor din mine/ îi nemuresc făptura-n șoapte/ și-o-nalț cu rost spre tine!”.

Rodica Gabriela Chira

INVITAȚIE LA CUNOAȘTERE PRIN JOC

Daniela Ghigeanu, *Ca o floare din grădină* – poezii pentru copii, Editura Printera, Craiova, 2024 (a). Daniela Ghigeanu, *Vulturaș cu pene sure* – poezii pentru copii, Editura Printera, Craiova, 2024 (b).

Două cărți cu poezii foarte prietenoase la nivel de conținut, cu o ilustrație pe măsură. Două cărți care se adaugă cu talent și dăruire celor pe care autoarea și învățătoarea Daniela Ghigeanu le-a creat până în anul 2024 din dorința de a-și sprijini nu doar propriii elevi, ci și colegii de specialitate și pe toți copiii dornici să învețe despre viață cu zâmbetul pe buze.

Preocuparea pentru natură și frumusețile ei poate părea ceva desuet pentru majoritatea copiilor și părinților care trăiesc la oraș. Aceasta pentru că ei nu au fost educați în acest sens, sau pentru că părinții și dascălii lor nu au citit... *Cartea ceaiului* (2025), să zicem. Încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, Kazuko Okakura, profesor și critic de artă japonez care a confruntat civilizația occidentală cu cea orientală (cu precădere cea japoneză și chineză) din dorința de a transmite mesajele culturii japoneze, a remarcat pericolul îndepărtării de natură. Cum arta ceaiului implică prezența permanentă a naturii, un mic capitol din cartea mai sus amintită le este rezervat florilor. Iată cum începe acesta: „În cenușiul tremurător al unei dimineți de primăvară, când păsările șoptesc în cadența lor misterioasă printre copaci, nu ai simțit că ele vorbesc cu suratele lor despre flori?” (87). Nu, *Cartea ceaiului* nu este o carte de povești, este vorba în citatul de mai sus, ca și în cel care urmează, despre corespondențele dintre flori și iubire: „Tandrețea lor senină ne redă încrederea în Univers, la fel cum privirea atentă și frumoasă a copiilor ne învie speranțele pierdute” (88). Și totuși, noi, oamenii, rămânem „brute” prin aceea că sacrificăm florile. Mai ales, noi, occidentalii, credem adesea că ele se cuvine să răspundă nevoilor noastre egoiste. Am putea spune, prin urmare, că florile sunt nefericite din acest motiv.

În cărțile Danielei Ghigeanu astfel de lucruri nu se întâmplă. Prin conținutul lor se creează o frumoasă grădină pe care merită s-o îngrijim împreună, creând, la rândul nostru, alte grădini, la fel cum, din mai multe cărți cu învățăminte se pot crea biblioteci-grădini în care să creștem oameni frumoși.

Sunt multe flori și păsări, mulți copaci și animale pe care autoarea ni le prezintă vesel, cu accent pe unele din caracteristicile lor. Aflăm astfel câte ceva despre brândușe (*Brândușele*, 19a, despre floarea-soarelui (*Floarea-soarelui*, 24a), despre liliac și păpădie (*Rugă de primăvară*, 32a). Porumbeii aduc vești din înalt (*Porumbei*, 10a), vulturul ne învață cutezanța (*Vultură cu pene sure*, 3b), ciocârliă ne încântă cu trilurile ei zgloabii (*Lia Ciocârliă*, 68b), lebedele și rațele sălbatice ne invită în lumea lor (*Păsări pe apă*, 42b). Pădurea, cu copacii ei, dă ghes la joacă, la cunoaștere, la reverie (*Pădure*, 29a, *Copacii stau la sfat*, 17b, *Pomișorul*, 22b), ea e

populată și cu ființe năstrușnice precum spiriduii (*Povestea unui spiriduș*, 26b). Naturii i se asociază anotimpurile: *Tablou de vară* (52b), *Ploaie de toamnă*, *Frig de octombrie* (33, 34a), *Fulg de nea* (83b).

Poeziile, vesele, majoritatea cu rimă împecheată, sunt ușor de reținut și atractive. Dacă cele mai multe trimit la natură, nu înseamnă că lipsesc textele strict educative, prin care copiii sunt invitați să-și ajute părinții, să respecte regulile de igienă sau să devină independenți, cele care vorbesc despre relații dintre membrii unei familii, ori care trimit la povești cunoscute (*Neghiniță*, 39b) sau inventate (*Micul împărat*, 75b). Nemaipomenit de jucăușă este seria (se poate numi astfel), Ce poți face cu... o pană, un cui, un dop: „Ce poți face cu o pană,/ Ușoară și năzdrăvană? / Poți să gădili un pitic/ Cuibărit într-un ibric,/ Poți s-o pui la pălărie,/ Să te plimbi cu ea prin vie” (*Ce poți face cu o pană?*, 62b); „Cuiul poate înțepa/ Un balon alb al cui-va,/ Poate face găurele/ În nisip sau în nuiiele/ Pot să perforez cu el/ Un bidon mai mititel,/ Stropitoare îmi voi face,/ Să ud florile îmi place!” (*Ce poți face cu un cui?*, 65).

Modul în care au fost concepute cele două cărțile încurajează lectura și însușirea sau înțelegerea textului prin invitația de a colora desenele alb-negru, fiecare text fiind însoțit de o imagine color și de o pagină alb-negru pentru colorat, ilustrarea grafică aparținându-i Andreei Mihaela Gherghină. La aceste calități se adaugă posibilitatea de îmbogățire a vocabularului prin joc și bună dispoziție. Un alt atu este reprezentat de diversitatea subiectelor și libertatea în exploatare, în funcție de situații, atât pentru părinți, cât și pentru cadrele didactice. Evident, ea poate fi utilă pur și simplu copilului care o primește în dar.

Marian Odangiu

IZVORUL ETERNELOR NELINIȘTI

Nici autorul, nici, cu atât mai puțin, vreunul dintre comentatorii lui nu ar fi în stare, cred, să numească *toate* titlurile extinsei opere a lui Slavco Almăjan. Între fulminantul debut din 1968 cu *Pantomima za nedeljno popodne/ Pantomimă pentru o după-amiază de duminică* și cartea recentă*, numărul aparițiilor editoriale este atât de mare încât sintezele și/sau dicționarele literare, fie și doar cele din ultimul deceniu, din Serbia, România și/sau altunde sunt, fatalmente, toate, incomplete. Prezența culturală a lui Slavco Almăjan impresionează nu doar cantitativ, cât și, mai ales, prin consistență și diversitate. Poet, prozator, romancier, dramaturg, traducător, eseist de anvergură, jurnalist, scenarist, regizor de filme documentare, realizator de emisiuni radio tv, director de editură, fondator și lider de publicații și reviste (unele, înființate chiar și peste ocean, precum săptămânalul *Romanian Journal*, lansat la New York, 1996/1997), creator de teatru radiofonic și de manuale școlare, folclorist, deținător al unor funcții administrative de cel mai înalt nivel și membru în numeroase organizații profesionale și colegii naționale și internaționale, și încă, și încă. El este, de departe, cel mai prolific dintre scriitorii români din Vojvodina, cel mai prezent (în sute de volume colective, culegeri, antologii și traduceri) și cel mai premiat - cu importante titluri, medalii și distincții domestice ori din/în străinătate. Paradoxal, creația sa lirică are, în pofida numărului impresionant de volume, câteva caracteristici constante, ce sunt transferate de la o carte la cealaltă: edifică o infrastructură inconfundabilă, definesc un univers liric clar personalizat, perfect coerent. Prezente încă în/din culegerea de debut - care l-a plasat aproape instantaneu în prima linie a poeziei din țara vecină -, ele țin, în egală măsură, de apartenența la valul de autori afirmați în deceniul al șaptelea din secolul trecut, cât și de modul anume al lui Slavco Almăjan de a se raporta la poezie și la misiunea/poziția/rolul acesteia. De a trece *fînțele de hârtie* prin filtrul percepțiilor și subiectivității sale, de a explora infinitele sensuri și nuanțe ale creației și ale

contextului ei, de a (re)construi liniile fragile, niciodată suficiente, ale unei definiții cât de cât mulțumitoare a poeziei. În plus, senzația, obsesia și complexul *marginalității*, a/al *ex-centricității*, ce exercită asupra „minoritarului”, trăitor într-un alt spațiu cultural decât cel nativ, o permanentă și intensă presiune. Una care își lasă amprenta asupra oricărei întreprinderi estetice. Sunt „teme” cărora scriitorul le-a consacrat un număr impresionant de eseuri și comentarii...

Anii dezghețului (1960-1970) și deceniul următor au fost marcați de lansarea și afirmarea unor poeți importanți, care au reușit să depășească rapid tarele și sechelele realismului socialist, prin (re)descoperirea marii literaturi interbelice - aceea de care se leagă modernismul românesc. Anii 1966-1970 îndeosebi, reprezintă o perioadă de emulație și efervescență editorială, exprimată, la noi, prin proliferarea fără precedent a poeziei. Ion Alexandru, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Ștefan Augustin Doinaș, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Anghel Dumbrăveanu, Gheorghe Tomozei, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Leonid Dimov, Gabriela Melinescu etc. sunt noile vedete ale culturii, scriitorii care dau tonul, autorii care construiesc și imprimă un sens inedit liricii autohtone. Depășind negura obscurantismului luptei de clasă, „gruparea” a fost numită *generația neomodernistă*, cea care a închis nefireasca paranteză temporară și a reluat firul istoric normal al poeziei românești adevărate: a repus în drepturi lirismul, a eliminat narațiunile versificate „partinice și patriotarde”, „cu tendință”, din deceniul anterior, a reafirmat estetismul și spiritul *poeziei pure*, în cea mai bună tradiție a epocii dintre cele două războaie mondiale. A creat *limbaje poetice individuale* atât de pregnant identitare, încât versurile fiecăruia dintre scriitori sunt în orice împrejurare recunoscutibile.

Aproape sincron, în spațiul iugoslav, se lansează în forță, după admirabila *ruptură de trecut* provocată, în literatura majoritarilor sârbi, de Vasko Popa, Miodrag Pavlović, Stevan Raičković, Miroslav Antić, o grupare de poeți români bilingvi, trăitori în Serbia (Vojvodina) și născuți după 1940 - Adam Puslojić, Petre Ardeleanu, Felicia Marina, Simeon Lăzăreanu etc. -, dar și foarte tinerii, pe atunci, Ioan Baba, Nicu Ciobanu, Petru Cărdu, Pavel Gătăianțu. În prima linie a generației, Slavco Almăjan deținea, de departe, primul loc. El e „marele poet al literaturii

române din Serbia”, cel care a împlinit ”trecerea de la poezia tradițională a Provinciei (Vojvodina, n.n.) la literatura sincronizată cu scriitorii iugoslavi ai generației sale” (Cornel Ungureanu) și, firește, cu poeții români din imediata contemporaneitate. Aș adăuga, cu întreaga literatură *de dincoace* de granițe, în ansamblul ei. Una în care, deloc ”singur printre poeți”, *creator și ființă exponențială a civilizației citadine moderne*, Slavco Almăjan s-a integrat cu/printr-o producție estetică redutabilă.

Prospețimea expresiei, apetitul pentru experiment, limbajul concis, minimalist, introspecția curajoasă, deschiderile vizionare, curgerea frenetică și fluidă a versurilor, lumea explorată, predilect imaginară, inventivitatea, vocația capabilă să exprime, printr-o succesiune de resemantizări livrești, forța și capacitatea de inovație a noului crez poetic, sunt principalele amprente ale noului trend liric. E *un alt fel* de a gândi și de a trăi literatura, un mod total diferit de asumare a condiției de scriitor. Poezia se așează la *izvoarele eternelor neliniști*, într-o ”dimensiune în care nu există întrebări/ nu există utopii/ Totul e precum o viață enigmatică/ Multiplicată într-un joc de oglinzi imaginare” (*Lirica de tinerețe*). Specific pentru întreaga poezie a lui Slavco Almăjan, în aproape fiecare poem din *Enigma cu trei aripi*, apare un *miez de epicitate fantastă*, un *nucleu de poveste* care se atașează *de*, dar și declanșează crize lirice, induce frenezii hermeneutice tulburătoare în deconspirarea paradoxurilor cotidianului: ”Altfel e discursul meu altfel scriu/ Poezia mea e ca nisipul umed// Cineva îmi sugerează să caut/ Cel mai scurt drum/ Să uit ceea ce trebuie uitat definitiv// Altcineva îmi spune să arunc zarurile/ Peste natura poetică a ființei noastre disperate// Nu mai vreau să explic nimic/ Nu mai vreau să scot câinele la plimbare// Eram convins că povestea nu se va sfârși niciodată/ Îmi era teamă că mâine va fi prea târziu// Plouă pieziș tot mai pieziș/ Înțelesul și neînțelesul așteaptă/ La gara fără acoperiș” (*Scriu altfel*).

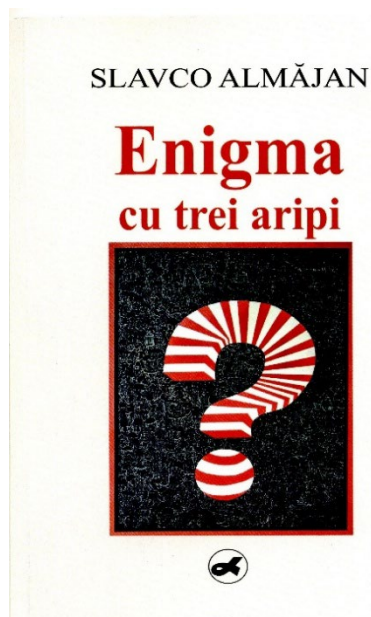
În esență, discursul poematic este unul metafizic, orientat spre o simbolistică *sui generis*, ale

cărei *imagini matriceale* sunt (în volumele anterioare, ca și acum) *șarpele, labirintul, acrobatul/clovnul, enigma, exilul, clepsidra, oglinda, mireasa, orașul, calul și*, desigur, coronarul tuturor acestora, *textul liric / povestea / versul / poemul / poezia* – conceptele frecventate cel mai intens, cu aspirația de a decipta înțelesurile profunde ale creației și, prin această intermediere, ale existenței: ”În atenția noastră este ideea de a scrie/ Un poem tridimensional// El iese din casă fără să știu/ Face o plimbare prin oraș fără voia mea/ Devine contaminat cu tot felul de surprize/ O pisică neagră fuge înspăimântată de acest poem/ Fuge și se descompune în două direcții paralele//.../ Iată prin ce stil de viață am trecut/ Iată cu ce fructe verzi ne-am ales”(Poemul iese din carte). Evocând ample dileme și interogații în contextul unui – cum s-a mai spus – *imagism centripet* întemeiat pe o perspectivare substanțial egocentrică, poezia lui Slavco Almăjan este expresia directă a unui tip aparte de suprarealism, asumat uneori până în

— marginea dispersiei sensurilor și până la limita inteligibilului: ”Îmi dau seama că ceea ce este/ Și ceea ce nu este/ Încă se află la distanță/ Versurile noi nu sunt vinovate pentru nimic// În sfârșit servesc micul dejun/ Un ceai de brad/ O frunză de busuioc/ Și o alună de pădure// Mi-am păstrat amintirile/ Fără cui bătut în perete// Eram în Strada Pâinii/ Nu departe de bodega Barca Albă/ Eram atât de alternativ și interurban” (*Vara la Novi Sad*)

Numeroase pasaje cu alură cvasi epică, de extracție

narativă, sunt aduse în poeme pentru a instaura o *realitate a imaginarului* imanent existenței și/sau simbolic, destinată a comunica nu doar ideile, dar și angoasele, suferințele, disperările, aspirațiile poetului. Sunt ”mici scenarii” ce țin de o anume formă de *teatralitate*, dezvoltate astfel încât, în final, să facă loc unei întorsături de sens, unei poante/morale cu inflexiune concluzivă demnă de a fi ținută minte, nu foarte departe de poezia lui Nichita Stănescu ori Marin Sorescu: ”Până mai ieri am crezut că textul liric/ Are nevoie de lauda celuilalt/ Că mai devreme sau mai târziu/ Va apare enigma poetică cu trei aripi// Am știut că ceea ce

nu se vede aici/ Nu se vede nici dincolo/ Că iluzia este tot mai aproape de margine// Nici cuvintele de prisos nici hazardul/ Nu ne vor scoate în afara cercului// Deschide sticla de șampanie/ Deschide dulapul/ Pune bulendrele la vedere// Păstrează-mi două bilete/ Pentru spectacolul de mâine seară” (*Fixat în cerc*).

E cum nu se poate mai evident că registrele oralității a textelor, aparența ludică și cea livrescă deopotrivă, ascund, în subteran, o atitudine de smerenie și umilitate, contrară oricărei solemnități. Ajuns maturitatea solară, Slavco Almăjan descoperă, pentru a câta oară?!, în *Enigma cu trei aripi*, simplitatea limbajului, excelența metaforică, imagistica poetică transparentă, retorica total neostentativă, derulată în limitele firescului. Adică exact acele trăsături care dau poeziei lui cursivitate și coerență, dimensiuni elevate; sunt scrierile unui spirit pentru care timpul nu este doar o formă de decor, ci chiar eternitatea schimbării: „Într-un târziu voi pune vers peste vers/ Voi trece călare/ Prin noapte și prin zi/ Jocul cu oglinzile paralele se va relua/ Degetul fascinației și degetul poemului/ Se vor atinge cât de puțin// Îți spune un secret vechiu/ Deja mâine seară lumea va arăta altfel” (*Lumea va arăta altfel*)...

Constantin Pădureanu

PELERIN PRIN MIEZUL NOPTII

Cartea domnului Nicolae Tăulescu are un titlu superb *Pelerin prin miezul nopții* și a apărut la Editura Autograf MJM, în condiții grafice deosebite. Volumul este structurat în două părți: *Iubirea arse lăsa în urmă scrum* și *Cu ochii plini de amintiri*. Cartea este un imn al anotimpurilor de dor și al iubirilor zălode:

Va plânge vara ce-a trecut rapid prin noi
De câte ori va bate vântul toamnei curioase,
Păsări se vor topi în zbor în orizonturi joase;
Le vom petrece-n cer, cu ochi triști și goi.

Iarna-i prințesa cu veșminte albe de dantelă
Și coroniță de mărgăritare prinsă-n păr

Are un zâmbet larg și plin de neastâmpăr
La cununia soarelui cu primăvara infidelă.

Poezia, ca o regină capricioasă a literaturii, se răsfață diafan în acest volum, se înfrățește cu alte momente de iubire pentru a dobândi, tot ea, mai multă strălucire:

Spre dimineață o să-ți netezesc un cearcăn
De pe obrazul obosit de riduri somnambule
Și până să se prindă frunza de mestecăn
Iarna ne va îngheța sărutul prin globule.

Există, la un anumit timp, și un moment al sincerității între iubiți:

Iubito, am cerut divinității
Mai multă vreme să te pot iubi,
Să punem punct rivalității,
Unul pe altul de- a ne păgubi.

Și dincolo de toate trăirile și sentimentele este rostită, cu o ușoară strângere de inimă, și declarația de dragoste:

Te văd acum, pentru întâia oară
Sau poate am avut ochii închiși,
Ai trup gingaș precum o căprioară
Și ochii mari ca două flori de iriși.

În partea a doua a cărții *Cu ochii plini de amintiri* avem de a face cu un altfel de registru și sentimente. Ceea ce am citit la Nicolae Tăulescu mi-a plăcut și îi spun, cu sinceritate, că, toate cuvintele pe care le-a scris, îmi amintesc de cea mai frumoasă mărturisire a unui scriitor, iubit de o lume întreagă, și pe a cărui literatură o apreciez foarte mult și eu, e vorba de Mihail Sișkin: „Am scris scrisori unui om drag mie, când am fost separați. Dar, în general, desigur, scrisoarea a părăsit viața noastră și a rămas în

trecut. Telegrama a murit doar, dar nu e nici o problemă.”

Și iată ce ne spune poetul Nicolae Tăulescu:
Frânturi de gând îmi pâlpaie sub tâmple
Unde fuioare strânse par să se destrame,
Sunt conștient că poate să se întâmple
Ca moartea să-mi trimită scurte telegrame.

Și se cuvine să mai facem o precizare: autorul nu poate uita sărbătorile de iarnă și nici Crăciunul de demult:

În noaptea de ajun pe la fereastră,
Colinde vechi se vor-nălța în sus
Și cete de copii voioși vor da de veste,
Că s-a născut în iesle, pruncul numit Iisus.
La fereastra mică pâlpaie o lumină,
Tot ce o animă e un dor nestins.
Doi ochi mari așteaptă, iară să revină
Moș Crăciun din cerul necuprins.

Pelerin prin miezul nopții este o carte a maturității, atât poetice, dar și personale, în care Nicolae Tăulescu se întoarce foarte serios și asumat la sine însuși, căutându-și identitatea, originile și esența. Și în acest sens, el apelează la amintirile sale din copilărie, la acele episoade, care l-au marcat, care și-au pus amprenta pe sufletul lui și au contribuit la formarea OMULUI de astăzi:

Pe-aici prin țărișoara noastră milenară
Munții de altădată plâng după jivine,
Cohorte de topoare ascuțite profanară,
Pădurile cu tot cu ale lor izvoare cristaline.

Așadar, *Pelerin prin miezul nopții* este un volum de poeme foarte bine construit în care autorul vorbește foarte sincer și deschis despre sine, despre durerile, fricile, traumele, dar și despre bucuriile și împlinirile sale. Așa cum am mai spus, este un volum de maturitate, în care pilonii de bază sunt afirmare identității personale, asumarea originilor și expunerea esenței existențiale.

Aștept, cu mare interes, următorul volum de poeme semnat de Nicolae Tăulescu.

*Rodica Pospai
Păvălan*

DIN AGENDA CULTURALĂ CRAIOVEANĂ

Caravana „Gaudeamus” Radio România la Craiova. Cunoscutul târg de carte a poposit pentru a 23-a oară în Cetatea Băniei și s-a desfășurat în perioada 19-23 martie, în foaierele Teatrului Național „Marin Sorescu”. Organizatori: Societatea Română de Radiodifuziune – echipa Gaudeamus și Radio România Oltenia Craiova. Cei peste 40 de participanți cu standuri proprii, printre care s-au aflat cele mai prestigioase edituri din țară, inclusiv universitare, precum și agenții de difuzare de carte românească și străină, au prezentat cititorilor mii de titluri de carte, din toate domeniile. În context, au avut loc peste treizeci de sesiuni de lansare și prezentare de carte, completate cu dezbateri pe diferite teme. Președinte de onoare al ediției a fost unul dintre cei mai prestigioși și apreciați scriitori români contemporani: dramaturgul, poetul și jurnalistul **Matei Vișniec**.

*Elevi, căutând cărțile dorite,
la Târgul „Gaudeamus”*

*

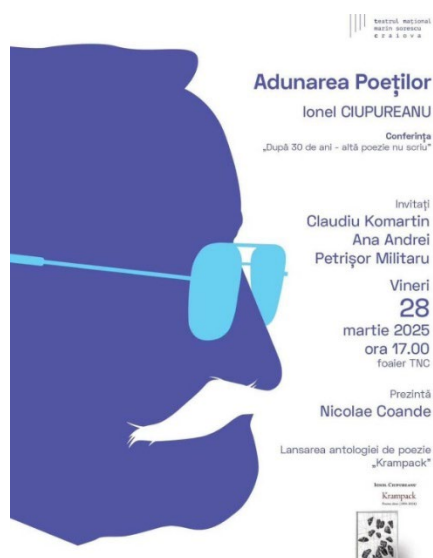
Zilele „Elena Farago”. Cea de a 48-a ediție a manifestării cu acest generic a avut loc în perioada 24-28 martie, la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, fiind legată, precum se știe, de data nașterii poetei (29 martie 1878, la Bârlad). Împlinirea sa poetică a fost însă la Craiova, unde s-a stabilit în anul 1907, bucurându-se de buna primire și prețuirea oamenilor din acest oraș până la stingerea din viață, în anul 1954. Opera Elenei Farago a fost pu-

să în valoare prin recitări prezentate online de elevi, dar și prin intermediul concursului cu tema „**Elena Farago – prietena copiilor**“. În întreaga perioadă menționată, pe pagina de Facebook a Bibliotecii a rulat filmul documentar „Personalități craiovene: Elena Farago (1878 – 1954)”, realizat de colectivul instituției.

*

Adunarea poezilor. Pe 28 martie, la Teatrul Național „Marin Sorescu”, invitatul ediției a fost poetul Ionel Ciupureanu, care a susținut conferința *După 30 de ani – altă poezie nu scriu*. Au vorbit, având ca moderator pe Nicolae Coande, poeții Claudiu Komartin, Ana Dobre și Petrișor Militaru.

*

Muzeul Olteniei la ceas aniversar. Sub acest generic a fost vernisată o expoziție dedicată împlinirii a 110 ani de la fondarea instituției, la 1 aprilie 1915. Expoziția a reunit o selecție de documente din perioada de început, fotografii de la activități

organizate de-a lungul anilor, matrice sigilare, documente administrative și științifice, piese arheologice și podoabe medievale. Sunt de remarcat, de asemenea, imagini din timpul cercetărilor arheologice, publicații de referință, documente inedite și obiecte ce au aparținut unor personalități. Muzeul deține peste 250.000 de bunuri culturale, iar din anul 2023, prin Hotărâre de guvern, a fost declarat instituție de importanță națională.

*

Festivalul de Literatură și Dramaturgie „Patrel Berceanu”, ediția a V-a, a avut loc în organizarea Teatrului Național „Marin Sorescu”, Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România și PEN Club România, în perioada 25-26 aprilie. Între evenimentele festivalului s-au numărat: dezbaterile cu tema „*Dramaturgia națională – ce înseamnă contemporan azi?*”; conferința „*Tudor Arghezi, dramaturg și traducător – 145 de ani de la naștere*”, susținută de Ioan Cristescu, director al Muzeului Național al Literaturii Române; prezentarea, de către Luminița Corneanu, redactor șef al Editurii MLR, a volumului de versuri „*Opera vieții mele*”, ediția integrală a poeziei lui Patrel Berceanu, îngrijită de Nicolae Coande; prezentarea volumului de proză scurtă „*Pa! Ne vedem în Europa*”, ediție îngrijită de Doina Pologea. Personalitatea lui Patrel Berceanu a fost evocată de Emil Borghină, Constantin Barbu, Sebastian Berceanu, Cornel Bălosu, Ilarion Voinea, Gigi Truță, Lari Ștefănescu. Premiul pentru Dramaturgie „Patrel Berceanu” a fost acordat la această ediție domnului Ioan Cristescu. Cea de a doua zi a festivalului a fost dedicată evenimentului intitulat „*Poezie pe Balasan*” și s-a desfășurat la Băilești, orașul natal al lui Patrel Berceanu. Coordonatorii festivalului au fost scriitorii Nicolae Coande și Mihai Fircică.

*

Museum of Immersive New Art (MINA), proiectul cultural itinerant care a transformat orașele Cluj-Napoca, Iași și Timișoara în centre pentru artă digitală și tehnologie, a fost prezent la Craiova, lângă Sala Polivalentă, în perioada 21 martie – 15 mai. Într-o lume a proiecțiilor impresionante, vizitatorii au putut viziona expozițiile și spectacolele virtuale *Van Gogh*, *Cei mai faimoși pictori clasici români*, *O călătorie imersivă în arta românească* și *Lumea subacvatică – O călătorie imersivă a apei*.

*

Expoziția de carte „Ziua Europei”. A fost organizată de Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, în perioada 9 – 31 mai, în Salonul Expozițional, pentru a marca aniversarea momentului istoric reprezentat de „Declarația Schuman”, și ideea unei noi forme de cooperare politică în Europa. Între titlurile expuse s-au aflat: *Europa: enciclopedie geografică*, (autori Ion Marin, Marian Marin, Mihai Ielenicz, Adrian Țișcovschi); *Românii în istoria Europei* (coordonatori: Marusia Cîrstea, Sorin Liviu Damean); *Istoria Europei*, 2 volume (Serge Berstein, Pierre Milza); *Epoca postbelică: o istorie a Europei de după 1945* (Tony Judt; traducere din limba engleză de Georgiana Perlea); *Inventarea Europei: de la Europa lui Jean Monnet la Uniunea Europeană* (François Roth; traducere de Irinel Antoniu); *Enciclopedia Europei* (Horia C. Matei, Silvia Neguț, Ion Nicolae).

*

Lansări de cărți și reviste. La Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”: 6 aprilie – cărțile *Insula dragonilor de diamant*, de Aurel Cărășel și *Oameni pe care i-am cunoscut*, de Dodo Niță, ambele apărute la Editura Pavcon, din București, condusă de scriitorul Constantin Pavel; 9 aprilie – cartea *Dreptul la emoție*, de Nela Ene, prezentată de Camelia Radulian, Mihaela Albu, Gela Enea, Toma Grigorie, Nicolae Marinescu și Petrișor Militaru; 8 mai – revista *Antilethe*, nr. 23/2025, prezentată de Rodica Păvălan, Ada Stuparu și Mihaela Albu (realizatoarea revistei); revista *Mozaicul*, nr. 5/2025, prezentată de Petrișor Militaru, Florina Ungureanu și Geo Constantinescu; cartea „În

labirintul cărților (V). Studii, eseuri și cronici literare”, de Mihaela Albu, prezentată de Tudor Nedelcea și Mircea L. Nincu. Moderator – Nicolae Marinescu, directorul Editurii Aius. La Muzeul de Artă a avut loc, pe data de 27 aprilie, lansarea volumului *Realismul în geopolitică*, de Cezar Alexandru, despre care au vorbit Ion Deaconescu, Mircea Pospai, Dan Lupescu, Cristi Spulber și Radu Ionete.

Notă: Informațiile și fotografiile incluse în prezentul material provin din participări directe la evenimente, de la organizatori sau participanți, precum și din mediul online.

Participanți la lansarea cărții „Dreptul la emoție”, de Nela Ene

Iolanda Mănescu

GALA PREMIILOR UNITER 2025

Cel mai important eveniment al comunității teatrale din România de anul acesta, Gala Uniter, a avut loc la Craiova într-un sfârșit de mai capricios pe o ploaie rece care nu i-a speriat totuși pe spectatorii veniți în număr mare, plini de dorința de a vedea dar și de a se vedea, de a fi văzuți. Ținutele elegante, în cea mai mare parte axate pe distinsa combinație alb-negru, au completat inspirat jovialitatea celor prezenți care au făcut coadă la bine-cunoscutul panou al Galei pentru tradiționalele fotografii, umplând apoi spațiile platformelor de social media, Facebook, Instagram etc, cu atitudini fie serioase și studiate, fie vesele sau glumețe, toate celebrând însă bucuria de a fi împreună. Pentru Craiova a fost imposibil ca această nouă prezență Uniter să nu trezească amintiri legate de precedenta Gală desfășurată aici, în 2020, în fabulosul decor al Parcului Romanescu, unde umbrele nopții, foșnetele copacilor maiestuoși, sunetele tainice, au contribuit din plin la crearea unui decor magic, de neuitat.

După saluturi, complimentări, felicitări, îmbrățișări și sărutări, în atmosfera vibrând de așteptare, invitații au intrat în cele din urmă în sala amenajată sărbătorească, sugerând un spațiu din natură, cu un covor de trandafiri roșii care acopereau scena și cu cîrîpît de păsări, ca într-un vis sau într-o poveste (ori, poate, chiar o piesă de teatru) în care deja ne aflăm cu toții, ÎMPREUNĂ (cuvânt cheie în moto-ul actualei ediții – „Să celebrăm teatrul românesc împreună – Uniter 2025”), personaje în fabuloasa montare semnată de Bobi Pricop (regie), Cosmin Florea (scenografie). După cum se menționează pe site-ul Uniter „sursa de inspirație pentru crearea spațiului scenografic este impresionismul lui Claude Monet, îmbinat armonios cu TROFEUL UNITER – opera artistului plastic Ion Bitzan”. O prezență bine cunoscută de-a lungul edițiilor Galei prin vocea sa, Vlad Craioveanu, nu a lipsit nici de astă dată, impunând prestanță ceremoniei de a introduce și invita pe scenă atât pe cei ce

urmau să ofere trofeul (personalități importante, precum și reprezentanți de seamă ai teatrului gazdă), cât și pe cei nominalizați și pe cei premiați. Componenta video a spectacolului Galei a avut un impact major, subliniind aspectul inovator al impecabilei manifestări. Conform site-ului Uniter „Universul vizual a fost completat de artistul video Matei Băcanu, iar creațiile video care au ilustrat Premiile Senatului sunt marca videografului Iustin Șurpănelu.” Farmecul spectacolului s-a datorat și momentelor muzicale oferite de trupa de instrumentiști coordonată de compozitorul coloanei sonore a manifestării, Alexei Țurcan, precum și de artiștii Andra Andriucă, COJO (Andrei Cojocar) și Iulian Canaf.

Dominate de superbul videoclip de prezentare a doritului Premiu Uniter, pe ecranul uriaș din fundal s-au derulat momente din spectacole, precum și imagini ale nominalizaților și ale premiaților, iar la începutul părții a doua, imagini ale celor dispăruți recent care și-au dăruit viața teatrului, printre ei numărându-se Monica Modreanu și Valentin Mihali, de la Naționalul craiovean. În cadrul evocării artiștilor plecați, a fost, ca de fiecare dată, omagiat fondatorul Uniter și al Galei Premiilor Uniter, marele actor Ion Caramitru, care a dat numele său Premiului de Excelență, acordat anul acesta celui mai vechi Festival Internațional de Artele Spectacolului din țara noastră, Atelier, înființat în 1992. Premiul pentru întreaga activitate a adus pe scenă valori ale căror realizări au devenit legendare, începutul fiind făcut cu fermecătoarea actriță Rodica Negrea ale cărei prezență magnetică și cuvinte pline de har au ridicat publicul în picior, în semn de admirație și respect. Același premiu, prezentat într-o înregistrare video de celebrul Andrei Șerban, l-a omagiat pe regizorul Niky Wolcz. Premiul pentru întreaga activitate s-a acordat, de asemenea, actorului Emil Coșeru, scenografului Horațiu Mihaiu și criticului și istoricului de teatru Carmen Mihalache. Majoritatea celor de pe scenă nu a scăpat prilejul de a face trimitere și la evenimentul sărbătorească al Uniter la 35 de ani de la înființare, dar și la cel al teatrului gazdă care, fondat în 1850, împlinește anul acesta 175 de ani, precum și la cel al Craiovei la 550 de ani de la prima atestare documentară. Dintre cei premiați, Horațiu Mihaiu a adus un subtil omagiu Teatrului Național Craiova, amintind împlinirea a 175 de ani de la naș-

terea lui Mihai Eminescu. Discursurile au fost inspirate și, nu de puține ori, presărate cu note de umor, toate fiind marcate de emoții puternice, iar sala, extrem de receptivă, a fost plină de reacții, manifestându-se prin aplauze îndelungate, ovații în picioare și, adesea, prin obișnuitele strigăte de bravo. Un moment deosebit de emoționant a fost acordarea Premiului special pentru noi traduceri de texte dramatice, Bogdan Budeș (post mortem), premiu ridicat de fiul laureatului. Nu a lipsit nici de data aceasta Premiul acordat sub egida Casei Regale pentru Text Dramatic Românesc montat în premieră absolută, câștigat în ediția prezentă de „Cântece de speriat frica”, spectacol-concert de Ada Milea, după idei din texte de Herta Muller, premiu prezentat de Alțeta Sa Regală Princesa Elena a României, alături de Președintele Uniter, Dragoș Buhagiar. Printre cei care au prezentat premii și au anunțat laureații îl mai amintim pe Abdi Hassan, Directorul British Council pentru România și Bulgaria, care a acordat Platformei de Teatru Politic Premiul British Council, premiu găzduit.

S-au acordat șaisprezece categorii de premii cu nominalizări, cinci premii pentru întreaga activitate, un premiu de excelență, cinci premii speciale, Premiul președintelui și Premiul British Council, premiile fiind decise de juriul final (Oltița Cîntec, Andrei Măjeri, Ana Bianca Popescu, Iuliana Vîlsan, Irina Wolf) pe baza selecției făcute de juriului de nominalizări (Daria Ancuța, Doru Mareș, Maria Zărnescu).

Teatrului „Marin Sorescu”, gazda evenimentului, i s-au acordat mai multe premii, deosebit de onorante, fie colective, fie individuale: Premiul special pentru proiectul Săptămâna Purcărete – 50 de ani de excelență în teatru; Premiul pentru Scenografie Oana Micu - spectacolul „Lecția”, regia Bobi Pricop; Cel mai bun actor în rol principal Vlad Udrescu - spectacolul „Hamlet” conceput de Declan Donnellan și Nick Ormerod; Premiul Președintelui pentru Festivalul Internațional Shakespeare Craiova. În cadrul nominalizărilor Premiului pentru cea mai bună actriță în rol secundar s-a numărat Romanița Ionescu pentru rolul Mama din „Trilogia memoriei”, regia Radu Afrim.

fie îndrăznețe și asumate, fie nostalgice sau

O contribuție majoră la organizarea Galei Uniter la Craiova a fost reprezentată de Primăria Craiova și Consiliul Local al Municipiului Craiova, parteneri principali ai evenimentului. Lia-Olguța Vasilescu, Primarul Municipiului Craiova, a urcat pe scenă pentru decernarea Premiului pentru cea mai bună regie, menționând, în alocuțiunea sa, atenția deosebită acordată, la Craiova, culturii. Teatrul Național „Marin Sorescu” a fost partener special al evenimentului, fiind reprezentat, la ridicarea premiilor obținute, de Alexandru Boureanu, Managerul Teatrului Național, Vlad Drăgulescu, Directorul artistic și Președintele Festivalului Internațional Shakespeare și, nu în ultimul rând, de Emil Boroghina, Președintele Fundației Shakespeare și Președintele de onoare al festivalului.

Uniunea Teatrală din România, instituția fără de care toate acestea nu ar fi existat și valoarea nu ar fi fost celebrată cu atâta fast, și-a exprimat crezul prin vocea Președintelui Uniter, scenograful Dragoș Buhagiar, care, în discursul cu care a deschis evenimentul, a spus: „Poate mai mult decât oricând, astăzi, solidaritatea noastră, apărarea unor valori democratice, credința că arta poate crea forme de rezistență împotriva unor timpuri scoase din matca violenței politice sunt principii vitale! Să închidem ochii, să visăm și să lăsăm Teatrul să vorbească lucid, echilibrat, empatic!” Finalul celei de a 33-a ediții a Galei, care se va înscrie ca o pagină importantă în istoria teatrului românesc, a reprezentat o adevărată încununare: Ministerul Culturii a oferit Uniunii Teatrale din România o Distincție de excelență pentru cei 35 de ani de activitate în slujba artelor spectacolului, premiul fiind înmănat de către doamna ministru Natalia-Elena Intotero. În aplauzele întregii asistențe din sala „Amza Pellea” a Teatrului Național „Marin Sorescu”, membrii echipei Uniter (Aura Corbeanu - Vicepreședinte, Corina Alzner, Pamela Bojog-Pricopie, Stela Cora, Doina Lupu, Carmen Marinescu, Maria Morar, Simona Stoica) au urcat pe scenă, alături de Președintele Dragoș Buhagiar care a anunțat, în încheiere, că următoarea Gală va avea loc la Cazinoul din Constanța.

Mihaela Deaconu

SALONUL NAȚIONAL AL CĂRȚII DE ETNOLOGIE

Cu puțin timp în urmă, la Rm. Vâlcea a avut loc SALONUL NAȚIONAL AL CĂRȚII DE ETNOLOGIE, proiect unic în țară, organizat de Consiliul Județean Vâlcea, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea și Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" Rm. Vâlcea în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului, Institutul de Etnografie și Folclor "Constantin Brăiloiu" al Academiei Române, Institutul de Cercetări Socio-Umane al Academiei Române, Sibiu, Universitatea din București – Facultatea de Litere, Ateneul Meșterul Manole, Societatea Tinerilor Creatori și Artiști Vâlcea și Forumul Cultural al Râmnicului, care sa desfășurat pe parcursul a patru zile la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din Rm. Vâlcea și care a marcat **25 DE ANI DE LA TRECEREA ÎN ETERNITATE A ETNOLOGULUI MIHAI POP (octombrie 2000), 25 DE ANI DE LA ISTORICA DONAȚIE DE CARTE A FAMILIEI POP – FONDUL DE BAZĂ AL BIBLIOTECII DE ETNOLOGIE (decembrie 2000), 20 DE ANI DE LA INAUGURAREA BIBLIOTECII DE ETNOLOGIE „MIHAI POP”(martie 2005).** Actuala ediție a Salonului Național al Cărții de Etnologie s-a dorit o „prefață” pentru marcarea celor trei evenimente în cursul anului 2025, programele preconizate fiind menite să contribuie la consolidarea și potențarea locului și rolului Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop” în activitatea de cercetare, conservare și promovare a culturii tradiționale din Vâlcea, prezentate de prof. Alina Mihaela Nicola, managerul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Rm. Vâlcea, prof. Mihaela Deaconu, coordonatorul Salonului și redactor-șef al Editurii „Patrimoniul” al CJCPCT Vâlcea și prof. dr. Gheorghe Deaconu, inițiatorul proiectului și manager „Ateneul Meșterul Manole”, fondator al Bibliotecii de Etnologie ”Mihai Pop”

În primăvara anului 1998, la cel de-al 30-lea an în existența Casei Creației Populare, prof. dr. Gheorghe Deaconu, directorul Centrului la

vremea respectivă, a lansat cea mai ambițioasă inițiativă din istoria Centrului de Creație Vâlcea: constituirea și funcționarea la Râmnicu Vâlcea a Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop”. Singura bibliotecă, la nivel central, cu un asemenea profil. Proiectul Bibliotecii de Etnologie Românească, denumirea inițială a obiectivului, este astăzi o instituție vie, integrată circuitului științific și cultural. În strânsă legătură cu acest proiect, pe 20 aprilie 1998 s-a lansat și Salonul Național al Cărții de Etnografie și Folclor, astăzi Salonul Național al Cărții de Etnologie, care s-a aflat la cea de a XXVI-a ediție, salonul fiind principala sursă pentru acumularea patrimoniului bibliotecii de etnologie. Salonul a fost coordonat de prof.dr. Gheorghe Deaconu, cu aportul etnologului prof.dr. Ioan St. Lazăr, urmat de etnografa prof. Elena Stoica, iar din anul 2016, realizat de prof. Mihaela Deaconu, coordonator proiect CJCPCT Vâlcea și Magda Dicu, bibliotecar BJAI Vâlcea. Salonul oferă o imagine a producției editoriale etnoculturale, determină o dezbatere publică privind problematica editării cărții de etnografie și folclor, contribuie la popularizarea și valorizarea producției editoriale de profil, mediind un dialog real, productiv între editori, beneficiari și difuzori de carte. La Salon au participat institute de cercetări ale Academiei Române, edituri, muzee etnografice, centre ale creației populare, centre culturale, biblioteci din țară și alte instituții de cultură și artă din țară și din Vâlcea:

- ACADEMIA ROMÂNĂ – INSTITUTUL DE ETNOGRAFIE ȘI FOLCLOR „CONSTANTIN BRĂILOIU” – BUCUREȘTI
- INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI BUCUREȘTI
- INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE AL ACADEMIEI ROMÂNE SIBIU
- UNIVERSITATEA BUCUREȘTI – FACULTATEA DE LITERE
- MUZEUL ȚĂRANULUI ROMÂN - BUCUREȘTI
- MUZEUL NAȚIONAL AL BUCOVINEI SUCEAVA/ EDITURA UNIVERSITĂȚII „ȘTEFAN CEL MARE” SUCEAVA

Mihai Pop, promotorul, încă din anii 1960, al unor orientări moderne, novatoare în etnologia contemporană, racordate la cele mai valoroase tradiții ale științei românești, un înțelept al culturii populare românești, care a cultivat cre-

dința în vocația culturală a folcloristului, a etnologului în general, cu generozitate, autoritate profesională și acreditare morală a girat o întreagă suită de cercetători etnologi remarcabili: prof. univ. dr (emerit) Nicolae Constantinescu, etnolog, Școala Doctorală Litere, Universitatea București, un prestigios donator de carte pentru Biblioteca

Maestrului Mihai Pop; prof. univ. dr. Ilie Moise (75 ani) cercetător științific etnologie, Institutul de Cercetări Socio-Umane al Academiei Române, Sibiu, un prieten și colaborator al Salonului Național al Cărții de Etnologie de peste 20 de ani, prof.dr. Gheorghe Deaconu și conf. univ. dr. Ioan St.Lazăr, etnolog Rm. Vâlcea, care la rândul lor au girat o nouă generație de performeri ai cercetării etnologice, prezenți la această ediție a Salonului: Dr. Corina Mihăescu, coordonator patrimoniu imaterial și cultură tradițională, Institutul Național al Patrimoniului, București; Conf. univ. dr. Ioana Ruxandra Frunteletă și dr. Laura și Radu Toader, cercetători, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române. Amintim, participarea ca invitat a dlui. Valeru Ciurea, consultant artistic, Centrul de Cultură și Artă al județului Olt, care a realizat o donație de carte de profil semnificativă pentru Biblioteca „Mihai Pop”.

Memorabile au fost momentele prezentării volumelor în cadrul sesiunii de noutăți editoriale, moderate de conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr:

Prezentarea versiunii finale a volumului: „Profesorul Nicolae Constantinescu – prestigios donator de carte” volum prezentat de: Gheorghe DEACONU, Ioan St. LAZĂR, Elena STOICA, realizatorii volumului, și conf. univ. dr. Ioana Ruxandra Frunteletă, consultant științific.

Corina Mihăescu, ȘTIINȚĂ ȘI SIMBOL ÎN CERAMICA DE HOREZU – ELEMENT DE PATRIMONIU UNESCO - Ediție în limba engleză – Horezu Ceramics – Craftmanship and symbols of a UNESCO heritage element, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024,

prezentat de: prof. dr. Gheorghe Deaconu, conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr și prof. Elena Stoica

Institutul de Cercetări Socio-Umane al Academiei Române Sibiu - periodice și publicații ale institutului, Studii și comunicări de Etnologie, tomul XXXVIII, 2024, serie nouă, Editura Astra Museum, Sibiu, 2024,

prezentat de: prof. univ. dr. Ilie MOISE, cercetător etnologie, Institutul de Cercetări Socio-Umane al Academiei Române, Sibiu

Termeni și teme actuale în științele etnologice: un repertoriu comentat. In honorem prof. univ. (e) dr. Nicolae Constantinescu, Ioana - Ruxandra Frunteletă, Mihai Bucin, Florența Popescu Simion (coord.), Editura Muzeul Literaturii Române și Editura Etnologică, București, 2024.

Transhumanța mocanilor în Bărăgan și în Dobrogea. Coord. Lucian David, Autori: Lucian David, Ionuț Semuc, Ioana Frunteletă, Emil Țircomnicu, Carmen Șerban, Anca Vrăjitoriu, Ionuț Săvulescu, Iulian Vlad, Claudiu Roșiu, Măriuca Roșianu. Academia Română, Institutul de Etnografie și Folclor "Constantin Brăiloiu", Monitorul Oficial, Editură și Tipografie, București, 2024, volume prezentate de Ioana-Ruxandra FRUNTELETĂ, cercetător științific, Institutul de Etnografie și Folclor "Constantin Brăiloiu" al Academiei Române. București și Universitatea București- Facultatea de Litere

Alimentația. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român, vol. I, Oltenia, vol. II, Banat, Crișana, Maramureș, coordonator general Ion Ghinoiu, elaborare, îngrijire științifică și redacțională Cătălin Alexa, Cornelia Belcin Pleșca, Laura Ioana Toader, București, Editura Etnologică, 2018, 2024, Academia Română, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”.

„Dimitrie Cantemir. Perspective etnologice”, volum îngrijit de Sabina Ispas, colaborare:

Radu Toader: „*Dialectica Răsărit - Apus, în viziunea lui Dimitrie Cantemir*”, volume prezentate de Laura și Radu Toader, cercetători științifici, Institutul de Etnografie și Folclor ”Constantin Brăiloiu” al Academiei Române București.

Programul a continuat cu **dialoguri cu tradiția și despre tradiție - s-au înmănat titlurile de „Tezaur Uman Viu” performerilor culturii populare vâlcene:** Constantin MANOLI și Alexandru ILINCA, prezentate de: dr. Corina MIHĂESCU, ec. Amalia BOARI și prof. Elena STOICA, cofondator al Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop”

În acest context, se cuvine să amintim colaborarea Forumului Cultural al Râmnicului, prin prezentarea monografiilor editate în perioada 2023/2024 a scriitorilor vâlceni: Emilian-Valentin Frâncu, *Muereasca. Trepte spre cer*. Prefață de prof.dr. Gheorghe Deaconu, Editura CristianplusArt, Craiova, 2022 și „*Vlădești – miracolul ceramicii albe*, 2024 și Tatian Miuță – „*Comori însuflețite*”, 2024 și Nelu Barbu – „*Nelu Barbu- În universul critic*”, Editura „Fântâna lui Manole”, 2024

Un loc important în peisajul național al culturii tradiționale îl ocupă Salonul Național al Cărții de Etnologie de la Rm. Vâlcea, care a avut și componenta expozițională, cu o expoziție cu cărți din țară, de profil etnologic și nu numai, o expoziție a prof.univ.dr. (emerit) Nicolae Constantinescu cu donația generoasă de carte oferită bibliotecii, o expoziție a Editurii Patrimoniul, o expoziție a autorului Ilie Moise și o expoziție a celor doi meșteri populari – tezaure umane vii: sculptorul Constantin Manoli și opincarul Alexandru Ilinca, precum și prezentările noutăților editoriale din țară și din Vâlcea, Ziua Editurii *Fântâna lui Manole cu zeci de prezentări de noutăți editoriale din Vâlcea*, prezentate de editorul-șef prof. dr. Gheorghe

Deaconu, precum și dezbaterile tuturor invitaților și participanților, remarcându-le întregul lor prestigiu științific și pedagogic.

Moderatorii evenimentului au fost prof.dr. Gheorghe Deaconu și conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr, prestigioși păstrători ai tradiției vii și de valorificare a patrimoniului imaterial, prin colaborările cu instituțiile de profil și oameni de valoare din întreg spațiul românesc.

La Salon au participat elevi de la Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” din Râmnicu Vâlcea, coordonați de prof. Alina Veșteanu, prof. Alina Mihăilescu, prof. Cristina Văcăreanu și prof. Gabriela Bălăceanu, iubitori de folclor și etnologie, precum și numeroși oameni de cultură și artă.

Un eveniment de excepție, cu o anumită zestre spirituală, cu lecturarea unor cărți de profil deosebite, cu dezbateri de subiecte de interes național de cultură și civilizație tradițională, de cunoaștere a valorilor etnologiei românești, a captat atenția și colaborarea la proiecte noi de anvergură națională.

Zilele etnologiei românești de la Rm.Vâlcea au fost întregite cu momente muzicale oferite de Fanfara Județeană ”Constantin Brâncoveanu”, dirijor: Petrișor Mirea.

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, promotorul Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop” mulțumește tuturor invitaților de onoare și tuturor colaboratorilor pentru acest adevărat triumf, un regal care ar trebui popularizat mai intens pe canalele mass-media din țară, așa cum spunea domnul prof.univ. (emerit) Nicolae Constantinescu care felicita organizatorii pentru abnegația slujirii acestei părți inalienabile din viața spirituală a poporului nostru.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Liviu Ioan Stoiciu și Daniel Corbu

**PIERRE DE RONSARD
(1524-1585)**

Fusese destinat unei cariere militare sau diplomatice dar surzenia survenită la optsprezece ani l-a determinat să asculte doar armonia poeziei din sufletul său. Celebru, proclamat „prince des poètes”/ prinț al poezilor, este adevăratul șef al Pleiadei, adept al doctrinei ilustrată de aceasta în „Défence et Illustration de la langue française”. Influențat la început de sonetele lui Petrarca, a compus ciclurile **Amours / Iubiri (de Cassandre, de Marie, d’Hélène)**, ca să abordeze mai târziu teme grave ca suferința, credința, moartea. După moarte, el a rămas într-un con de umbră aproape două veacuri dar odată cu elogiul adus de Sainte-Beuve creației sale, a reintrat în conștiința cititorilor ca șef de școală poetică și poet liric epicurean tandru și grav totodată.

Îți trimit un buchet pe care mâna mea

L-a fost făcut numai din flori deschise;
De nu le-aș fi cules în seri promise
De dor, mâine pământul le-nghițea.

Fie să înțelegi de-aici așa:
Că farmecelor tale toate li se
Poate-ntina splendoarea ca de vise,
Și precum florile s-or scutura.

O, timpul se grăbește, dulce doamnă,
Sau poate noi ne trecem prea curând
Și-apoi cumiți vom adăsta sub iarbă

Iar dragostea ce ne îmbie, când
Nu vom mai fi, de vești nici că-i mai pasă:
Iubește dar cât încă ești frumoasă!

Pentru Casandra (Amours de Cassandre)

Aș vrea să mor, iubire, de farmecele-ți toate,
Pentru ochii tăi care m-au înrobît senin,
Pentru surâsul blând, pentru sărutul plin
De-nmiresmată ambră, surâs de zeitățe.

Pentru cosița blondă să mor aș vrea și, poate
Pentru rotundul cast al sânului virgin,
Pentru perfecțiunea albei mâini ca de crin
Ce știe să alinte și să rănească poate.

Aș vrea să mor pentru tenul tău brun,
Pentru glasul tău care ca într-un cântec bun
Inima mi-o alină și-n ea se-nstăpânește;

Aș vrea să mor pe câmpul de onoare
Beat de vinul iubirii ce-n sânge-mi clocotește
După o noapte-ntreagă strâns în brațele tale.

Aste lanțuri de aur, gura asta de rouă,
De crin și de garoafe, ce-i e rozelor soră,
Și-acest obraz ca zorii de zi, de auroră,
Sprâncenele acestea precum o lună nouă

Măinile, gâtul, fruntea, urechile-amândouă
Mijiții muguri fragezi ai sânilor – marmoră,
Ochii ca niște aștri prinși în a nopții horă,
Care ne-mbată cu o vrajă nouă,

Făcură ca Amorul să ni se nască iată
În inimă (că burta era de tot umflată
De germenii și de ouă care-n sânge clocesc).

Dar cum să trăiesc altfel de nu rob de dor
Când o nemuritoare sămânță întâlnește
Și-n inima mea prinde viață chiar Amor?

Pentru Maria (Amours de Marie)

De mii de ori jurat-am să nu mai văd vreodată,
O, biete jurăminte! angelica făptură
Ce-i e gândului balsam, sclavie totodată
Și, de luni cincisprezece, inimii arsură.

Da, am jurat și totuși puterea blestemată
De-a fi stăpân pe mine-mi lipsește; rea măsură
Slabul curaj violentat de ură
Care mă tot îmbie cu-o nădejde deșartă.

Destinul, Pardaillane, e lucru de temut:
Inimii, crede omul că-i e domn absolut
Dar cerul îi preschimbă-n plâns orice bucurie.

Desigur, știu prea bine că ce fac nu e bine
Și mai știu că iubirea-i curată nebunie.
Ei și? Ce dacă cerul nu-i de acord cu mine!

Despre moartea Mariei (Sur la mort de Marie)*

Ca o roză de mai prinsă pe rug de spini,
Mugur de tinerețe înflorită-n splendoare,
Pe care chiar și cerul e gelos, așa-mi pare
Ea când o-mbracă zorii în rouă de lumină.

De dragul ei amorul înflorește-n grădini,
Se înveșmântă pomii de-o dulce-nmiresmare

Dar bătută de ploaie sau sub focul din soare
Se stinge-ncet pierzându-și frunza în rădăcini.

Așa și tu în prima și mândra-ți tinerețe,
Când cerul și pământul slăveau a ta frum'sețe
Te-ai frânt sub mâna sorții și te-ai mutat sub glie.

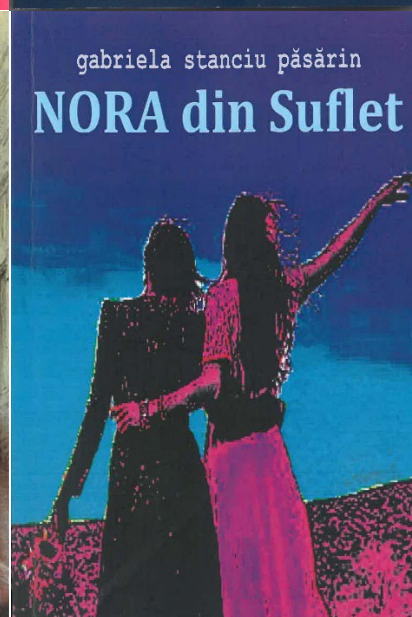
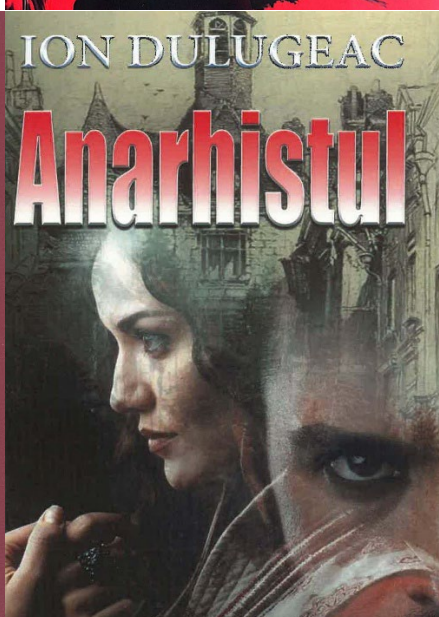
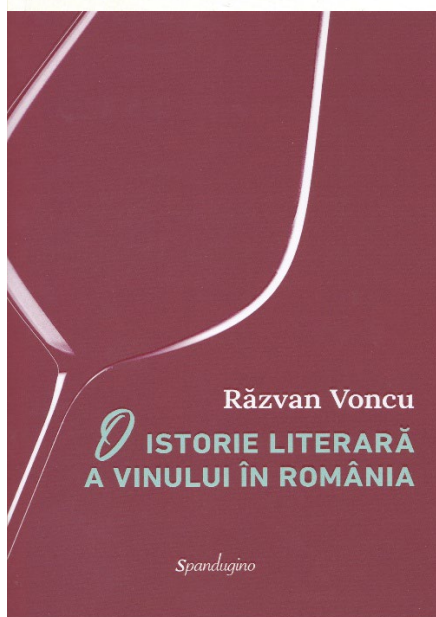
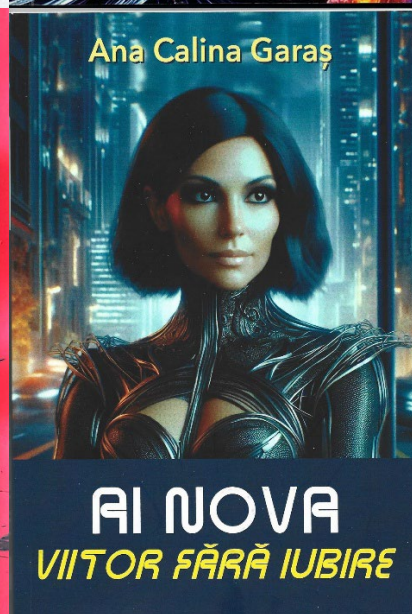
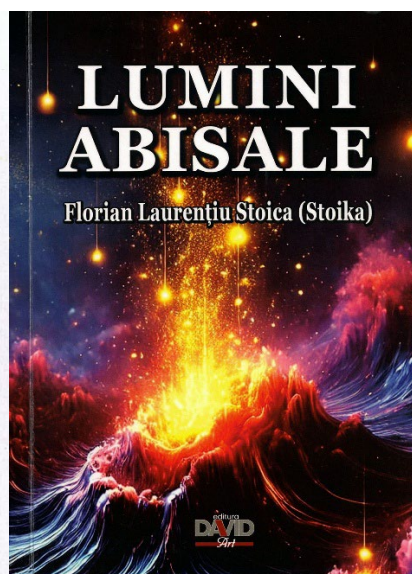
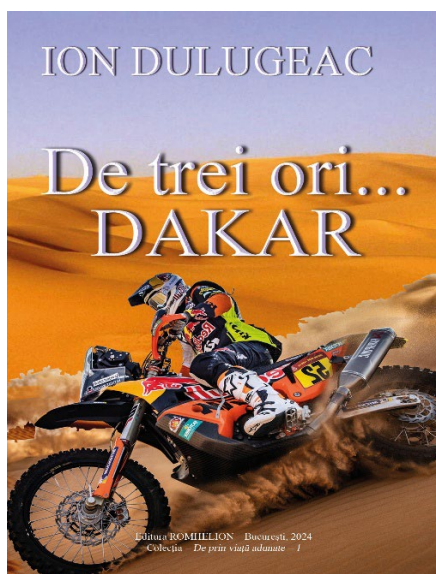
Însoțească-te plânsu-mi la ceasul greu de tină,
Coșul cu flori și-această candelă de lumină,
Ca, viu sau mort, al tău trup precum roza să fie.

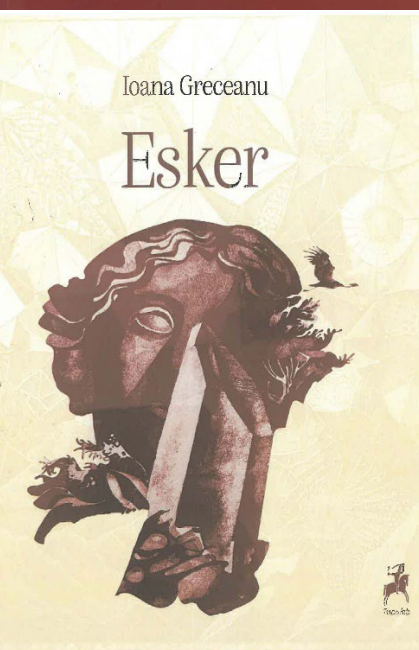
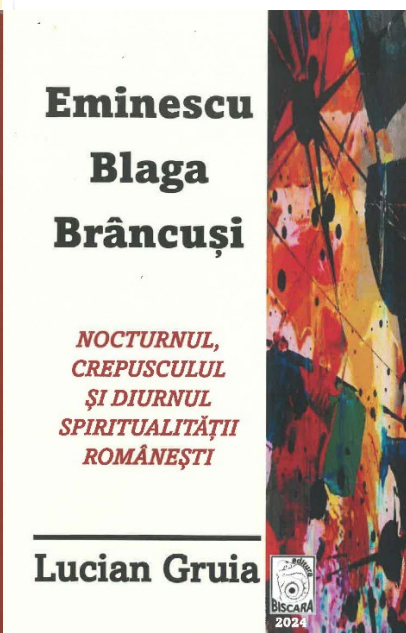
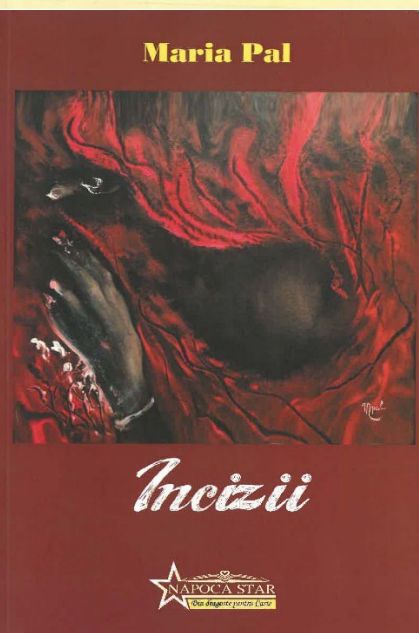
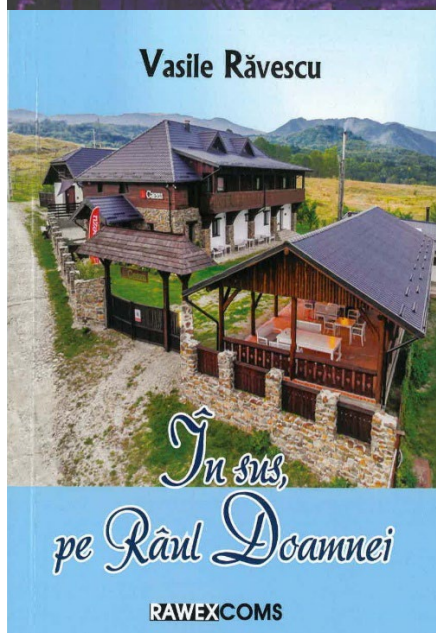
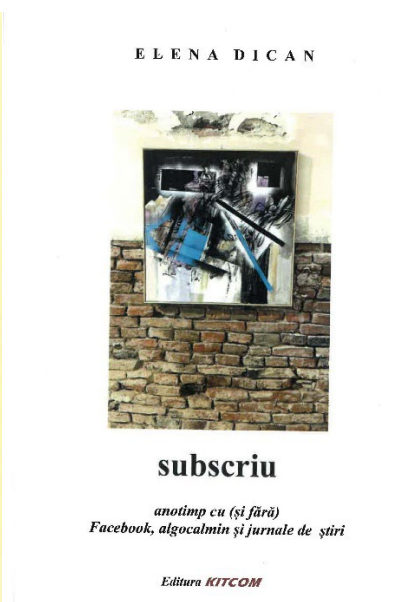
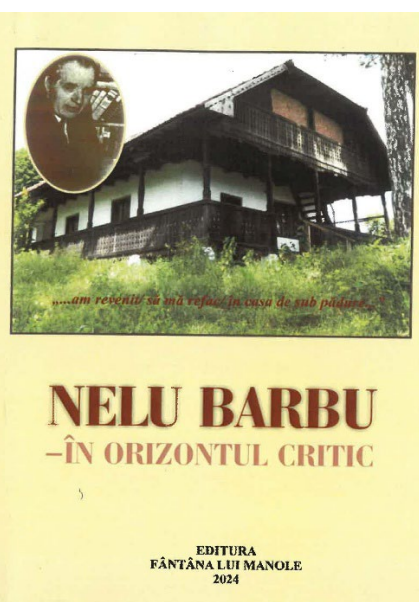
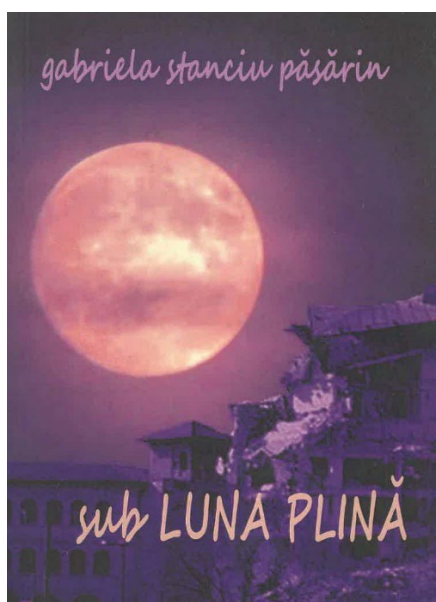
Versiune în limba română de Paula Romanescu

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Mihai Antonescu și Emilia Dănescu

CUPRINS

ESEU

Gelu Negrea

Visul de a ajunge departe / 3

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 5

Elena Armenescu

Prin lume / 6

POESIS

Timpul promis / 6

Izvorul cântecului / 6

Urmând iubirea / 7

În inimi trezite / 7

Diana Dănișor

Gravitația din oase / 8

Pielea care uită / 8

Cădere interminabilă / 8

Femeie cu brațe de toamnă / 8

Teren instabil / 9

Anatomia unei absențe / 9

Lidia Zadeh Petrescu

Un pumn de țărână / 9

Rezervația tăcerilor / 10

Întrebarea / 10

Cenușa / 10

Măine / 10

Catedrala / 11

Emilia Dănescu

Și plânsul meu... / 11

Memoria copacilor / 11

Drumul înspre Tine / 11

Două universuri / 12

Nisipul dinlăuntrul clepsidrei / 12

Teodor Preda

Incendierea vocalelor / 12

Fericirea nu are timp să ne aștepte / 12

Eternitatea absenței / 13

Șarpele timpului / 13

Neglijența cuvântului / 13

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 13

Florian Saioc

Obsedanta clipă / 14

Fruct dumnezeiesc / 14

Dragoste în tranziție / 14

Leacul / 15

Marin Constantin

Unu / 15

Doi / 15

Cinci / 16

Zece / 16

Doisprezece / 16

Treisprezece / 16

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 16

PROZĂ

Radu Aldulescu

Vizita la odăi / 17

Mircea Perpelea

Strategul Cărnău, fiul satului / 20

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 22

Ion Dulugeac

Părintele Ionescu / 23

George Geafir

Sunt ce sunt și nu ce par a fi. De vorbă cu nimeni / 26

Ovidiu M. Curea

Absentia / 28

Ion R. Popa

Dispută frățească / 30

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 31

Mircea Pospai

Istoria trăită sau „ficțiunea nonficțiunii” / 32

LECTOR

Lucian Gruia

Fascinantele povestiri ale Aureliei Corbeanu / 34

Radu Vida

Răzvan Voncu: „O istorie literară a vinului în România” / 35

Eliza Roha

Virtuozitatea literară a condeiului / 36

Monica Grosu

Jurnalul, o formă de libertate / 38

Mihai Antonescu

Clony, ființa eternă / 39

Florentin Popescu

Pragmatism remarcabil, dar și implicare emoțională / 41

Florian Copcea

Anna Eichert Giurcă: explorarea poetică a misterelor lumii / 42

Rodica Gabriela Chira

Invitație la cunoaștere prin joc / 43

Marian Odangiu

Izvorul eternelor neliniști / 45

Constantin Pădureanu

Pelerin prin miezul nopții / 47

Rodica Pospai Păvălan

Din agenda culturală craioveană / 48

EVENIMENT TEATRAL ROMÂNESC

Iolanda Mănescu

Gala Premiilor UNITER 2025 51

PROIECT UNIC ÎN ȚARĂ

Salonul național al cărții de etnologie / 53

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 55

TRADUCERI LITERARE

Pierre de RONSARD (1524-1585) / 56

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 57

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 57

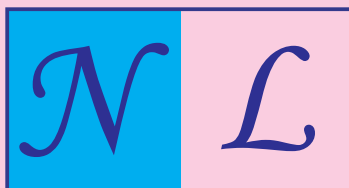
Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerotează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la sfârșitul lunii august 2025.

NOUL LITERATOR

ISSN 2069-3397